

แนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย

โดย

ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์

ผู้ช่วยเลขาธิการสภาการศึกษา

สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา กระทรวงศึกษาธิการ

นักศึกษาวិทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร รุ่นที่ 57

ประจำปีการศึกษา พุทธศักราช 2557-2558

บทคัดย่อ

เรื่อง แนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

ผู้วิจัย ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 57

วัตถุประสงค์ของการวิจัย เพื่อศึกษาวิวัฒนาการแนวคิดการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาและแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย ขอบเขตของการวิจัย ขอบเขตของเนื้อหา ศึกษาวิวัฒนาการแนวคิดการปฏิรูปการศึกษา วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปัจจุบันและสังเคราะห์แนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามและสัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้เกี่ยวข้อง

ผลการวิจัย พบว่า มีสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาทั้ง ด้านบริหารงานบุคคล ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้านบริหารทั่วไป มีข้อเสนอแนะเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา 3 ด้าน ได้แก่ ด้านการเรียน การการสอน และด้านการจัดการ มีแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ดังนี้ **ยุทธศาสตร์ด้านการเรียน (Learning)** การพัฒนาสื่อ/ตำรา/นวัตกรรม โดยการผลิตสื่อ online/offline การใช้ Social media เพื่อการศึกษา และจัดระบบป้องกัน web อันตราย ปรับปรุงระบบการประเมินผล O-net Admission นำผลการสอบมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา และใช้เกณฑ์คัดเลือกเน้น Competency based ปฏิรูปหลักสูตรทุกระดับ/สาขา โดยการใช้ Competency based ครอบคลุมสถานศึกษาด้านวิชาการ โดยการใช้ Academic authority ศูนย์การศึกษาชุมชน **ยุทธศาสตร์ด้านการสอน (Teaching)** พัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ (บทบาทครู) โดยเน้นบทบาท Facilitator Motivation and Inspiration Coaching ปรับแนวทางการจัดสรรครู แผนอัตรากำลังครู และจัดทำ Teacher mapping รวมทั้งจัดระบบค่าตอบแทนตามผลงาน ปฏิรูปการเข้าสู่การประกอบวิชาชีพครู (มาตรฐานวิชาชีพ) ปรับ พรบ. สภาครูฯ ปรับรื้อระบบการผลิตครู **ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการ (Management)** พัฒนา ICT ทางการศึกษา โดยใช้ LMS เพื่อการบริหารจัดการเน้น E-Learning และ Media Skill ปรับระบบงบประมาณ และการประกันคุณภาพ โดยใช้บัตรคุณภาพชีวิต QL (Quality Life Card) ปรับค่าใช้จ่ายรายหัว และให้ชุมชนมีบทบาทในการประเมินคุณภาพ ปฏิรูประบบการบริหารงานบุคคล โดยปรับให้ครูเป็นข้าราชการส่วนภูมิภาค และครูเก่ง/ขาดแคลนสอนได้มากกว่า 1 แห่ง รื้อวิธีการกระจายอำนาจทางการศึกษา **กลยุทธ์ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย** กระทรวงศึกษาธิการควรประกาศนโยบายและแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้ชัดเจน โดยมอบหมายให้องค์กรหลักที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแต่ละระดับและประเภทร่วมกัน จัดทำยุทธศาสตร์ (Roadmap) ภาพรวมของการปฏิรูปการศึกษาแต่ละหน่วยงานนำไปสู่การปฏิบัติอย่างจริงจัง พร้อมทั้งสร้างกลไกการกำกับติดตามและประเมินผล

คำนำ

ตามหลักสูตรการป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.) วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร สถาบันวิชาการป้องกันประเทศ ได้กำหนดให้นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักรทุกคนเขียนเอกสารวิจัย ในประเด็นที่เป็นยุทธศาสตร์ชาติ โดยใช้กระบวนการวิจัยในการศึกษาค้นคว้า วิเคราะห์รวบรวมข้อมูล ให้ได้ผลการวิจัยที่เป็นประโยชน์ ผู้วิจัยได้รับอนุมัติให้ศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์ การปฏิรูปการศึกษาไทย ซึ่งเป็นลักษณะวิชาด้านสังคมจิตวิทยา ด้วยเหตุผลของนโยบายรัฐบาลที่มุ่ง ปฏิรูปประเทศในด้านต่างๆ และการศึกษาก็เป็นส่วนหนึ่งในการปฏิรูปประเทศในครั้งนี้ จากข้อมูลการ ปฏิรูปการศึกษาตลอดระยะเวลาสิบปีจากการประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาพบว่า มีทั้งที่ดำเนินการ สำเร็จตามเป้าหมาย เช่น การปรับโครงสร้างของหน่วยงานให้มีเอกภาพ การจัดระเบียบบริหาร กระทรวงศึกษาธิการใหม่ การตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นต้น และมีเรื่องที่เป็นปัญหาต้องแก้ไขปรับปรุง เช่น คุณภาพของผู้เรียน ครู คณาจารย์ และบุคลากร ทางการศึกษา สถานศึกษาจำนวนมากไม่ผ่านการประเมินมาตรฐาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำขาด คุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งการคิดวิเคราะห์ การแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ขาดคุณธรรมและ จริยธรรม ขาดแคลนครูที่มีคุณภาพคุณธรรม การกระจายอำนาจการบริหารจัดการและการมีส่วนร่วม ในการบริหารและการจัดการศึกษายังมีปัญหา รวมทั้งยังมีปัญหาระหว่างการจัดการศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ทำให้นำไปสู่การแก้กฎหมายเพื่อแยกเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษา และมัธยมศึกษาในเวลาต่อมา ในระยะต่อมาได้มีการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง โดยมีหลักการเน้นการปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้ โดยยึดหลัก 3 ประการ คือ พัฒนาคุณภาพ และมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย โอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ และส่งเสริม การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา และกำหนดกรอบแนว ทางการปฏิรูปไว้ 4 ประการ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่พัฒนา คุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ โดยมีกลไก การขับเคลื่อน โดยตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อน จัดตั้งหน่วยงานหรือปรับบทบาทรองรับคุณภาพและ โอกาสทางการศึกษา และเร่งรัดให้หน่วยงานที่มีอยู่ปรับภารกิจเพิ่มเติมหรือเร่งดำเนินการ

แม้ว่าจะมีแนวทางชัดเจน แต่ด้วยสถานการณ์ทางการเมืองทำให้การดำเนินงานไม่ราบรื่น และต่อเนื่อง และมีวิกฤติทางการเมือง รวมถึงแนวนโยบายของรัฐบาลที่แตกต่างกันการปฏิรูป การศึกษาในทศวรรษที่สองจึง ไม่สามารถนำสู่การปฏิบัติได้ ดังนั้น การวิจัยครั้งนี้จึงมุ่งที่จะเสนอแนว ทางการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา โดยศึกษาแนวคิด นโยบาย สภาพปัญหาการปฏิรูปการศึกษา และแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์ เพื่อให้หน่วยงานด้านนโยบายการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการ จัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย สามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็น รูปธรรมได้ และเป็นข้อมูลสำหรับการปฏิรูปประเทศของสภาพัฒนาแห่งชาติด้านการศึกษาต่อไป

(สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์)

นักศึกษาวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร

หลักสูตร วปอ. รุ่นที่ 57

ผู้วิจัย

สารบัญ

	หน้า
บทคัดย่อ	ก
คำนำ	ข
กิตติกรรมประกาศ	ค
สารบัญ	ง
สารบัญตาราง	ฉ
สารบัญแผนภาพ	ช
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์ของการวิจัย	4
ขอบเขตของการวิจัย	4
วิธีดำเนินการวิจัย	4
ประโยชน์ที่รับจากการวิจัย	5
คำจำกัดความ	5
บทที่ 2 การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	7
ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาในปัจจุบัน	7
วิวัฒนาการแนวคิดการปฏิรูปการศึกษา	12
ผลการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของไทยในระยะที่ผ่านมา	13
แนวคิด หลักการและข้อเสนอเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา	17
นโยบาย แผน ยุทธศาสตร์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา	18
กรอบความคิดของการวิจัย	21
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	22
วิธีดำเนินการการวิจัย	22
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	22
ตัวแปรที่ศึกษา	24
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	24
การทดสอบเครื่องมือ	24
การเก็บรวบรวมข้อมูล	24
การวิเคราะห์ข้อมูล	25

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิจัย	26
ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไป	27
ตอนที่ 2 ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย	29
ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม	36
ตอนที่ 4 สรุปความคิดเห็นจากการประชุมระดมความคิด และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ	53
สรุป	61
บทที่ 5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	71
สรุปผลการวิจัย	71
อภิปรายผล	78
ข้อเสนอแนะ	81
บรรณานุกรม	83
ประวัติย่อผู้วิจัย	86

สารบัญตาราง

ตารางที่		หน้า
2-1	ผลการประเมินระดับพื้นฐาน (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2552-2556 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6	10
2-2	ผลการประเมินระดับพื้นฐาน (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2552-2556 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3	11
2-3	ผลการประเมินระดับพื้นฐาน (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2552-2556 ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6	11
4-1	ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม	27
4-2	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านต่างๆ ที่มีผลต่อยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย	29
4-3	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านต่างๆ ที่มีผลต่อยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการเรียน	29
4-4	ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านต่างๆ ที่มีผลต่อยุทธศาสตร์ การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการสอน	30
4-5	ค่าเฉลี่ยเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านต่างๆ ที่มีผลต่อยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการจัดการ	31
4-6	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นด้านต่างๆ ที่มีผลต่อยุทธศาสตร์ การปฏิรูปการศึกษาไทยต่อเพศ	32
4-7	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นด้านต่างๆ ที่มีผลต่อยุทธศาสตร์ การปฏิรูปการศึกษาไทยต่ออายุ	33
4-8	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นด้านต่างๆ ที่มีผลต่อยุทธศาสตร์ การปฏิรูปการศึกษาไทยต่อระดับการศึกษา	34
4-9	เปรียบเทียบค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นด้านต่างๆ ที่มีผลต่อยุทธศาสตร์ การปฏิรูปการศึกษาไทยต่อตำแหน่งงาน	35
4-10	แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยด้านการเรียน (Learning)	68
4-11	แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยด้านการสอน (Teaching)	69
4-12	แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยด้านการจัดการ (Management)	70

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพที่		หน้า
2-1	กรอบแนวคิดของการวิจัย	21
4-1	แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทย	67

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากกระแสการเปลี่ยนแปลง ทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งการศึกษา ทำให้เกิดแรงผลักดันจากสังคมให้มีการปฏิรูปการศึกษา โดยมีเหตุผลสำคัญ ดังนี้

1. กระแสสังคมโลกและสังคมไทยยุคใหม่เน้นสังคมคุณภาพ ต้องมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและให้การศึกษาพัฒนาประเทศ
2. การพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานความรู้บนกระแสสังคมแห่งการเรียนรู้ และเน้นการจัดการเรียนรู้
3. ทิศทางการจัดการศึกษาสังคมโลกเน้นการศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ๆ ให้มีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข นำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวันได้ และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข
4. บทเรียนความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาในอารยประเทศที่สามารถใช้การศึกษาพัฒนาประเทศ
5. กระแสเรียกร้องการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ
6. การจัดการศึกษาไม่ทั่วถึงและไม่เป็นธรรม
7. คุณภาพการศึกษาตกต่ำไม่เป็นที่พอใจของสังคม
8. การบริหารจัดการศึกษาขาดประสิทธิภาพประชาชนไม่มีส่วนร่วม
9. ระบบการผลิต และการพัฒนาครูไม่สอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษา
10. หลักสูตร และกระบวนการเรียนรู้ไม่เหมาะสม

นอกจากนี้ การเกิดวิกฤตทางการเมือง เศรษฐกิจและสังคมในประเทศไทย ทุกภาคส่วน เห็นว่าการศึกษามีส่วนสำคัญของสาเหตุแห่งการเกิดวิกฤติต่าง ๆ มีกระแสเรียกร้องมากขึ้นที่จะให้มีการปฏิรูปการศึกษา ในช่วง ปี พ.ศ. 2537 -2538 ได้สร้างกระแสการปฏิรูปการศึกษาควบคู่ไปกับการปฏิรูปการเมือง ผลักดันให้พรรคการเมืองเสนอนโยบายการปฏิรูปการศึกษาให้ชัดเจน และในปี พ.ศ. 2539 รัฐบาลก็ได้ประกาศนโยบายการปฏิรูปการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ การปฏิรูปการเรียนรู้ การปฏิรูปสถานศึกษา การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา การปฏิรูปโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา และต่อมาได้กำหนดประเด็นที่จะปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจัง เพื่อนำมากำหนดเป็นสาระในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ในที่สุดได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542 และนับเป็นปีแรกของการปฏิรูปการศึกษา และมีบทบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษาในรัฐธรรมนูญเป็นครั้งแรกในประวัติศาสตร์ไทย

ต่อมากระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา มียุทธศาสตร์สำคัญๆ 6 ประการ ดังนี้

1. การปฏิรูปหลักสูตร และการเรียนรู้ ประกอบด้วย การปรับปรุงหลักสูตรใหม่ การจัดให้มีระบบการประเมินผล การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาคุณภาพทั้งโรงเรียน (Whole School Approach) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของชุมชน

2. การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งภายในและภายนอก การทดสอบระดับชาติ (National Test) การวัดความถนัดทางการเรียน (Scholastic Aptitudes Test : SAT) การจัดระบบสอบเข้ามหาวิทยาลัย (Admission)

3. การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพครู โดยการออกพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา มีองค์กรวิชาชีพ จัดระบบการผลิต พัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ระบบบริหารงานบุคคลข้าราชการครู วิทยฐานะ และระดับคุณภาพครู ระบบเงินเดือน และค่าตอบแทนอื่น ระบบสวัสดิการ การจัดให้มีครูแห่งชาติ ครูต้นแบบและครูแกนนำ

4. การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีทางการศึกษา วิจัยและพัฒนาสื่อทางการศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา การพัฒนาบุคลากรด้านการผลิตและการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาสื่อเทคโนโลยี

5. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยการจัดให้มีระบบเพื่อการระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดการศึกษา การสร้างระบบจูงใจทางภาษีเพื่อการศึกษา การจัดระบบงบประมาณระบบบัญชี และการตรวจสอบให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance Based Budgeting : PBB)

6. การปฏิรูปโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา โดยดำเนินการให้มีการจัดโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการใหม่ การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา การกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การจัดบุคลากรและอัตรากำลังตามโครงสร้างใหม่

การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ต่างๆ แม้ว่าจะมีทิศทางที่ชัดเจนตามที่กำหนดในกฎหมาย แต่ในการบริหารจัดการในระยะต่อมาหลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีความล่าช้า ด้วยเหตุหลายประการ เช่น ต้องจัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษาเป็นองค์กรมหาชน เฉพาะกิจ มาทำหน้าที่จัดทำข้อเสนอการจัดโครงสร้างองค์กร การแบ่งส่วนงานร่างกฎหมายต่างๆ ที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติที่มีจำนวนมาก การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทำให้เปลี่ยนนโยบายและแนวปฏิบัติบ่อยครั้ง โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการบ่อยทำให้ขาดความต่อเนื่อง และไม่เป็นเอกภาพ ไม่สามารถตัดสินใจในประเด็นสำคัญๆ หลายเรื่อง จนทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิรูปการศึกษา เช่น ประเด็นเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดโครงสร้างการบริหารและการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา การจัดระบบบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การกำหนดบัญชีเงินเดือนของข้าราชการครูใหม่ รวมทั้งการจัดอัตรากำลังตามโครงสร้างใหม่

ตลอดระยะเวลาสิบปีจากการประเมินผลการปฏิรูปการศึกษาพบว่าสิ่งที่ดำเนินการสำเร็จตามเป้าหมาย เช่น การปรับโครงสร้างของหน่วยงานให้มีเอกภาพ การจัดระเบียบบริหารกระทรวงศึกษาธิการใหม่ การตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา เป็นต้น และมีเรื่องที่เป็นปัญหาต้องแก้ไขปรับปรุง เช่น คุณภาพของผู้เรียน ครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา สถานศึกษาจำนวนมากไม่ผ่านการประเมินมาตรฐาน ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนต่ำ ขาดคุณลักษณะที่พึงประสงค์ทั้งการคิดวิเคราะห์ การแสวงหาความรู้อย่างต่อเนื่อง ขาดคุณธรรมและจริยธรรม ขาดแคลนครูที่มีคุณภาพคุณธรรม การกระจายอำนาจการบริหารจัดการ และการมีส่วนร่วมในการบริหารและการจัดการศึกษายังมีปัญหา รวมทั้งยังมีปัญหาระหว่างการจัดการศึกษา ประถมศึกษาและมัธยมศึกษา ทำให้นำไปสู่การแก้กฎหมายเพื่อแยกเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาในเวลาต่อมา

ในปี พ.ศ.2552 เมื่อวันที่ 5 กุมภาพันธ์ 2552 สภาการศึกษาได้เห็นชอบให้ดำเนินการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง และเสนอคณะรัฐมนตรีให้ความเห็นชอบข้อเสนอปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง โดยมีหลักการเน้นการปฏิรูประบบการศึกษาและการเรียนรู้ โดยยึดหลัก 3 ประการ คือ พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาและการเรียนรู้ของคนไทย โอกาสทางการศึกษาและการเรียนรู้ และส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนของสังคมในการบริหารและจัดการศึกษา และกำหนดกรอบแนวทางการปฏิรูปไว้ 4 ประการ ได้แก่ พัฒนาคุณภาพคนไทยยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพครูยุคใหม่ พัฒนาคุณภาพสถานศึกษาและแหล่งเรียนรู้ยุคใหม่ และพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการใหม่ โดยมีกลไกการขับเคลื่อน โดยตั้งคณะกรรมการขับเคลื่อน จัดตั้งหน่วยงานหรือปรับบทบาทรองรับคุณภาพและโอกาสทางการศึกษา และเร่งรัดให้หน่วยงานที่มีอยู่ปรับภารกิจเพิ่มเติมหรือเร่งดำเนินการ

แม้ว่าจะมีแนวทางชัดเจน และมีคณะกรรมการรับผิดชอบ รวมทั้งอนุกรรมการด้านต่างๆ ดำเนินการศึกษาและกำหนดมาตรการด้านต่างๆ เพื่อนำมาเป็นแนวทางสู่การปฏิบัติ แต่ด้วยสถานการณ์ทางการเมืองทำให้การดำเนินงานไม่ราบรื่นและต่อเนื่อง และมีวิกฤติทางการเมือง มีการยุบสภาและเปลี่ยนแปลงรัฐบาลใหม่ ข้อเสนอต่างๆ ที่ได้ดำเนินการและกำหนดแนวปฏิบัติไว้ ก็ยุติลงด้วยแนวนโยบายของรัฐบาลที่แตกต่างกัน การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองจึงสำเร็จเพียงการกำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการ ไม่สามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ อย่างไรก็ตามรัฐบาลใหม่ก็ยังคงมีแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่เน้น คุณภาพการศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และด้านอื่นๆ ที่ปรากฏตามนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อสภา

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวคิด นโยบาย สภาพปัญหาการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้หน่วยงานด้านนโยบายการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย สามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมได้ และเป็นข้อมูลสำหรับการปฏิรูปประเทศของสภาปฏิรูปแห่งชาติด้านการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิวัฒนาการแนวคิดการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปัจจุบันของประเทศไทย
3. เพื่อเสนอแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

การวิจัยแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย มีขอบเขตการวิจัยในครั้งนี ดังนี้

ขอบเขตของเนื้อหา

1. ศึกษาวิวัฒนาการแนวคิดการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยในระยะที่ผ่านมา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิวัฒนาการการปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทย
2. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปัจจุบันของประเทศไทยจากเอกสาร นโยบาย กฎหมาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. สังเคราะห์แนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. วิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาในระยะที่ผ่านมา และแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย โดยมีกลุ่มประชากร ได้แก่ หน่วยงานทางการศึกษาประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 225 เขต สำนักงาน กศน.จังหวัด 77 จังหวัด สถาบันอาชีวศึกษา 19 แห่ง และสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 170 แห่ง กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มแบบมีขั้นตอน โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครูเจ้าหน้าที่ด้านการศึกษา นักการศึกษา ศึกษานิเทศก์ และบุคคลทั่วไปที่สนใจการปฏิรูปการศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. การตรวจสอบแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิวัฒนาการการปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทย
2. ศึกษา และวิเคราะห์ สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาในระยะที่ผ่านมา และแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างกลุ่มประชากร ได้แก่ หน่วยงานทางการศึกษาประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 225 เขต สำนักงาน กศน.จังหวัด 77 จังหวัด สถาบันอาชีวศึกษา 19 แห่ง และสถาบันอุดมศึกษา

จำนวน 170 แห่ง และใช้วิธีสุ่มแบบมีขั้นตอน โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยผู้บริหาร การศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถาบันการศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้แทน หน่วยงานทางการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. วิเคราะห์ สรุปและจัดทำร่างแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา ของประเทศไทย

4. สัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบความ เป็นไปได้ในทางปฏิบัติของแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย ที่ร่างขึ้น และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข จำนวน 10 ท่าน

5. ปรับปรุงและนำเสนอแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของ ประเทศไทย

ประโยชน์ที่ได้รับจากการวิจัย

1. ได้ทราบวิวัฒนาการแนวคิดการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย
2. ได้ทราบสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาปัจจุบันของประเทศไทย
3. ได้แนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย

คำจำกัดความ

ยุทธศาสตร์	หมายถึง	แนวทางหรือวิธีการเฉพาะที่นำไปสู่การปฏิบัติบรรลุตามวิสัยทัศน์ หรือเป้าหมายของการดำเนินการในเรื่องในเรื่องหนึ่ง
การปฏิรูปการศึกษา	หมายถึง	การปรับเปลี่ยนระบบการจัดการศึกษาของชาติให้มีคุณภาพตาม เป้าหมายการปฏิรูปประเทศที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย(ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 นำไปสู่การ พัฒนาศักยภาพของประชาชน(Human Potential) โดยเน้น การปฏิรูปด้านการเรียน(Learning) การสอน(Teaching) และ การบริหารจัดการ(Management)
ยุทธศาสตร์การปฏิรูป การศึกษา	หมายถึง	แนวทางการดำเนินงานด้านการศึกษานำไปสู่การเปลี่ยนแปลง ทางการศึกษาในมิติต่างๆ เพื่อยกระดับคุณภาพการศึกษาของ ชาติในทุกๆระดับและทุกประเภทของการศึกษาด้านการเรียน (Learning) ทั้งด้านการสอน(Teaching) และการบริหารจัดการ (Management)
คุณภาพการศึกษา	หมายถึง	ระบบการศึกษาทั้งปัจจัยนำเข้า กระบวนการ และผลลัพธ์ของ การจัดการศึกษาที่พัฒนาศักยภาพของประชาชนให้มีคุณลักษณะ ที่พึงประสงค์สามารถพัฒนาประเทศในทุกๆด้านได้อย่างมี ประสิทธิภาพ

ศักยภาพของทรัพยากรมนุษย์

หมายถึง ความสามารถของประชาชนที่มีสมรรถนะและทักษะในการ
ทำงานสร้างความเจริญทั้งทางด้านเศรษฐกิจ สังคมและ
ความมั่นคงของชาติ

บทที่ 2

การทบทวนวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทยในครั้งนี้ได้ทบทวนเอกสารและวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง ครอบคลุมประเด็นต่างๆ ดังต่อไปนี้

1. ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาในปัจจุบัน
2. วิวัฒนาการแนวคิดการปฏิรูปการศึกษา
3. ผลการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของไทยในระยะที่ผ่านมา
4. แนวคิด หลักการและข้อเสนอเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา
5. นโยบาย แผนยุทธศาสตร์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา
6. กรอบความคิดของการวิจัย

ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาในปัจจุบัน

จากการกำหนดสาระเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาไว้ในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นครั้งแรก ทำให้นำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาครั้งสำคัญของประเทศไทย โดยได้กำหนดสิทธิในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน มาตรา 43 ว่า บุคคลย่อมมีสิทธิเสมอกันในการได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานไม่น้อยกว่าสิบสองปี ที่รัฐจะต้องจัดให้อย่างทั่วถึง และมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย สิทธิในการรับความคุ้มครองจากรัฐมาตรา 53 วรรค 2 กำหนดให้เด็กและเยาวชนซึ่งไม่มีผู้ดูแล มีสิทธิได้รับการเลี้ยงดูและการศึกษาอบรมจากรัฐและกำหนดแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ด้านการฝึกอบรม มาตรา 81 ว่า รัฐต้องจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมและสนับสนุนให้เอกชนจัดการศึกษาอบรมให้เกิดความรู้คู่คุณธรรม จัดให้มีกฎหมายเกี่ยวกับการศึกษาแห่งชาติ ปรับปรุงการศึกษาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม สร้างเสริมความรู้และปลูกฝังจิตสำนึกที่ถูกต้อง เกี่ยวกับการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข สนับสนุนการค้นคว้าวิจัยในศิลปะวิทยาการต่างๆ เร่งรัดพัฒนาวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาประเทศ พัฒนาวิชาชีพครู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของชาติ

หลังจากนั้นกระทรวงศึกษาธิการและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้เสนอ ร่างกฎหมายการศึกษาแห่งชาติ เข้าสู่การพิจารณาของฝ่ายนิติบัญญัติ และได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 เมื่อวันที่ 19 สิงหาคม 2542 มีสาระสำคัญ ที่นำไปสู่การปฏิรูปการศึกษาด้านต่างๆ ดังนี้

1. ปฏิรูประบบการศึกษา ทั้งการศึกษาในระบบ นอกระบบและตามอัธยาศัยให้มีความสอดคล้องซึ่งกันและกัน
2. ปฏิรูปการเรียนรู้ ครอบคลุมทั้งหลักสูตร กระบวนการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ต่าง ๆ

3. ปฏิรูประบบการบริหาร และการจัดการศึกษาทั้งของรัฐและเอกชน โดยเน้นการกระจายอำนาจ
4. ปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา โดยเน้นการระดมทรัพยากรเพื่อจัดการศึกษา
5. ปฏิรูปครู ณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เน้นการพัฒนามาตรฐานและจรรยาบรรณของวิชาชีพ และการพัฒนาครูประจำการ

สภาพและการดำเนินงานตามแนวทางการปฏิรูปการศึกษา ทั้ง 5 ประการ มีดังนี้

1. การปฏิรูประบบการศึกษา เน้นการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้ที่เกิดขึ้นได้ตลอดเวลาและทุกสถานที่ ด้วยรูปแบบที่หลากหลาย มีการจัดรูปแบบ ระดับและประเภทของการศึกษาไม่ต่างไปจากเดิม กล่าวคือ จัดรูปแบบการจัดการศึกษา 3 รูปแบบ คือ การศึกษาในระบบนอกระบบ และตามอัธยาศัย แต่จะเน้นการเทียบโอนและเชื่อมโยงกันทั้ง 3 ระบบ

การศึกษานอกระบบเน้นความยืดหยุ่น เหมาะสมและสอดคล้องกับสภาพความต้องการของชุมชนและบุคคล มีทั้งประเภทที่แบ่งระดับการศึกษา ตามลักษณะของการศึกษาในระบบและประเภทที่ไม่แบ่งเป็นระดับ

การศึกษาตามอัธยาศัย เน้นการจัดบรรยากาศและแหล่งเรียนรู้ที่ผู้เรียนสามารถแสวงหาและเรียนรู้ด้วยตนเอง และให้สามารถเทียบโอนการศึกษาในระบบได้เป็นรายวิชา

2. การปฏิรูปการเรียนรู้ เป็นการปรับเปลี่ยนกระบวนการเรียนรู้ที่ยึดหลักการเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ผู้เรียนสามารถเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้เต็มศักยภาพของผู้เรียน มีการปรับปรุงหลักสูตรแกนกลาง และให้สถานศึกษาสามารถจัดทำหลักสูตรสถานศึกษาที่สอดคล้องความต้องการของท้องถิ่น มีความต่อเนื่องและเชื่อมโยงระหว่างระดับการศึกษา มีความยืดหยุ่น หลากหลาย เพื่อตอบสนองความสนใจ ความถนัดและความต้องการของผู้เรียน

3. การปฏิรูประบบบริหารและการจัดการศึกษา เป็นการเปลี่ยนแปลงรูปแบบโครงสร้างองค์กร การแบ่งส่วนงาน วิธีการ และกระบวนการบริหารจัดการอย่างมีประสิทธิภาพ หน่วยงานมีอิสระ คล่องตัว ตอบสนองต่อปัญหาและความต้องการทางการศึกษาระดับต่างๆ ได้อย่างแท้จริง เปิดโอกาสให้ทุกส่วนของสังคมเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา โดยยึดหลักการกระจายอำนาจไปยังหน่วยงานปฏิบัติ หน่วยงานระดับนโยบาย มีหน้าที่กำหนดนโยบาย แผนมาตรฐาน การสนับสนุนทรัพยากรและติดตามประเมินผลการจัดการศึกษาในส่วนที่เกี่ยวข้องเท่านั้น เน้นการให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคล

4. การปฏิรูประบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา เป็นการระดมทรัพยากรทั้งนี้ เป็นตัวเงินและไม่ใช้ตัวเงินมาใช้ในการจัดการศึกษา มีการจัดสรรทรัพยากรและการบริหารและการใช้ทรัพยากรให้เกิดความเสมอภาค เป็นธรรมและมีประสิทธิภาพ การระดมทรัพยากร เน้นการสร้างมาตรการจูงใจให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมรับภาระและจัดการศึกษา ให้องค์กรและชุมชนเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา การจัดสรรทรัพยากร เน้นการจัดสรรให้ผู้เรียนอย่างเป็นธรรม เสมอภาค และเท่าเทียมกันสำหรับผู้เรียนทุกกลุ่ม โดยเฉพาะกลุ่มผู้ด้อยโอกาส

5. การปฏิรูประบบครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา เป็นปัจจัยหลักสู่ความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษา เน้นการปรับระบบการผลิต การพัฒนา การส่งเสริมยกย่อง และยกระดับคุณภาพครูให้มีมาตรฐานวิชาชีพเหมาะสมกับการเป็นวิชาชีพชั้นสูง สร้างระบบจูงใจให้คนเก่งมาประกอบวิชาชีพครู พัฒนาระบบการบริหารงานบุคคลเน้นระบบคุณธรรมและการส่งเสริมความก้าวหน้าในวิชาชีพที่สัมพันธ์กับคุณภาพของผู้เรียน ปรับเปลี่ยนบทบาทและภารกิจของสถาบันผลิตครูให้เหมาะสม มีแผนการผลิตและพัฒนาที่สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลง

ปัญหาการจัดการศึกษาในช่วงปฏิรูปแรก จากการวิเคราะห์ปัญหาที่เป็นเหตุผลของการปฏิรูปการศึกษาครั้งแรก ของคณะกรรมการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ มีปัญหาสำคัญ 2 ด้าน ได้แก่ ปัญหาการบริหารจัดการ และปัญหาคุณภาพการจัดการศึกษา

ปัญหาการบริหารจัดการ พบว่า มีปัญหาการรวมศูนย์อำนาจไว้ในส่วนกลาง การขาดเอกภาพในการบริการจัดการทั้งด้านนโยบาย ด้านการจัดสรรและการใช้ทรัพยากรและด้านมาตรฐานการศึกษา ปัญหาการขาดประสิทธิภาพของระบบประกันคุณภาพการศึกษา ขาดการมีส่วนร่วมของประชาชน ขาดการพัฒนา นโยบายอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง และขาดความเชื่อมโยงกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและหน่วยงานอื่นๆ ดังนั้น การปฏิรูปการศึกษาจึงเน้นการปรับโครงสร้างการบริหารการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการให้มีความเป็นเอกภาพ กำหนดให้มีการกระจายอำนาจไปยังหน่วยปฏิบัติโดยเฉพาะสถานศึกษา จัดให้มีระบบประกันคุณภาพภายนอก - ภายใน ให้มีการบริหารโดยองค์คณะบุคคลทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติเพื่อให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องมีส่วนร่วมในการบริหารจัดการ รวมทั้งกำหนดให้มีการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

แม้ว่าจะมีการดำเนินการโดยกำหนดสาระสำคัญในกฎหมายการศึกษา แต่ก็พบว่า ปัญหาต่างๆ ยังไม่สามารถแก้ได้อย่างสมบูรณ์ เช่น การรวมหน่วยงานที่จัดการศึกษาไว้ในกระทรวงเดียวกัน แต่ลักษณะการดำเนินงานยังไม่ประสานสัมพันธ์ให้เป็นเอกภาพได้ โดยเฉพาะการยุบรวมหน่วยงานระดับกรม ทำให้เกิดปัญหาการต่อต้านการเปลี่ยนแปลง วัฒนธรรมการทำงานเป็นอุปสรรคในการปฏิบัติงาน แนวปฏิบัติต้องกำหนดใน พ.ร.บ. ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการก็ล่าช้ามาจนถึงกลางปี พ.ศ.2546 การถ่ายโอนสถานศึกษาไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกระแสต่อต้านมากขาดความชัดเจนในบางเรื่อง การกระจายอำนาจการจัดการศึกษาไปยังเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษาไม่มีแนวปฏิบัติที่ชัดเจนจนถึงปี 2550 จึงมีแนวปฏิบัติหลังจากประกาศใช้กฎกระทรวง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ.2550 การบริหารโดยองค์คณะบุคคลยังขาดประสิทธิภาพ ระบบการประกันคุณภาพการศึกษายังขาดการยอมรับ และไม่ได้เตรียมพร้อมจัดระบบการประกันคุณภาพภายใน การจัดระบบบริหารงานบุคคลตามพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา มีผลกระทบต่อตำแหน่งและความก้าวหน้าของบุคลากรทางการศึกษา การบริหารบุคคลที่กระจายอำนาจไปยังคณะอนุกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษาประจำเขตพื้นที่การศึกษา มีข้อร้องเรียนหลายประการ เช่น การพิจารณาตำแหน่งไม่เป็นธรรมไม่โปร่งใส องค์กรประกอบของคณะ ออกคศ. ไม่สอดคล้องกับเจตนารมณ์ โดยเฉพาะสัดส่วนของคณะอนุกรรมการที่มีตัวแทนจาก สปช.เดิม

มากกว่าส่วนอื่นการโยกย้ายไม่เป็นธรรมเกิดการเล่นพรรคเล่นพวก เกิดความขัดแย้ง นำไปสู่การเสนอให้มีสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา

ปัญหาคุณภาพการจัดการศึกษา พบว่า ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานอยู่ในระดับต่ำ โดยเฉพาะวิชาหลัก เช่น วิทยาศาสตร์ คณิตศาสตร์ ภาษาอังกฤษ เป็นต้น และมีความแตกต่างกันระหว่างโรงเรียนในสวนกลางกับส่วนภูมิภาค และระหว่างโรงเรียนขนาดใหญ่กับโรงเรียนขนาดเล็ก ปัญหาด้านศักยภาพและความสามารถในการแข่งขันของประเทศไทย พบว่า ต่ำกว่าประเทศอื่นๆ ในภูมิภาคเดียวกันและประเทศเพื่อนบ้าน ดังนั้น การปฏิรูปการศึกษาจึงเน้นให้มีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาโดยรวม ให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพของประชากร

นอกจากนี้ยังพบว่า ผลการประเมินคณิตและวิทยาศาสตร์ภายใต้โครงการศึกษาแนวโน้มการจัดการศึกษาคณิตศาสตร์ – วิทยาศาสตร์ ที่ สสวท.ร่วมกับนานาชาติ พบว่า ประเทศไทยมีคะแนนต่ำกว่าค่าเฉลี่ยมาตรฐานนานาชาติ โดยมีกลุ่มประเทศที่มีคะแนนสูงสุด 5 ประเทศอยู่ในทวีปเอเชียทั้งหมด ได้แก่ สิงคโปร์ ใต้หวัน เกาหลีใต้ ญี่ปุ่น และฮ่องกง และเป็นคะแนนที่ลดลงกว่าผลการประเมินเมื่อปี พ.ศ.2542 โรงเรียนสาธิตฯ จะมีคะแนนสูงสุด และโรงเรียนขนาดใหญ่จะมีคะแนนสูงสุด โรงเรียนขนาดเล็กมีคะแนนต่ำสุด

นอกจากนี้ จากผลการประเมินระดับชาติขั้นพื้นฐาน ในช่วงปี พ.ศ.2552-2556 ยังพบว่า มีคะแนนเฉลี่ยส่วนใหญ่ยังต่ำกว่าร้อยละ 50 โดยเฉพาะวิชา ภาษาอังกฤษ คณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ จะมีคะแนนต่ำมาก ดังรายละเอียด ดังนี้

ตารางที่ 2-1 : ผลการประเมินระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2552-2556 ระดับชั้นประถมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มสาระ การเรียนรู้	ผลการประเมินระดับประเทศ คะแนนเฉลี่ย (เต็ม 100)				
	ปีการศึกษา 2552	ปีการศึกษา 2553	ปีการศึกษา 2554	ปีการศึกษา 2555	ปีการศึกษา 2556
ภาษาไทย	38.58	31.22	50.04	45.68	45.40
สังคมศึกษา	33.90	47.07	52.22	44.22	38.31
ภาษาอังกฤษ	31.75	20.99	38.37	36.99	33.82
คณิตศาสตร์	35.88	34.85	52.40	35.77	41.95
วิทยาศาสตร์	38.67	41.56	40.82	37.46	37.40
สุขศึกษา และพลศึกษา	64.76	54.31	58.87	54.84	61.69
ศิลปะ	42.49	41.10	46.75	52.27	47.14
การทำงานอาชีพ	51.69	52.52	55.38	53.85	53.16
เฉลี่ยทุกรายวิชา	42.22	40.45	49.36	45.14	44.18

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ, 2558

ตารางที่ 2-2 : ผลการประเมินระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2552-2556
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

กลุ่มสาระ การเรียนรู้	ผลการประเมินระดับประเทศ คะแนนเฉลี่ย (เต็ม 100)				
	ปีการศึกษา 2552	ปีการศึกษา 2553	ปีการศึกษา 2554	ปีการศึกษา 2555	ปีการศึกษา 2556
ภาษาไทย	35.35	42.80	48.11	54.48	44.25
สังคมศึกษา	39.70	40.85	42.73	47.12	39.37
ภาษาอังกฤษ	22.54	16.19	30.49	28.17	30.35
คณิตศาสตร์	26.05	24.18	32.08	26.95	25.45
วิทยาศาสตร์	29.16	29.17	32.19	35.37	37.95
สุขศึกษา และพลศึกษา	56.70	71.97	50.87	56.67	58.30
ศิลปะ	32.95	28.48	43.50	43.31	43.65
การทำงานอาชีพ	33.86	47.07	47.29	47.39	44.46
เฉลี่ยทุกรายวิชา	34.54	37.59	40.91	42.43	40.47

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ, 2558

ตารางที่ 2-3 : ผลการประเมินระดับชาติขั้นพื้นฐาน (O-NET) ประจำปีการศึกษา 2552-2556
ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 6

กลุ่มสาระ การเรียนรู้	ผลการประเมินระดับประเทศ คะแนนเฉลี่ย (เต็ม 100)				
	ปีการศึกษา 2552	ปีการศึกษา 2553	ปีการศึกษา 2554	ปีการศึกษา 2555	ปีการศึกษา 2556
ภาษาไทย	46.47	42.61	41.88	47.18	49.28
สังคมศึกษา	36.00	46.51	33.39	36.28	33.02
ภาษาอังกฤษ	23.98	19.22	21.80	22.12	25.35
คณิตศาสตร์	28.56	14.99	22.73	22.72	20.48
วิทยาศาสตร์	29.05	30.90	27.90	33.09	30.48
สุขศึกษา และพลศึกษา	45.37	62.86	54.61	53.70	62.03
ศิลปะ	37.75	32.62	28.54	32.74	29.00
การทำงานอาชีพ	32.98	43.69	48.72	45.75	49.98
เฉลี่ยทุกรายวิชา	35.02	36.68	34.95	36.70	37.45

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ, 2558

นอกจากนี้ จากรายงาน The Global Competitiveness Report 2013-2014 โดย World Economic Forum (WEF) จัดให้ความสามารถในการแข่งขันทางเศรษฐกิจของประเทศไทย อยู่อันดับที่ 37 (จาก 148 ประเทศ) และคุณภาพการศึกษาไทยอยู่ลำดับที่ 78 แต่เป็นลำดับที่ 8 ของประเทศอาเซียนเหนือกว่าเวียดนามและพม่า

ผลการประเมินตามโครงการ PISA 2012 ที่วัดความสามารถด้านคณิตศาสตร์ วิทยาศาสตร์ และการอ่านของเด็กอายุ 15 ปี แม้จะมีแนวโน้มที่สูงขึ้น แต่ยังต่ำกว่าค่าเฉลี่ยของ OECD อีกมาก โดยไทยอยู่ในอันดับที่ 3 ใน 5 ประเทศอาเซียน นอกจากนี้ ยังพบว่า มีเด็กไทยสอบได้ระดับ 6 ซึ่งเป็นระดับสูงสุดเพียงร้อยละ 0.5 ในวิชาคณิตศาสตร์ และร้อยละ 0.1 ในวิชาวิทยาศาสตร์ 1 ในขณะที่มีนักเรียนได้คะแนนระดับ 1 และต่ำกว่ามากถึงร้อยละ 49.7 ในวิชา คณิตศาสตร์ และร้อยละ 39.9 ในวิชาวิทยาศาสตร์

คะแนนเฉลี่ย TIMSS ทั้งวิชาคณิตศาสตร์และวิทยาศาสตร์ มีแนวโน้มลดลงอย่างต่อเนื่อง ตั้งแต่ปี 1995-2011 และต่ำกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติ ทั้งในช่วงแรก ปี 1995 มีคะแนนสูงกว่าค่าเฉลี่ยนานาชาติ

ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน O-net ของนักเรียนรายวิชา มีคะแนนเฉลี่ยไม่ถึง 50 คะแนน ยกเว้น วิชาสุขศึกษาและพลศึกษาที่มีคะแนนเฉลี่ยเกิน 50 คะแนน และวิชาที่มีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด เป็นวิชาคณิตศาสตร์และภาษาอังกฤษ

ผลการทดสอบการอ่านออกเขียนได้ของ สพฐ. เมื่อเดือนกันยายน 2556 ใน 80 เขตพื้นที่ (จาก 183 เขต) พบว่านักเรียนชั้น ป.3 อ่านไม่ได้ถึงร้อยละ 8 (64,000 คน) และนักเรียน ชั้น ป.6 อ่านไม่ได้ถึงร้อยละ 4 (32,000 คน) นักเรียนที่อ่านได้ระดับดีในชั้น ป.3 เพียงร้อยละ 56 และชั้น ป.6 ร้อยละ 60

คุณภาพแรงงานไทยพบว่า แรงงานไทยจบการศึกษาเพียงชั้นประถมหรือต่ำกว่าสูงถึง ร้อยละ 51.1 ซึ่งลดรั้งความสามารถในการแข่งขันของไทย

วิวัฒนาการแนวคิดการปฏิรูปการศึกษา

แนวคิดการปฏิรูปการศึกษามีวิวัฒนาการมาจากอดีตตั้งแต่การประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2503 เป็นต้นมา และเริ่มมีความชัดเจนในปี พ.ศ.2535 ซึ่งมีการประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติฉบับใหม่ และมีแนวคิดที่จะปฏิรูปโครงสร้างการบริหารกระทรวงศึกษาธิการ โดยการเสนอร่างพระราชบัญญัติการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา ศาสนา และวัฒนธรรม แต่ยังไม่สำเร็จ เนื่องจากเกิดเหตุการณ์เปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดย รสช. หลังจากนั้นเป็นต้นมา สังคมเริ่มตระหนักว่าการศึกษายเป็นปัจจัยสำคัญที่จะนำไปสู่การพัฒนาเศรษฐกิจ การเมืองและสังคม มีกระแสเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการศึกษาอย่างจริงจัง โดยมีธนาคารกสิกรไทยสนับสนุนให้มีการศึกษาเกี่ยวกับการศึกษาในยุคโลกาภิวัตน์ และเสนอเป็นข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาเกิดกระแสเรียกร้องให้พรรคการเมืองประกาศนโยบายการปฏิรูปการศึกษา ต่อมาในปี พ.ศ.2539 รัฐบาลก็ได้ประกาศนโยบายปฏิรูปการศึกษา 4 ด้าน ได้แก่ การปฏิรูปสถานศึกษา การปฏิรูปหลักสูตรและการเรียนรู้ การปฏิรูปครูและบุคลากรทางการศึกษา และปฏิรูปโครงสร้างการบริหารจัดการ ขณะเดียวกันในปี พ.ศ.2539 เป็นปีที่มีการเรียกร้องให้มีการปฏิรูปการเมืองและร่างรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

ซึ่งได้ประกาศใช้ในปี พ.ศ.2540 ที่เรียกว่า รัฐธรรมนูญฉบับประชาชน จึงเป็นโอกาสของการปฏิรูปการศึกษา ซึ่งมีการศึกษา พบว่า การปฏิรูปการศึกษาจะสำเร็จปัจจัยสำคัญ คือ ต้องมีกฎหมายการศึกษา ผู้นำมีวิสัยทัศน์ด้านการศึกษา มุ่งพัฒนาผู้เรียนเป็นสำคัญและให้ทุกภาคส่วนมีส่วนร่วม จึงมีกระบวนการศึกษาประเด็นที่จะปฏิรูปการศึกษาโดยใช้ผลการวิจัยเป็นฐาน ในที่สุดได้นำสาระทางการศึกษาไปกำหนดเป็นสาระในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 นับเป็นครั้งแรกที่รัฐธรรมนูญมีสาระด้านการศึกษา จึงเป็นจุดเริ่มต้นสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา โดยมีข้อกำหนดในรัฐธรรมนูญให้มีกฎหมายการศึกษาชาติ ซึ่งต่อมาได้นำประเด็นที่ได้จากการศึกษาวิจัยมา กำหนดเป็นรายละเอียดของกฎหมายการศึกษา และนำไปสู่กระบวนการรับฟังความคิดเห็นอย่าง หลากหลาย (การประชาพิจารณ์) ใช้เวลา 2 ปี จึงได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542

แนวคิด ปรัชญา และยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา ส่วนใหญ่จะปรากฏในบทบัญญัติของพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ซึ่งเป็นกรอบในการดำเนินงานในด้านต่างๆ รวมทั้งการเสนอกฎหมายที่จะรองรับการดำเนินงาน เช่น พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น และในอนาคตจะมีการออกแบบการปฏิรูปการศึกษาตามแนวทางการปฏิรูปประเทศ โดยมีสภาปฏิรูปแห่งชาติ (สปช.) เป็นองค์กรที่มีหน้าที่กำหนดกรอบและทิศทางการปฏิรูปประเทศด้านต่างๆ รวมถึงด้านการศึกษาด้วย

ผลการดำเนินการปฏิรูปการศึกษาของไทยในระยะที่ผ่านมา

หลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 กระทรวงศึกษาธิการ ได้ดำเนินการออกพระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษา (สปศ.) เป็นองค์การมหาชน เฉพาะกิจ เพื่อทำหน้าที่ตามบทบัญญัติของ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ ม.75 ได้แก่ เสนอการจัดโครงสร้างองค์การการแบ่งส่วนราชการตามหมวด 5 เสนอจัดระบบครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษาตามหมวด 7 เสนอการจัดระบบทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษาตามหมวด 8 และเสนอแนะเกี่ยวกับร่างกฎหมายต่างๆ และปรับปรุงกฎหมาย โดยให้คำนึงถึงความคิดเห็นของประชาชน ทั้งนี้ให้มีคณะกรรมการบริหารสำนักงานปฏิรูปการศึกษา จำนวน 9 คน มีวาระดำรงตำแหน่งวาระเดียวเป็นเวลา 3 ปี แล้วให้ยุบเลิก ต่อมา สปศ.จึงได้ดำเนินการเสนอร่าง พ.ร.บ.ต่างๆ เพื่อให้มีผลบังคับใช้ภายใน 3 ปี (วันที่ 20 สิงหาคม 2545) รวม 23 ฉบับ เช่น ร่าง พ.ร.บ.ระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ ศาสนา และวัฒนธรรม ร่าง พ.ร.บ.ระเบียบข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา ร่าง พ.ร.บ.สภาครูและบุคลากรทางการศึกษา เป็นต้น

ต่อมาวันที่ 3 พฤศจิกายน 2543 ได้ประกาศใช้ พระราชกฤษฎีกาจัดตั้งสำนักงานรับรองมาตรฐานและการประเมินคุณภาพการศึกษา (องค์การมหาชน) พ.ศ.2543 เพื่อให้มีสำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินคุณภาพการศึกษา ตามมาตรา 49 ของ พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ทำหน้าที่พัฒนาเกณฑ์ วิธีการประเมินคุณภาพภายนอก และทำการประเมินผลการจัดการศึกษา

นอกจากนี้ ในปี พ.ศ.2543 ได้ริเริ่มจัดทำแผนการศึกษาแห่งชาติ และได้รับอนุมัติจากคณะรัฐมนตรีในคราวที่ประชุมวันที่ 17 มิถุนายน 2543 ประกาศใช้แผนการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2545 – 2549 โดยมีวัตถุประสงค์ของแผนฯ 3 ประการ คือ 1. พัฒนาคนอย่างรอบด้าน และสมดุล เพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนา 2. สร้างสังคมไทยให้เป็นสังคม คุณธรรม ภูมิปัญญา และการเรียนรู้ และ 3. พัฒนาสภาพแวดล้อมของสังคมเพื่อเป็นฐานในการพัฒนาคน และสร้างสังคมคุณธรรม ภูมิปัญญาและการเรียนรู้

ปี พ.ศ.2545 ได้มีการแก้ไข พ.ร.บ.การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 ในสาระที่เกี่ยวกับโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการตาม หมวด 5 เนื่องจากมีการปฏิรูประบบราชการและปรับปรุงกระทรวง ทบวงกรมใหม่ทำให้มีส่วนราชการด้านศาสนา ศิลปะและวัฒนธรรมต้องในสังกัดกระทรวงอื่น และได้ออกกฎหมายกระทรวงตามความในพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 เช่น กฎกระทรวงกำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการนับอายุเด็กเพื่อเข้ารับการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545 เป็นต้น นอกจากนี้ยังมีการออกประกาศกระทรวงศึกษาธิการหลายฉบับที่สำคัญ คือ การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา

ในปี พ.ศ.2545 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545 และออกประกาศตาม พ.ร.บ.การศึกษาภาคบังคับ พ.ศ.2545 หลายฉบับ และรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายปองพล อดิเรกสาร) ได้ประกาศนโยบายการปฏิรูปการศึกษา 5 ด้านได้แก่ การปฏิรูประบบการศึกษา การปฏิรูปการเรียนรู้ การปฏิรูประบบการบริหารและการจัดการศึกษา การปฏิรูปครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา และการปฏิรูปทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา

ในปี พ.ศ.2546 ออกกฎหมายกระทรวงว่าด้วย ระบบ หลักเกณฑ์และวิธีการประกันคุณภาพภายในสถานศึกษาระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ.2546

ในปี พ.ศ.2546 ได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติสำคัญๆ หลายฉบับและมีการเปลี่ยนแปลงรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการเป็น นายอดิศัย โปธารามิก เมื่อวันที่ 11 พ.ย.2546 พระราชบัญญัติที่ประกาศใช้ ได้แก่

1. พระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2546 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 11 มิถุนายน 2546
2. พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ.2546 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 7 กรกฎาคม 2546
3. พระราชบัญญัติคุ้มครองเด็ก พ.ศ.2546 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 2 ตุลาคม 2546
4. พระราชบัญญัติสถาบันอุดมศึกษาเอกชน พ.ศ.2546 มีผลบังคับใช้เมื่อวันที่ 30 ตุลาคม 2546

ขณะเดียวกันรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ (นายอดิศัย โปธารามิก) ได้ประกาศนโยบายปฏิรูปการศึกษาใหม่โดยเน้นยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ 3 ด้าน ได้แก่

1. การสร้างโอกาสทางการศึกษา ประกอบด้วยการสร้างความเสมอภาคและเพิ่มโอกาสเข้าถึงการบริหารการศึกษาขั้นพื้นฐาน การส่งเสริมการอาชีวศึกษา การส่งเสริมการอุดมศึกษา และการส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิตให้ประชาชน

2. การพัฒนาการจัดการและพัฒนาคุณภาพการเรียนรู้ ประกอบด้วย การปฏิรูปการเรียนรู้สู่การใช้ความรู้เป็นฐานในการดำรงชีพ การเพิ่มศักยภาพครู คณาจารย์และบุคลากรทางการศึกษา การพัฒนาระบบบริหารจัดการเพื่อการเรียนรู้ที่มีคุณภาพ และการจัดการทรัพยากรเพื่อการศึกษา

3. การเพิ่มมาตรฐานการศึกษาและเพิ่มความสามารถในการแข่งขันของประเทศ ประกอบด้วยการพัฒนามาตรฐานการศึกษาให้ทัดเทียมกับประเทศที่พัฒนาแล้ว การเพิ่มขีดความสามารถในการวิจัยและพัฒนา และการพัฒนานวัตกรรมและเทคโนโลยี

ในปี พ.ศ.2547 ได้ประกาศใช้มาตรฐานการศึกษาของชาติที่ผ่านความเห็นชอบจากที่ประชุมคณะรัฐมนตรี วันที่ 26 ตุลาคม 2546 และให้หน่วยงานด้านการศึกษาทุกระดับนำไปใช้เป็นแนวทางในการจัดการศึกษาให้สอดคล้องกับมาตรฐานการศึกษาแห่งชาติ

ในปี พ.ศ.2547 มีพระราชบัญญัติประกาศใช้ ดังนี้

1. พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยราชภัฏ พ.ศ.2547 ประกาศใช้ เมื่อวันที่ 14 มิถุนายน 2547
2. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการพลเรือนในสถาบันอุดมศึกษา พ.ศ.2547 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 12 พฤศจิกายน 2547
3. พระราชบัญญัติสถาบันเทคโนโลยีปทุมวัน พ.ศ.2547 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 20 ธันวาคม 2547
4. พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2547
5. พระราชบัญญัติเงินเดือน เงินวิทยฐานะ และเงินประจำตำแหน่งข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา พ.ศ.2547 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2547
6. พระราชบัญญัติเงินเดือนและเงินประจำตำแหน่ง (ฉบับที่ 4) พ.ศ.2547 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 23 ธันวาคม 2547

ในปี พ.ศ.2548 มีการประกาศพระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล พ.ศ.2548 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 18 มกราคม 2548 พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยนราธิวาสราชนครินทร์ พ.ศ.2548 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 8 กุมภาพันธ์ 2548 และพระราชบัญญัติสถาบันการพลศึกษา พ.ศ.2548 ประกาศใช้เมื่อวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2548

นอกจากนี้ในปี พ.ศ.2548 ได้มีการสรุปผลการประเมินการศึกษาขั้นพื้นฐานภายนอก รอบแรก ซึ่งพบว่าสถานศึกษาส่วนใหญ่ไม่ผ่านการประเมินตามเกณฑ์มาตรฐาน โดยเฉพาะสถานศึกษาขนาดเล็ก และมาตรฐานที่มีผลการประเมินต่ำมาก คือ มาตรฐานผู้เรียน 2 ด้าน คือ ด้านความสามารถในการคิดวิเคราะห์ คิดสังเคราะห์ คิดมีวิจารณญาณ มีความคิดสร้างสรรค์ คิดไตร่ตรอง และมีวิสัยทัศน์ และด้านผู้เรียนมีความรู้และทักษะที่จำเป็นตามหลักสูตร

ในปี พ.ศ.2548 ได้ปรับเปลี่ยนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ โดยมี นายจาตุรนต์ ฉายแสง เป็นรัฐมนตรี มีการกำหนดแนวการขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาอีกครั้ง โดยยึดกรอบแผนการบริหารราชการแผ่นดิน พ.ศ.2548 -2551 เรียกว่า ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาไทย (Roadmap) พ.ศ.2548 -2551 เพื่อใช้เป็นกรอบและแนวทางการปฏิรูปการศึกษา การจัดทำ

แผนปฏิบัติการราชการ และการติดตามประเมินผลการปฏิรูปการศึกษา ในช่วง พ.ศ.2548 -2551 โดยกำหนดทั้งวิสัยทัศน์ เป้าหมาย พันธกิจ ยุทธศาสตร์ และมาตรการดำเนินงาน ครอบคลุมทั้ง การพัฒนาการศึกษาปฐมวัย ปฏิรูปหลักสูตรและการเรียนการสอนการศึกษาขั้นพื้นฐาน พัฒนาครู และบุคลากรทางการศึกษา ปฏิรูปการศึกษานอกโรงเรียนและการศึกษาตามอัธยาศัยปฏิรูปอุดมศึกษา ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเอกชน ชุมชนพ่อแม่ ผู้ปกครอง องค์กรสังคมต่างๆ ในการจัดการศึกษา กระจายอำนาจและส่งเสริมความเข้มแข็งของสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา และสถานศึกษา ปฏิรูป ทรัพยากรและการลงทุนเพื่อการศึกษา และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศมาใช้ในการศึกษา

ในปี พ.ศ.2549 ได้เริ่มปรับระบบการคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระดับอุดมศึกษาเป็นระบบ Admission โดยนำผลการเรียนเฉลี่ยของนักเรียนมาพิจารณาร่วมกับคะแนนสอบ O-net และ A-net ด้วย

ในปี พ.ศ.2549 หลังจากมีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยการปฏิวัติและมีคณะ ปฏิรูปการปกครองในระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรงเป็นประมุข เมื่อวันที่ 19 กันยายน 2549 และได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย (ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2549 เมื่อวันที่ 1 ตุลาคม 2549 และมีรัฐบาลชุดใหม่ โดยมี พลเอกสุรยุทธ์ จุลานนท์ เป็นนายกรัฐมนตรี ศาสตราจารย์ ดร.วิจิตร ศรีสอ้าน เป็นรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ และประกาศนโยบาย การศึกษา 6 ประการ คือ

1. เร่งรัดการปฏิรูปการศึกษา โดยยึดคุณธรรมนำความรู้
2. ขยายโอกาสทางการศึกษาขั้นพื้นฐานของประชาชนให้กว้างขวางและทั่วถึง โดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย

3. พัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการศึกษาทุกระดับ
4. การกระจายอำนาจไปสู่เขตพื้นที่และสถานศึกษา
5. ส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนภาคเอกชนและท้องถิ่น
6. การพัฒนาการศึกษาในจังหวัดชายแดนภาคใต้

นโยบายทั้ง 6 ประการ ได้ดำเนินการตามแผนต่างๆ ที่เกี่ยวข้องในช่วงปี พ.ศ.2550 ซึ่งมีความก้าวหน้าหลายประการ ขณะเดียวกันรัฐบาลก็ได้เสนอพันธกิจที่กระทรวงศึกษาธิการต้อง ดำเนินการคือ การประกาศวาระแห่งชาติด้านการศึกษาแนวทางการพัฒนาแห่งอนาคต โดยเน้น ยุทธศาสตร์การพัฒนาคุณภาพการศึกษาไทย การพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็ก การแก้ปัญหาการศึกษา ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ และการวางแผนการอุดมศึกษาระยะยาว

ปี พ.ศ.2550 มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง โดยได้ประกาศใช้รัฐธรรมนูญแห่ง ราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550 มีบทบัญญัติเกี่ยวกับการศึกษากำหนดไว้ในมาตรา 80 (3) กำหนดให้รัฐดำเนินการพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานการจัดการศึกษาในทุกระดับและทุกรูปแบบ ให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงทางเศรษฐกิจและสังคม จัดให้มีแผนการศึกษาแห่งชาติ กฎหมาย เพื่อพัฒนาการศึกษาของชาติ จัดให้มีการพัฒนาคุณภาพครูและบุคลากรทางการศึกษาให้ก้าวหน้าทัน การเปลี่ยนแปลงของสังคมโลก รวมทั้งปลูกฝังให้ผู้เรียนมีจิตสำนึกของความเป็นไทย มีระเบียบวินัย คำนึงถึงประโยชน์ส่วนรวมและยึดมั่นในการปกครองระบอบประชาธิปไตยอันมีพระมหากษัตริย์ทรง เป็นประมุข และมาตรา 80(4) ส่งเสริมและสนับสนุนการกระจายอำนาจเพื่อให้องค์กรปกครองส่วน

ท้องถิ่นชุมชน องค์กรทางศาสนา และเอกชน จัดและมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษาเพื่อพัฒนามาตรฐานคุณภาพการศึกษาให้ทัดเทียมและสอดคล้องกับแนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐนอกจากนี้ยังได้ดำเนินการเสนอกฎหมายที่มีความสำคัญต่อการปฏิรูปการศึกษาหลายฉบับ เช่น พระราชบัญญัติการอาชีวศึกษา พระราชบัญญัติส่งเสริมการศึกษานอกระบบและการศึกษาตามอัธยาศัย พระราชบัญญัติโรงเรียนเอกชน พระราชบัญญัติมหาวิทยาลัยในกำกับของรัฐ พระราชบัญญัติลูกเสือ พระราชบัญญัติการศึกษาพิเศษ สำหรับคนพิการ รวมทั้งการแก้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับครู คือ พระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการครู และบุคลากรทางการศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ.2551 ซึ่งประกาศใช้เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2551

แนวคิด หลักการและข้อเสนอเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษา

กระแสการเปลี่ยนแปลงของโลกในศตวรรษที่ 21 ที่ส่งผลกระทบต่อทั้งทางเศรษฐกิจ สังคม สิ่งแวดล้อม วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยี และการเมืองของประเทศอย่างรวดเร็ว ทำให้ทุกประเทศต้องมีการทบทวนวาระของการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์และการศึกษาอย่างรอบด้านและสมดุล เพื่อเป็นฐานหลักของการพัฒนาประเทศ เนื่องจากการพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ถือเป็นหัวใจสำคัญของการพัฒนาของแต่ละประเทศ เพื่อให้สามารถแข่งขันได้อย่างยั่งยืน จากการศึกษาพบว่ามีปัจจัยที่ส่งผลต่อการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจหลายด้าน การเปลี่ยนแปลงทั้งทางบวกและทางลบที่เกิดขึ้นอย่างรวดเร็วในแต่ละประเทศ ทำให้รัฐบาลต้องหันมาพัฒนาทรัพยากรมนุษย์อย่างจริงจัง เพื่อเป็นรากฐานที่มั่นคงของการพัฒนาประเทศในอนาคต

จากรายงานของ UNITED NATIONS DEVELOPMENT GROUP (2013) เรื่อง The World We Want พบว่า ประชาชนเกือบ 600,000 คน ระบุว่าสิ่งที่ประชาชนต้องการมากที่สุดคือ การศึกษาที่ดี รองลงมาคือ การดูแลสุขภาพที่ดีขึ้น จำนวน 472,300 คน และอันดับ 3 คือ รัฐบาลที่ดีและซื่อสัตย์ จำนวน 415,446 คน และอันดับ 4 โอกาสในการทำงานที่ดีขึ้น จำนวน 410,950 คน การศึกษาในศตวรรษที่ 21 ซึ่งมีความซับซ้อนและเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว และเชื่อมโยงกับประเด็นต่างๆ หลายด้าน มีประเด็นที่สำคัญที่ต้องบูรณาการเข้าไปในการศึกษาคือ เรื่องสิทธิมนุษยชน ธรรมชาติ และคุณธรรม อาหารและน้ำพลังงาน เทคโนโลยีสารสนเทศและดิจิทัล และเศรษฐกิจและความสามารถในการแข่งขันโดยในด้านสิทธิมนุษยชนและธรรมชาติ นั้นการศึกษาต้องมุ่งเน้นที่จะปลูกฝังให้เยาวชนมองเห็นคุณค่าของความเป็นมนุษย์ที่ต้องยึดหลักคุณธรรม ปลูกฝังเจตคติในเรื่องการเคารพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของตนเองและผู้อื่น สำหรับในด้านอาหารและพลังงานเป็นปัจจัยพื้นฐานที่มีความจำเป็นของมนุษย์ที่จะต้องเรียนรู้ที่จะบริหารจัดการ อนุรักษ์ วิจัยและพัฒนา เพื่อให้เกิดความมั่นคง รวมทั้งต้องให้ความรู้แก่เด็กและเยาวชนให้ตระหนักถึงความสำคัญของปัจจัยพื้นฐานเหล่านี้ในด้านวิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีและดิจิทัลให้มีความสำคัญในเรื่องการพัฒนาทักษะความรู้วิทยาศาสตร์ เทคโนโลยีสำหรับสังคมและเศรษฐกิจสีเขียวและการนำวิทยาศาสตร์และเทคโนโลยีมาใช้ในการศึกษา เพื่อพัฒนาคุณภาพชีวิตของประชาชนให้ดีขึ้น ประเด็นต่างๆ เหล่านี้เป็นประเด็นที่ต้องกำหนดไว้ในการศึกษาในระบบ พร้อมกับให้ความรู้แก่ประชาชนที่อยู่นอกระบบให้ตระหนักและมีความรู้

นอกจากนี้ ประเด็นสำคัญของการพัฒนาการศึกษาที่หน่วยงานระดับโลกให้ความสำคัญ ภายหลังจากปี ค.ศ. 2015 คือมุ่งเน้นการใช้การศึกษาในการแก้ปัญหาที่เกิดจากการเปลี่ยนแปลงของ สภาพภูมิอากาศ ความขัดแย้งของมนุษย์ เพื่อนำสังคมสู่สันติสุข ความมั่นคง และความเสมอภาค เป้าหมายของการพัฒนาโดยรวมจึงมุ่งเน้นไม่เฉพาะความเจริญรุ่งเรืองทางเศรษฐกิจ แต่ยังรวมการ แก้ปัญหาความเหลื่อมล้ำ ความยั่งยืนของสิ่งแวดล้อมโดยเน้นการมีส่วนร่วมของทุกคน

วิสัยทัศน์ของการศึกษาโดยรวมเป็นการศึกษาที่มุ่งเน้นคุณค่า เจตคติที่ทำให้มนุษย์ อยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุขไม่แบ่งแยก มีวิธีการใหม่ๆ ที่จะเข้าใจโลกและลงมือทำ (Irina Bokova, 2011 : 3) การจะดำเนินการดังกล่าวได้จะต้องปรับเปลี่ยนกระบวนการทัศน์และวิสัยทัศน์ทางการศึกษา ที่เป็นวาระทางการศึกษาที่ได้รวมเรื่องวิธีการทางสิทธิมนุษยชนสำหรับการศึกษา การมีส่วนร่วมของ ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย ความรับผิดชอบ ความยืดหยุ่นและเป็นหนึ่งเดียว

นโยบาย แผน ยุทธศาสตร์และกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย(ฉบับชั่วคราว) พุทธศักราช 2557 มาตรา 27 ได้กำหนดให้มีการปฏิรูปประเทศ 11 ด้าน ซึ่งมีด้านการศึกษาที่ต้องปฏิรูป นอกจากนี้ นโยบายรัฐบาล ปัจจุบันที่แถลงต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อวันที่ 12 กันยายน 2557 นโยบายการศึกษาและการ เรียนรู้ กำหนดให้ มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ โดยให้ความสำคัญทั้งการศึกษาในระบบ และการศึกษาทางเลือกไปพร้อมกัน เพื่อสร้างคุณภาพคนไทยให้สามารถเรียนรู้ พัฒนาตนได้เต็ม ตามศักยภาพ ปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณสนับสนุนการศึกษาให้สอดคล้องกับ ความจำเป็นของผู้เรียนและลักษณะพื้นที่ของสถานศึกษาปรับปรุงและบูรณาการระบบการกักเงิน เพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพให้องค์กรภาคประชาสังคม ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่นและประชาชนทั่วไปมีโอกาสร่วมจัดการศึกษาที่มีคุณภาพและทั่วถึง ร่วมกันปฏิรูป การศึกษาและการเรียนรู้ กระจายอำนาจการบริหารจัดการศึกษาสู่สถานศึกษา เขตพื้นที่ การศึกษา และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามศักยภาพความพร้อม พัฒนาคอนกช่วงวัยโดย เสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต เพื่อให้สามารถมีความรู้และทักษะใหม่ที่สามารถประกอบอาชีพได้ หลากหลายตามแนวโน้มการจ้างงานในอนาคต ส่งเสริมอาชีวศึกษาและการศึกษาระดับวิทยาลัย ชุมชนเพื่อสร้างแรงงานที่มีทักษะ โดยเฉพาะในท้องถิ่นที่มีความต้องการแรงงานและพัฒนา คุณภาพมาตรฐาน พัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพและมีจิตวิญญาณของความ เป็นครู เน้นครูผู้สอนให้มีวุฒิตรงตามที่สอน นำเทคโนโลยีสารสนเทศและเครื่องมือที่เหมาะสมมา ใช้ในการเรียนการสอนเพื่อเป็นเครื่องมือช่วยครูหรือเพื่อการเรียนรู้ด้วยตนเอง

นโยบายกระทรวงศึกษาธิการ หลังจากมีพระบรมราชโองการแต่งตั้งรัฐมนตรีว่าการ กระทรวงศึกษาธิการ (พลเรือเอกณรงค์ พิพัฒนาศัย) ได้กำหนดนโยบายของกระทรวงศึกษาธิการ

นโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ประจำปีงบประมาณ 2558

5 นโยบายทั่วไป

1. การพัฒนาการปฏิรูปการศึกษา ต้องยึดหลักการมีส่วนร่วม การกระจาย อำนาจ และความต้องการของทุกภาคส่วนในสังคม

2. การสร้างโอกาสทางการศึกษาของประเทศไทย จะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความเท่าเทียมและเป็นธรรม โดยการน้อมนำแนวทางการพัฒนาระบบการจัดการศึกษาของพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวและเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาสมัยใหม่มาใช้

3. การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรทางการศึกษา ต้องให้ความสำคัญกับการยกระดับความรู้ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล

4. การส่งเสริมและยกสถานะครู ต้องให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมวิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงในสังคม

5. การบริหารและการปฏิบัติราชการกระทรวงทุกระดับ ต้องให้ความสำคัญกับการบูรณาการการปฏิบัติของทุกหน่วยงานทั้งภาครัฐและเอกชนให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน

7 นโยบายเฉพาะ

1. การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และสนับสนุนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้

2. การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ. 2558 และการดำรงความต่อเนื่องภายหลังการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

3. การพัฒนาศักยภาพการแข่งขันและสนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน

4. การมุ่งเน้นการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ

5. การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อการศึกษาให้ทันสมัย

6. การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ 2558 ของกระทรวงศึกษาธิการ

7. การดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติและการปฏิรูปการศึกษา

10 นโยบายเร่งด่วน

1. เร่งสำรวจให้ความช่วยเหลือเยียวยา รวมทั้งฟื้นฟูโรงเรียน สถานศึกษานักเรียน นักศึกษา ครู อาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา ที่ได้รับผลกระทบจากเหตุการณ์อุทกภัย

2. เร่งแก้ไขปัญหาความรุนแรงและเหตุทะเลาะวิวาทของนักศึกษาอาชีวศึกษาอย่างเป็นระบบและต่อเนื่อง

3. เร่งสร้างค่านิยมอาชีวศึกษา ปรับภาพลักษณ์ และกำหนดมาตรการเพื่อจูงใจให้นักเรียนนักศึกษา พ่อแม่และผู้ปกครอง มีความยินดีและส่งเสริมให้บุตรหลานเข้ารับการศึกษาในสายอาชีวศึกษาเพิ่มมากขึ้น โดยเฉพาะวิชาชีพที่ขาดแคลนและเป็นความต้องการของตลาดแรงงาน

4. ทบทวนหลักสูตร การเรียนการสอน เพื่อให้ผู้เรียนพัฒนากระบวนการคิด วิเคราะห์ มีเวลาทำกิจกรรมเพื่อพัฒนาความรู้ ความสามารถ ทักษะ และประสบการณ์ รวมทั้งปลูกฝังในเรื่องค่านิยมหลัก มีคุณธรรม จริยธรรม สร้างวินัย จิตสำนึกความรับผิดชอบต่อสังคม การยึดมั่นในสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ และความภาคภูมิใจในความเป็นไทย

5. เร่งพิจารณาทบทวนการอุดหนุนรายหัวแก่นักเรียนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ทั้งของภาครัฐและเอกชน การช่วยเหลือค่าอุปกรณ์การเรียนของนักเรียนสายอาชีวศึกษา และการช่วยเหลือเด็กยากจน พิการ และด้อยโอกาส

6. เร่งขยายบทบาทของภาคเอกชนในการมีส่วนร่วมในระบบการศึกษา โดยเฉพาะการจัดทำข้อตกลงระหว่างผู้ประกอบการธุรกิจเอกชนในการให้การสนับสนุนและการรับนักเรียนนักศึกษาเข้าทำงานหลังสำเร็จการศึกษา และการสนับสนุนอื่นๆ ให้เพิ่มมากขึ้น

7. เร่งปรับระบบการบรรจุครูและการรับรองมาตรฐานวิชาชีพครูให้เอื้อต่อการเพิ่มโอกาสให้มีบุคลากรที่มีความรู้และประสบการณ์ที่เหมาะสมเข้ามาในระบบการศึกษาเพิ่มมากขึ้น เพื่อสนับสนุนการแก้ไขปัญหาการขาดแคลนครูและบุคลากรอาชีวศึกษา และครูสาขาขาดแคลนในระดับการศึกษาขั้นพื้นฐาน

8. เร่งทบทวนมาตรการการจัดกิจกรรมรับน้องของนักเรียนนักศึกษาในสถาบันการศึกษาต่างๆ และมาตรการติดตาม ควบคุม การลักลอบการจัดกิจกรรมรับน้องทั้งภายในและภายนอกสถาบันการศึกษา ให้เป็นไปในแนวทางที่สร้างสรรค์ ปลอดภัย ปราศจากการใช้ความรุนแรง การละเมิดและคุกคามทางเพศ รวมทั้งไม่ขัดต่อหลักศีลธรรมขนบประเพณีอันดีงาม และเป็นไปตามหลักสิทธิมนุษยชน โดยให้มีผลบังคับใช้ให้ทุกสถาบันการศึกษายึดถือเป็นแนวปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

9. เร่งทบทวนมาตรการความปลอดภัยสำหรับสถาบันการศึกษาต่างๆ เกี่ยวกับการจัดกิจกรรมทัศนศึกษานอกสถานศึกษา และมาตรการความปลอดภัยในการเดินทางและการขนส่ง เป็นหมู่คณะของนักเรียน นักศึกษา ครูอาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา โดยให้มีผลบังคับใช้ให้ทุกสถาบันการศึกษายึดถือเป็นแนวทางปฏิบัติอย่างเคร่งครัด

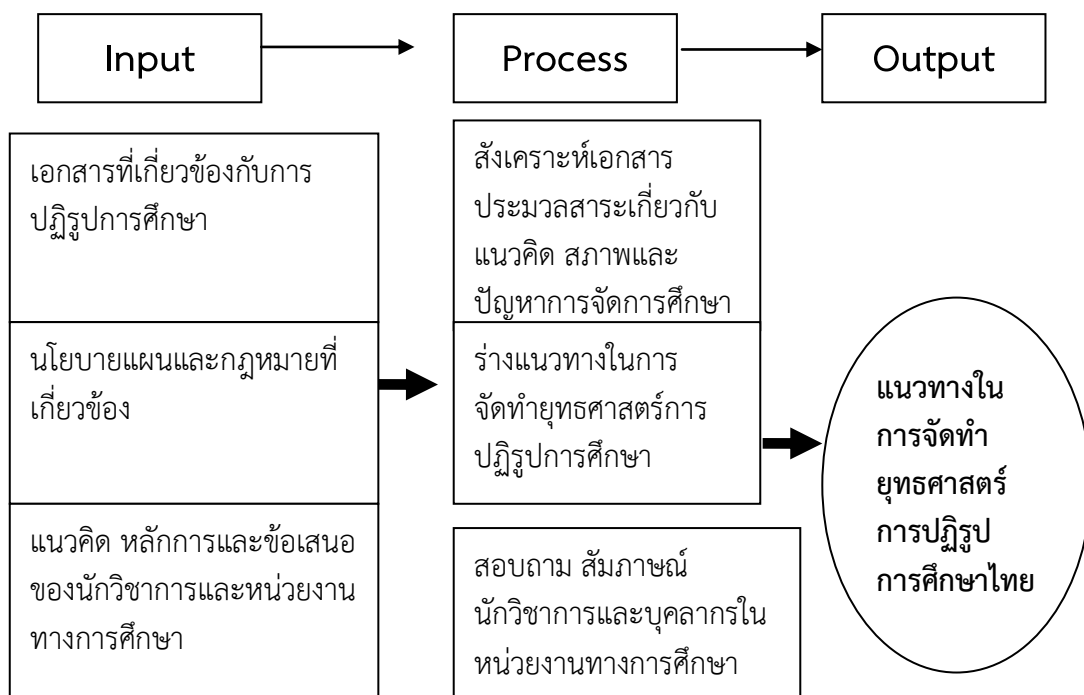
10. เร่งดำเนินการตามนโยบายเร่งด่วนของคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้องกับด้านการศึกษาทั้งที่เป็นหน่วยรับผิดชอบหลักและหน่วยสนับสนุน ให้เห็นผลในทางปฏิบัติอย่างเป็นรูปธรรม และเป็นไปตามเป้าหมายและกรอบระยะเวลาที่กำหนด

ปัจจุบันกระทรวงศึกษาธิการได้จัดทำร่าง Roadmap ปฏิรูปการศึกษา (พ.ศ.2558-2564) โดยกำหนดวิสัยทัศน์ ไว้ดังนี้ ระบบการศึกษาไทยสามารถสร้างความเป็นพลเมือง อันเป็นรากฐานสู่สังคมไทยเป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ สงบสุข สมานฉันท์ เสริมสร้างความมั่นคงของชาติให้เข้มแข็ง ยั่งยืน และเพิ่มศักยภาพในการแข่งขัน มีหลักการได้แก่ ยึดประชาชนและผู้เรียนเป็นศูนย์กลาง มุ่งเน้นผลสัมฤทธิ์และประสิทธิภาพ กระจายอำนาจและความรับผิดชอบ คุณภาพมาตรฐานการศึกษา ความเสมอภาคในโอกาส และหลักธรรมาภิบาล มีคุณธรรม ตรวจสอบได้ ได้เสนอกรอบปฏิรูปไว้ 6 ด้าน ได้แก่ 1. ด้านปฏิรูปครู 2. ปฏิรูปการเรียนรู้ 3. เพิ่ม-กระจายโอกาสและคุณภาพอย่างทั่วถึง 4. ปฏิรูป ระบบบริหารจัดการ 5. การผลิตและพัฒนากำลังคนเพื่อเพิ่มศักยภาพการแข่งขัน และ 6. ปรับระบบการใช้ ICT เพื่อการศึกษา และได้กำหนดแนวทางการดำเนินงานแต่ละด้านไว้เพื่อเสนอรัฐบาลใหม่และสภาพัฒนาการปฏิรูปแห่งชาติต่อไป

กรอบความคิดของการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ผู้ศึกษาพัฒนากรอบความคิดการวิจัยจากการศึกษา วิเคราะห์เอกสาร แนวคิดหลักการ รวมทั้งนโยบาย แผนและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เพื่อนำมากำหนดเป็นกรอบความคิด สรุปลได้ ดังนี้

แผนภาพที่ 2-1 : กรอบความคิดของการวิจัย

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ, 2558

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง แนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย
ครั้งนี้ผู้วิจัยได้ดำเนินการ ดังนี้

วิธีดำเนินการวิจัย

เป็นการวิจัยเชิงปริมาณ โดยมีขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้

1. ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิวัฒนาการการปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทย
2. ศึกษา และวิเคราะห์ สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาในระยะที่ผ่านมา และแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างกลุ่มประชากร ได้แก่ หน่วยงานทางการศึกษาประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 225 เขต สำนักงาน กศน.จังหวัด 77 จังหวัด สถาบันอาชีวศึกษา 19 แห่ง และสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 170 แห่ง และใช้วิธีสุ่มแบบมีขั้นตอน โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถาบันการศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้แทนหน่วยงานทางการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง
3. วิเคราะห์ สรุปและจัดทำร่างแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย
4. สัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยที่สร้างขึ้น และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข จำนวน 10 ท่าน
5. ปรับปรุงและนำเสนอแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

ประชากร บุคลากรทางการศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษา

กลุ่มตัวอย่าง บุคลากรทางการศึกษาและบุคคลที่เกี่ยวข้อง¹ จำนวน 1,000 ตัวอย่าง

¹ บุคลากรทางการศึกษา และบุคคลที่เกี่ยวข้อง หมายถึง ผู้บริหารสถานศึกษา ครู/อาจารย์ ศึกษานิเทศก์ นักศึกษา ผู้ปกครอง

โดยการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้นำสูตรของคอแชน (Cochran, 1977 อ้างใน มารยาท โยทองยศ และปราณี สวัสดิสรณ์) เนื่องจากไม่ทราบขนาดประชากรที่แน่นอน

$$n = \frac{Z^2}{4e^2}$$

n = ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง

e = ระดับความคลาดเคลื่อนของการสุ่มกลุ่มตัวอย่างที่ยอมให้เกิดขึ้นได้

Z = ค่า Z ที่ระดับความเชื่อมั่นหรือนัยสำคัญ

- ถ้าระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 95 หรือระดับนัยสำคัญ 0.05 มีค่า Z = 1.96
- ถ้าระดับความเชื่อมั่น ร้อยละ 99 หรือระดับนัยสำคัญ 0.01 มีค่า Z = 2.58

คำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่าง

โดยการคำนวณขนาดกลุ่มตัวอย่างในการวิจัยครั้งนี้จะคำนวณที่ระดับความเชื่อมั่น 95% ความคลาดเคลื่อนที่ยอมให้เกิดขึ้นได้ 5% และสัดส่วนของลักษณะที่สนใจในประชากร เท่ากับ 0.50 ขนาดของประชากรที่ต้องการ

$$n = \frac{1.96^2}{4(0.05)^2}$$

$$= 384.16$$

ดังนั้น ขนาดกลุ่มตัวอย่างที่ต้องทำการสำรวจในครั้งนี้ 400 ตัวอย่าง แต่อย่างไรก็ตาม เพื่อให้การสำรวจข้อมูลดังกล่าวมีความตัวแทนที่ดีของประชากร (Representativeness) และทำให้ผลการสำรวจเบื้องต้นมีความถูกต้อง (Accuracy) มีความแม่นยำ (Precision) ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ (Relevance) มีความครบถ้วนสมบูรณ์ (Complete) และทันต่อระยะเวลาของการดำเนินโครงการ (Timeliness) ผู้วิจัยขอปรับเพิ่มขนาดของกลุ่มตัวอย่างเป็น 1,000 ตัวอย่าง โดยรายละเอียดกระบวนการสุ่มกลุ่มตัวอย่างมี ดังนี้

กระบวนการสุ่มกลุ่มตัวอย่าง

การสุ่มกลุ่มตัวอย่างในครั้งนี้จะดำเนินการครอบคลุม 4 ภูมิภาค โดยจะดำเนินการสุ่มตัวอย่างอย่างง่าย (Sample Random Sampling) จากผู้เข้าร่วมประชุมตามโครงการแนวทางการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการนำสู่การปฏิบัติ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการโดยกำหนดโควตาของขนาดกลุ่มตัวอย่าง (Quota sampling) แต่ละภูมิภาค จำนวน 250 ตัวอย่าง

แต่จากการลงพื้นที่เก็บรวบรวมข้อมูลโดยใช้แบบสอบถาม สอบถามความคิดเห็นจากผู้เข้าร่วมประชุมใน 4 ภูมิภาค นั้นพบว่าผู้ตอบกลับเกินจำนวนกลุ่มตัวอย่างที่กำหนดไว้ โดยมีอัตราการตอบกลับเกินร้อยละ 90 หรือคิดเป็นจำนวนผู้ให้ข้อมูลทั้งสิ้น 1,570 คน

ตัวแปรที่ศึกษา

ตัวแปรต้น ประกอบด้วย เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทย และแนวคิดผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถาบันการศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้แทนหน่วยงานทางการศึกษา

ตัวแปรตาม ได้แก่ แนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

1. การศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทย ใช้วิธีการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) และนำมาสรุปเป็นความเรียง

2. การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาและแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่างซึ่งใช้วิธีสุ่มแบบมีชั้นตอน จากกลุ่มประชากร ได้แก่ หน่วยงานทางการศึกษาประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 225 เขต สำนักงาน กศน.จังหวัด 77 จังหวัด สถาบันอาชีวศึกษา 19 แห่ง และสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 170 แห่ง โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถาบันการศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้แทนหน่วยงานทางการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่าง

3. สัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้เกี่ยวข้องเพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย รวมทั้งข้อเสนอแนะในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา

การทดสอบเครื่องมือ

แบบสอบถาม ทดสอบคุณภาพของเครื่องมือโดยการตรวจสอบจากผู้เชี่ยวชาญ (ค่า IOC) การค่าความเชื่อมั่นโดยนำไปทดลองใช้กับกลุ่มประชากรที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง

แบบสัมภาษณ์ เป็นแบบสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิแบบมีโครงสร้าง ตรวจสอบคุณภาพโดยผู้เชี่ยวชาญ

การเก็บรวบรวมข้อมูล

1. การศึกษา วิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) และนำมาสรุปเป็นความเรียงนำมาสรุปเป็นความเรียง

2. การศึกษาสภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาและแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ผู้บริหารสถาบันการศึกษา ครู บุคลากรทางการศึกษา และผู้แทนหน่วยงานทางการศึกษาที่เป็นกลุ่มตัวอย่างที่สำนักงาน

เลขาธิการสภาการศึกษาเชิญเข้าร่วมประชุมตามโครงการแนวทางการยกระดับคุณภาพการศึกษาและการนำสู่การปฏิบัติ ซึ่งเป็นไปตามนโยบายการปฏิรูปการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ

3. การสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ และผู้วิจัยสัมภาษณ์ด้วยตัวเอง ประกอบด้วยหัวหน้าส่วนราชการของกระทรวงศึกษาธิการ ได้แก่ ปลัดกระทรวง เลขาธิการสภาการศึกษา เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน เลขาธิการสำนักงานคณะกรรมการการอาชีวศึกษา ประธานคณะกรรมการการศึกษาและกีฬา สนช. ผู้แทนกรรมการปฏิรูปด้านการศึกษา สปช.

การวิเคราะห์ข้อมูล

1. วิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) จากการศึกษา เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทย และนำมาสรุปเป็นความเรียง
2. วิเคราะห์ข้อมูลจากแบบสอบถามโดยการหาค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน นำเสนอโดยใช้ตารางประกอบคำอธิบายโดยใช้ความเรียง
3. วิเคราะห์ข้อมูลจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิโดยวิธีการวิเคราะห์เนื้อหา(Content Analysis) นำมาหาค่าความถี่และบรรยายเป็นความเรียง

บทที่ 4

ผลการวิจัย

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อสำรวจความคิดเห็นของผู้เกี่ยวข้องต่อยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ในด้านการปฏิรูปการเรียน ด้านการปฏิรูปการสอน และด้านการปฏิรูปการจัดการ โดยผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลจากผู้บริหาร ครู อาจารย์ เจ้าหน้าที่ด้านการศึกษา ศิษยานุเทศก์ นักเรียน นักศึกษา ผู้ปกครอง ผู้นำชุมชน และผู้มีส่วนเกี่ยวข้องทางการศึกษา

การเสนอผลการวิเคราะห์ข้อมูลจะแสดงให้เห็นในรูปแบบตารางและคำอธิบายประกอบ แบ่งเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาประเทศไทย โดยแบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้ คือ

1. การปฏิรูปการเรียน
2. การปฏิรูปการสอน
3. การปฏิรูปการจัดการ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

ตอนที่ 4 สรุปความคิดเห็นจากการประชุมระดมความคิดและการสัมภาษณ์

ผู้ทรงคุณวุฒิ

ตอนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตารางที่ 4-1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

	รายการ	จำนวน	ร้อยละ
เพศ	ชาย	629	40.1
	หญิง	928	59.1
	ไม่ระบุ	13	0.8
	รวม	1570	100
อายุ	ต่ำกว่า 20 ปี	53	3.4
	21 – 30 ปี	102	6.5
	31 – 40 ปี	308	19.6
	41 – 50 ปี	386	24.6
	51 – 60 ปี	598	38.1
	61 ปีขึ้นไป	52	3.3
	ไม่ระบุ	71	4.5
รวม	1570	100	
ระดับการศึกษา	ต่ำกว่าปริญญาตรี	103	6.6
	ปริญญาตรี	634	40.4
	ปริญญาโท	746	47.5
	ปริญญาเอก	57	3.6
	ไม่ระบุ	30	1.9
	รวม	1570	100
ตำแหน่งงาน	ผู้สอน	690	43.9
	ผู้บริหาร	422	26.9
	เจ้าหน้าที่ด้านการศึกษา	81	5.2
	นักศึกษา	40	2.5
	ศึกษานิเทศก์	21	1.3
	บุคคลทั่วไป	102	6.5
	ไม่ระบุ	214	13.7
	รวม	1570	100

ตารางที่ 4-1 : ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม (ต่อ)

รายการ	จำนวน	ร้อยละ
ประสบการณ์การทำงาน		
ต่ำกว่า 5 ปี	185	11.8
5 – 10 ปี	240	15.3
11 – 15 ปี	177	11.3
16 ปีขึ้นไป	904	57.6
ไม่ระบุ	64	4.0
รวม	1570	100
หน่วยงานตั้งอยู่ในภาค		
เหนือ	308	19.6
กลาง	481	30.6
ใต้	269	17.1
ตะวันออกเฉียงเหนือ	439	28.0
ไม่ระบุ	73	4.7
รวม	1570	100

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ, 2558

จากตารางที่ 4-1 พบว่าผู้ตอบแบบสอบถามเป็นเพศหญิงมากกว่าเพศชาย คือ มีเพศหญิงจำนวน 928 คน คิดเป็นร้อยละ 59.1 และมีเพศชาย 629 คน คิดเป็นร้อยละ 40.1 ส่วนใหญ่อยู่ในช่วงอายุ 51 – 60 ปี จำนวน 598 คน คิดเป็นร้อยละ 38.1 ช่วงอายุ 41 – 50 ปี จำนวน 386 คน คิดเป็นร้อยละ 24.6 และอยู่ในช่วงอายุ 31 – 40 ปี จำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 โดยส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาโทมากที่สุด จำนวน 746 คน คิดเป็นร้อยละ 47.5 ระดับปริญญาตรี จำนวน 634 คน คิดเป็นร้อยละ 40.4 ระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 103 คน คิดเป็นร้อยละ 6.6 ส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในตำแหน่งครู/อาจารย์ จำนวน 690 คน คิดเป็นร้อยละ 43.9 มีประสบการณ์การทำงาน 16 ปีขึ้นไป จำนวน 904 คน คิดเป็นร้อยละ 57.6 มีที่ตั้งหน่วยงานอยู่ในภาคกลาง จำนวน 481 คน คิดเป็นร้อยละ 30.6 ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ จำนวน 439 คน คิดเป็นร้อยละ 28.0 ภาคเหนือ จำนวน 308 คน คิดเป็นร้อยละ 19.6 และภาคใต้ จำนวน 269 คน คิดเป็นร้อยละ 17.1 ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย

ตารางที่ 4-2 : ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย

ความคิดเห็น	\bar{X}	SD	แปลผล
1. ด้านการปฏิรูปการเรียน	4.20	0.75	มาก
2. ด้านการปฏิรูปการสอน	4.33	0.73	มาก
3. ด้านการปฏิรูปการจัดการ	4.12	0.72	มาก

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ, 2558

จากตารางที่ 4-2 แสดงว่าโดยภาพรวมประชากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ในด้านการปฏิรูปการเรียน ด้านการปฏิรูปการสอน และด้านการปฏิรูปการจัดการ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} ตั้งแต่ 4.12 ถึง 4.33)

ตารางที่ 4-3 : ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการเรียน

ด้านการปฏิรูปการเรียน	\bar{X}	SD	แปลผล
การพัฒนาสื่อ/ตำรา/นวัตกรรม	4.20	0.86	มาก
1. ผลิตสื่อ Online/Offline	4.14	0.97	มาก
2. ใช้สังคมออนไลน์ (Social media) เพื่อประโยชน์การศึกษา	4.14	0.93	มาก
3. จัดระบบป้องกันเว็บไซต์อันตรายต่อเยาวชน	4.33	1.01	มาก
ปรับปรุงระบบการประเมินผล O-net Admission	4.13	0.88	มาก
4. งดเก็บค่าธรรมเนียมการสอบเข้าศึกษาต่อทุกระดับ	4.03	1.15	มาก
5. นำผลการสอบมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา	4.25	1.03	มาก
6. ใช้เกณฑ์คัดเลือกเน้นสมรรถนะเป็นฐาน (Competency based) และค่านิยมสร้างสรรค์	4.11	1.03	มาก
ปฏิรูปหลักสูตรทุกระดับ/สาขา	4.21	1.01	มาก
7. มุ่งผลลัพธ์ (Learning outcome) เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน	4.35	0.91	มาก
8. เป้าหมายสร้างจินตนาการและแรงจูงใจสู่การมีอาชีพที่ยั่งยืน	4.08	1.42	มาก
รื้อบทบาทสถานศึกษาด้านวิชาการ	4.24	0.89	มาก
9. เน้นบทบาทเป็นแหล่งพัฒนาวิชาการและภูมิปัญญาชุมชน	4.29	0.92	มาก
10. ปรับบทบาทให้เป็นศูนย์การศึกษาชุมชน	4.19	0.99	มาก
โดยรวม	4.20	0.75	มาก

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ, 2558

จากตารางที่ 4-3 แสดงว่าโดยภาพรวมประชากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการเรียน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$)

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ประชากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความคิดเห็นว่ามีผลลัพธ์ (Learning outcome) เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียนเป็นจำนวนมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมาคือ จัดระบบป้องกันเว็บไซต์อันตรายต่อเยาวชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) และเน้นบทบาทเป็นแหล่งพัฒนาวิชาการและภูมิปัญญาชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) ทั้งนี้ประชากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการเรียน อยู่ในระดับมากทุกหัวข้อ (\bar{X} ตั้งแต่ 4.03 ถึง 4.35)

ตารางที่ 4-4 : ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการสอน

ด้านการปฏิรูปการสอน	\bar{X}	SD	แปลผล
พัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ (บทบาทครู)	4.42	0.78	มาก
11. เน้นบทบาทครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator)	4.30	0.92	มาก
12. ฝึกทักษะการสร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน (Motivation and Inspiration)	4.49	0.86	มาก
13. สร้างบทบาทครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Coaching) และเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งพฤติกรรมและการดำรงชีวิต	4.48	0.85	มาก
ปรับแนวทางการจัดสรรครู	4.31	1.01	มาก
14. ปรับแผนอัตรากำลังครู และจัดทำ Teacher mapping	4.46	0.88	มาก
15. ปรับวิธีการเกลี้ย/พัฒนาครูให้สอนตรงสาขาวิชา	4.16	1.44	มาก
ปรับระบบค่าตอบแทน	4.14	1.05	มาก
16. จัดระบบค่าตอบแทนตามผลงานพัฒนาผู้เรียน	4.24	1.02	มาก
17. จัดกองทุนส่งเสริมและพัฒนาครูสู่มืออาชีพ	4.05	1.43	มาก
ปฏิรูปการเข้าสู่การประกอบวิชาชีพครู (มาตรฐานวิชาชีพ)	4.39	0.77	มาก
18. จัดหลักสูตรพัฒนาเข้มให้ครูมีมาตรฐานวิชาชีพ	4.43	0.82	มาก
19. ปรับพระราชบัญญัติสภาครูและบุคลากรทางการศึกษาเพื่อรองรับการปฏิรูปครูตามแนวทางการปฏิรูปประเทศ	4.35	0.86	มาก
ปรับรื้อระบบการผลิตครู	4.37	0.80	มาก
20. จัดระบบการคัดเลือกคนเรียนครู (วัดแววความเป็นครูและผลการเรียนเทียบการวัดผลกลางอยู่ในกลุ่มสูงร้อยละ 30)	4.40	0.86	มาก
21. ประเมินคุณภาพครูของครูอย่างเป็นระบบ	4.41	0.88	มาก
22. จัดให้มีโรงเรียนฝึกหัดครู/โรงเรียนเตรียมครู	4.31	0.99	มาก
โดยรวม	4.33	0.73	มาก

จากตารางที่ 4-4 แสดงว่าโดยภาพรวมประชากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการสอน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$)

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ประชากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความคิดเห็นว่า ฝึกทักษะการสร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน (Motivation and Inspiration) เป็นจำนวนมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมาคือ สร้างบทบาทครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Coaching) และเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งพฤติกรรมและการดำรงชีวิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) และปรับแผนอัตรากำลังครู และจัดทำ Teacher mapping อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$) ทั้งนี้ประชากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการสอน อยู่ในระดับมากทุกหัวข้อ (\bar{X} ตั้งแต่ 4.05 ถึง 4.49)

ตารางที่ 4-5 : ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการจัดการ

ด้านการปฏิรูปการจัดการ	\bar{X}	SD	แปลผล
พัฒนา ICT ทางการศึกษา	4.33	0.77	มาก
23. ใช้ระบบการบริหารจัดการเรียนรู้ เพื่อการบริหารจัดการ	4.37	0.82	มาก
24. เน้น E-Learning สร้างเครือข่ายวิชาการ/นวัตกรรม	4.25	0.88	มาก
25. ฝึกทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยและสร้างสรรค์	4.37	0.87	มาก
ปรับระบบงบประมาณและการประกันคุณภาพ	4.16	0.81	มาก
26. ใช้บัตรอุดหนุนคุณภาพชีวิตสำหรับการศึกษาและสาธารณสุข (QL: Quality Life Card) โดยจัดสรรงบประมาณผ่านธนาคาร	3.97	1.03	มาก
27. ปรับค่าใช้จ่ายรายหัวให้เหมาะสมกับสถานะของผู้เรียน	4.34	0.93	มาก
28. ให้ชุมชนมีบทบาทในการประเมินคุณภาพการจัดการศึกษา	4.17	0.99	มาก
ปฏิรูประบบการบริหารงานบุคคล	3.67	1.06	มาก
29. ปรับให้ครูของรัฐเป็นข้าราชการส่วนภูมิภาค	3.65	1.27	มาก
30. กระจายอำนาจการบริหารงานบุคคลไปยังองค์กรระดับจังหวัด	3.75	1.23	มาก
31. ปรับปรุงกฎระเบียบให้ครูเก่ง/ขาดแคลน สอนได้มากกว่า 1 แห่ง	3.60	1.49	มาก
รื้อวิธีการกระจายอำนาจทางการศึกษา	4.32	0.84	มาก
32. มีกฎหมายรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษา	4.29	0.91	มาก
33. นำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารโรงเรียนแบบครบวงจร และการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (PM/WSA/SBM) มาใช้อย่างเป็นรูปธรรม	4.34	0.88	มาก
โดยรวม	4.12	0.72	มาก

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ, 2558

จากตารางที่ 4-5 แสดงว่าโดยภาพรวมประชากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการจัดการ อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$)

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า ประชากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความคิดเห็นว่า ใช้ระบบการบริหารจัดการเรียนรู้ เพื่อการบริหารจัดการ และฝึกทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยและสร้างสรรค์ ซึ่งเท่ากัน เป็นจำนวนมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) รองลงมาคือ ปรับค่าใช้จ่ายรายหัวให้เหมาะสมกับสถานะของผู้เรียน และนำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารโรงเรียนแบบครบวงจร และการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (PM/WSA/SBM) มาใช้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเท่ากัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) และมีกฎหมายรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$) ทั้งนี้ประชากรที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการจัดการ อยู่ในระดับมากทุกหัวข้อ (\bar{X} ตั้งแต่ 3.60 ถึง 4.37)

ตารางที่ 4- 6 : เปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ต่อเพศ

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อยุทธศาสตร์ การปฏิรูปการศึกษาไทย	\bar{X}	
	ชาย	หญิง
ด้านการปฏิรูปการเรียน	4.27	4.16
การพัฒนาสื่อ/ตำรา/นวัตกรรม	4.25	4.19
ปรับปรุงระบบการประเมินผล O-net Admission	4.21	4.09
ปฏิรูปหลักสูตรทุกระดับ/สาขา	4.34	4.13
รื้อบทบาทสถานศึกษาด้านวิชาการ	4.27	4.23
ด้านการปฏิรูปการสอน	4.39	4.29
พัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ (บทบาทครู)	4.46	4.41
ปรับแนวทางการจัดสรรครู	4.44	4.23
ปรับระบบค่าตอบแทน	4.29	4.01
ปฏิรูปการเข้าสู่การประกอบวิชาชีพครู (มาตรฐานวิชาชีพ)	4.41	4.39
ปรับรื้อระบบการผลิตครู	4.37	4.39
ด้านการปฏิรูปการจัดการ	4.17	4.09
พัฒนา ICT ทางการศึกษา	4.36	4.32
ปรับระบบงบประมาณและการประกันคุณภาพ	4.23	4.13
ปฏิรูประบบการบริหารงานบุคคล	3.69	3.66
รื้อวิธีการกระจายอำนาจทางการศึกษา	4.39	4.28

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ, 2558

จากตารางที่ 4-6 ปรากฏว่าประชากรเพศชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทยสูง ด้านการปฏิรูปการสอน เช่นเดียวกับกับประชากรเพศหญิง และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทยรองลงมาของทั้งประชากรชายและหญิง ได้แก่ ด้านการปฏิรูปการเรียน และด้านการปฏิรูปการจัดการ ตามลำดับ

ตารางที่ 4-7 : เปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อยุทธศาสตร์ การปฏิรูปการศึกษาไทย ต่ออายุ

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อ ยุทธศาสตร์การปฏิรูป การศึกษาไทย	ต่ำ กว่า 20 ปี	21-30 ปี	\bar{X}				61 ปีขึ้นไป
			31-40 ปี	41-50 ปี	51-60 ปี		
ด้านการปฏิรูปการเรียน	3.88	3.95	4.25	4.21	4.29	4.12	
การพัฒนาสื่อ/ตำรา/ นวัตกรรม	3.94	4.02	4.29	4.25	4.28	3.96	
ปรับปรุงระบบการ ประเมินผล O-net Admission	3.82	3.94	4.12	4.17	4.26	3.97	
ปฏิรูปหลักสูตรทุกระดับ/ สาขา	3.94	3.74	4.29	4.19	4.33	4.27	
รื้อบทบาทสถานศึกษาด้าน วิชาการ	3.84	4.09	4.30	4.24	4.31	4.29	
ด้านการปฏิรูปการสอน	4.03	4.02	4.33	4.33	4.44	4.35	
พัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ (บทบาทครู)	4.03	4.11	4.46	4.42	4.53	4.49	
ปรับแนวทางการจัดสรรครู	3.91	3.86	4.29	4.30	4.46	4.39	
ปรับระบบค่าตอบแทน	3.86	3.75	4.19	4.12	4.24	4.25	
ปฏิรูปการเข้าสู่การประกอบ วิชาชีพครู (มาตรฐาน วิชาชีพ)	4.14	4.23	4.36	4.42	4.49	4.37	
ปรับรื้อระบบการผลิตครู	4.21	4.18	4.34	4.37	4.49	4.27	
ด้านการปฏิรูปการจัดการ	3.92	4.01	4.14	4.10	4.18	4.21	
พัฒนา ICT ทางการศึกษา	3.99	4.27	4.35	4.33	4.43	4.31	
ปรับระบบงบประมาณและ การประกันคุณภาพ	3.87	4.05	4.17	4.12	4.27	4.19	
ปฏิรูประบบการบริหารงาน บุคคล	3.89	3.71	3.74	3.64	3.59	3.98	
รื้อวิธีการกระจายอำนาจ ทางการศึกษา	3.93	4.12	4.31	4.31	4.43	4.38	

จากตารางที่ 4-7 ปรากฏว่าประชากรทุกช่วงอายุ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการสอน สูงกว่าด้านอื่น ส่วนประชากรที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ช่วง 21 – 30 ปี และอายุ 61 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการจัดการ สวนทางกับประชากรอายุในช่วง 31– 60 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการเรียน สูงในลำดับรองลงมา

ตารางที่ 4-8 : เปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านต่างๆ ที่มีผลต่อยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ต่อระดับการศึกษา

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย	\bar{X}			
	ต่ำกว่าปริญญาตรี	ปริญญาตรี	ปริญญาโท	ปริญญาเอก
ด้านการปฏิรูปการเรียน	3.81	4.13	4.35	4.23
การพัฒนาสื่อ/ตำรา/นวัตกรรม	3.97	4.14	4.34	4.27
ปรับปรุงระบบการประเมินผล O-net Admission	3.81	3.09	4.26	4.05
ปฏิรูปหลักสูตรทุกระดับ/สาขา	3.50	4.09	4.44	4.38
รื้อบทบาทสถานศึกษาด้านวิชาการ	3.97	4.18	4.37	4.21
ด้านการปฏิรูปการสอน	3.93	4.25	4.49	4.39
พัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ (บทบาทครู)	4.03	4.33	4.59	4.49
ปรับแนวทางการจัดสรรครู	3.61	4.21	4.53	4.34
ปรับระบบค่าตอบแทน	3.62	4.07	4.32	4.37
ปฏิรูปการเข้าสู่การประกอบวิชาชีพครู (มาตรฐานวิชาชีพ)	4.21	4.33	4.50	4.39
ปรับรื้อระบบการผลิตครู	4.16	4.29	4.50	4.33
ด้านการปฏิรูปการจัดการ	3.92	4.07	4.21	4.17
พัฒนา ICT ทางการศึกษา	4.08	4.23	4.48	4.41
ปรับระบบงบประมาณและการประกันคุณภาพ	3.93	4.09	4.27	4.18
ปฏิรูประบบการบริหารงานบุคคล	3.56	3.72	3.64	3.69
รื้อวิธีการกระจายอำนาจทางการศึกษา	4.09	4.21	4.47	4.42

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ, 2558

จากตารางที่ 4-8 ปรากฏว่าประชากรทุกระดับการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการสอน สูงกว่าด้านอื่น ส่วนประชากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการจัดการ ส่วนระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการเรียน สูงในลำดับรองลงมา

ตารางที่ 4-9 : เปรียบเทียบ ค่าเฉลี่ย ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อยุทธศาสตร์ การปฏิรูปการศึกษาไทย ต่อตำแหน่งงาน

ระดับความคิดเห็นเกี่ยวกับ ด้านต่าง ๆ ที่มีผลต่อ ยุทธศาสตร์การปฏิรูป การศึกษาไทย				\bar{X}		บุคคล ทั่วไป
	ผู้สอน	ผู้บริหาร	เจ้าหน้าที่ ด้าน การศึกษา	นักศึกษา	ศึกษานิเทศก์	
ด้านการปฏิรูปการเรียน	4.19	4.36	4.31	3.97	4.58	3.96
การพัฒนาสื่อ/ตำรา/ นวัตกรรม	4.21	4.35	4.28	4.05	4.38	4.04
ปรับปรุงระบบการ ประเมินผล O-net Admission	4.15	4.29	4.12	4.06	4.59	3.97
ปฏิรูปหลักสูตรทุกระดับ/ สาขา	4.17	4.47	4.37	3.76	4.64	3.73
รื้อบทบาทสถานศึกษาด้าน วิชาการ	4.23	4.33	4.46	4.03	4.69	4.12
ด้านการปฏิรูปการสอน	4.30	4.53	4.38	4.05	4.66	4.01
พัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ (บทบาทครู)	4.41	4.61	4.55	4.11	4.68	4.18
ปรับแนวทางการจัดสรรครู	4.27	4.59	4.36	3.83	4.64	3.75
ปรับระบบค่าตอบแทน	4.13	4.36	4.10	3.75	4.52	3.62
ปฏิรูปการเข้าสู่การ ประกอบวิชาชีพครู (มาตรฐานวิชาชีพ)	4.38	4.52	4.38	4.21	4.64	4.27
ปรับรื้อระบบการผลิตครู	4.32	4.55	4.48	4.33	4.79	4.29
ด้านการปฏิรูปการจัดการ	4.11	4.22	4.16	3.88	4.28	3.95
พัฒนา ICT ทางการศึกษา	4.31	4.51	4.33	4.01	4.69	4.10
ปรับระบบงบประมาณและ การประกันคุณภาพ	4.16	4.29	4.16	3.90	4.35	3.98
ปฏิรูประบบการบริหารงาน บุคคล	3.69	3.59	3.70	3.55	3.61	3.67
รื้อวิธีการกระจายอำนาจ ทางการศึกษา	4.29	4.47	4.44	4.01	4.50	4.10

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ, 2558

จากตารางที่ 4-9 ปรากฏว่าประชากรทุกตำแหน่งงาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทยสูง ด้านการปฏิรูปการสอน และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทยรองลงมาของทุกตำแหน่งงาน ได้แก่ ด้านการปฏิรูปการเรียน และด้านการปฏิรูปการจัดการ ตามลำดับ

ตอนที่ 3 ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม

จากแบบสอบถามผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาด้านต่างๆ สรุปได้ ดังนี้

ด้านการเรียน

1. ควรให้สถานศึกษามีโอกาสเลือกแบบเรียนที่เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กให้ทันยุคทันสมัย เพื่อให้ร่วมสมัยต่อการเปลี่ยนแปลง
2. ในการจัดการศึกษา ควรเป็นการศึกษาในรูปแบบที่ตอบสนอง ความต้องการของผู้เรียนเน้นการทำ social network มาใช้ในการจัดการศึกษา ในการพบกลุ่มแทนรูปแบบการเรียนในตำรา
3. ด้านหลักสูตรมีความหลากหลายในรายวิชามากเกินไป ในแต่ละภาคเรียนผู้เรียนต้องเรียนถึง 7-8 รายวิชา ทำให้ไม่เหมาะสมกับระยะเวลาของผู้เรียน
4. สื่อ ตำรา นวัตกรรม ควรมีมาตรฐานเดียวกันทั่วประเทศ
5. ควรปรับปรุงหลักสูตร
6. ควรเน้นคุณธรรม วัฒนธรรม ประเพณีไทย
7. ปฏิรูประบบการเรียนการสอนด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้มีมากกว่าเดิมที่เป็นอยู่นำระเบียบเก่าๆมาใช้ เช่น การเข้าชั้น
8. ปฏิรูปหลักสูตรให้เหมาะสมและเป็นเอกภาพ ป.1 ให้เรียน ภาษาไทย คณิตศาสตร์
9. นักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ควรแก้ปัญหาคือครูผู้สอนหรือตัวนักเรียน
10. ส่งเสริมการเรียนรู้คู่การปฏิบัติ
11. ปรับปรุง ระเบียบ กฎข้อบังคับให้ครูรับผิดชอบงานสอนของตนเอง
12. สร้างความตระหนักให้ครูรับผิดชอบนักเรียนมากยิ่งขึ้น
13. ลดการใช้สื่อเทคโนโลยีในการสอน ผู้สอนคือสิ่งที่ดีที่สุด
14. จำกัดการใช้อินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาให้อยู่ในขอบเขต
15. สื่อสังคมออนไลน์คือตัวทำลายคุณภาพการศึกษา
16. การให้ผู้เรียนเป็นศูนย์กลางคือจุดจบของการศึกษา
17. การให้ผู้เรียนได้เรียนรู้ด้วยตนเองแล้วสามารถนำความรู้ทักษะที่ได้ไปใช้ในการประเมินเทียบระดับการศึกษาให้สามารถจบหลักสูตรได้โดยไม่ต้องผ่านระบบการเรียนการสอนในห้องเรียนคือจุดเริ่มต้นของการศึกษารูปแบบใหม่ที่มุ่งเน้นความสามารถของผู้เรียนอย่างท้าทาย
18. จัดให้มีส่งเสริมให้มีระบบการเลื่อนขั้นอย่างเป็นระบบ
19. จัดระบบส่งเสริมให้มีระบบการสอบเทียบชั้นเรียนอย่างเป็นระบบ
20. การจัดงบประมาณให้เน้นครูและนักเรียนและกิจกรรมในห้องเรียน

21. ปรับหลักสูตรในระดับ ป.1-3 ควรให้นักเรียนได้เรียนเฉพาะวิชาหลัก เช่น ภาษาไทย คณิต ภาษาอังกฤษ สาระนั้นรวม เพื่อปูพื้นฐานรายวิชาดังกล่าวให้แน่นก่อนเรียนในระดับที่สูงขึ้น

22. พัฒนาผู้เรียนให้ตระหนักถึงคุณธรรมจริยธรรมในการนำความรู้มาประกอบอาชีพ

23. หาวิธีให้ครูได้อยู่กับนักเรียน ร่วมกิจกรรมกับนักเรียนให้มากที่สุด ยกเลิกการอบรม การประเมินทุกชนิด เพราะการประเมินเป็นการสร้างภาระนอกภารกิจให้แก่ครู ต้องเตรียมเอกสาร สร้างหลักฐานต่างๆ เพื่อรอรับการประเมิน ทำให้ครูต้องทิ้งเด็ก

24. หน้าที่พลเมือง ศีลธรรม ต้องมีเพราะเด็กที่จบมาในปัจจุบันรู้จักแต่สิทธิ์ของตน แต่ไม่รู้หน้าที่ ไม่มีน้ำใจ ขาดจิตอาสา เห็นแก่ตัว

25. การศึกษาไทยต้องจัดแบบไทยเป็นเอกลักษณ์ไทย ให้ปรับปรุงหลักสูตรการศึกษา เพราะหลักสูตรบางอย่าง บางวิชาที่มีมาแต่ดั้งเดิมคืออยู่แล้ว ได้แก่

25.1 วิชาหน้าที่พลเมืองและศีลธรรม ควรนำกลับมาสอนใหม่

25.2 วิชาประวัติศาสตร์ ภูมิศาสตร์ ต้องเน้นสอนให้เป็นวิชาหลัก เพราะต่างประเทศถือว่าเป็นเรื่องสำคัญมาก เยาวชนรุ่นหลังจะมีจิตสำนึกรักชาติและมีความหวงแหน

25.3 วิชาภาษาไทย เป็นภาษาประจำชาติ ครูต้องมีการเข้มงวดมาก ๆ นักเรียนนักศึกษาต้องเขียนให้ถูกต้อง สะกดให้ถูกต้อง ออกเสียงให้ถูกต้อง เทคนิคการสอนตั้งแต่ระดับประถมศึกษา ให้มีการเขียนไทยและมีการคัดลายมือ มีการให้คะแนนเป็นการกระตุ้นให้นักเรียนเห็นความสำคัญของภาษาไทย นอกเหนือจากความรู้วิชาการควรสอนเน้นให้เด็กมีคุณธรรม ศีลธรรม มีระเบียบวินัยเข้มงวดมีน้ำใจกตัญญูต่อผู้มีพระคุณ ขอให้เน้นเรื่อง วินัยและความรับผิดชอบควบคู่ไปกับการสอนวิชาการเพราะถ้าขาดวินัยแล้วจะมีปัญหาและทำให้การดำรงชีวิตไม่ประสบความสำเร็จเหมือนเช่นชาติตะวันตก เขามีวินัยทุกเรื่องทำให้มีการพัฒนาได้อย่างมีคุณภาพมีความรับผิดชอบต่อสังคมส่วนรวมมาก

26. การพัฒนานักเรียนให้เป็นคนที่สมบูรณ์โรงเรียนต้องจัดกิจกรรมการเรียนการสอนการบริหารให้นักเรียนเป็นไปตามที่หลักสูตรหรือ พรบ.ต้องการ ส่วนใหญ่ก็จัดอยู่แล้ว แต่ช่วงการวัดผลประเมินผล ตรงตามประเด็นใหม่ นำผลมาวิเคราะห์แล้วปรับปรุงพัฒนาใหม่ ถ้านักเรียนยังไม่เป็นไปตามที่ต้องการโรงเรียนต้องหันมามองตนเองและปฏิรูปกันใหม่ ซึ่งต้องประเมินทุกด้านทั้งความรู้คุณภาพจริยธรรม ทักษะความชำนาญ ทักษะชีวิต เจตคติ ค่านิยมที่ดีงาม ภาษาและการสื่อสาร การใช้ ICT ที่เหมาะสมการคิดเป็นแก้ปัญหาได้ เป็นต้น ซึ่งในความเป็นจริงนักเรียนถูกประเมินจริงจังทุกด้านหรือไม่ การพัฒนาครูต้องจัดช่วงปิดภาคเรียน หรือจัดทางไกลโดยใช้ ICT

27. ด้านปฏิรูปหลักสูตรขั้นพื้นฐานควรปรับหลักสูตรเป็นช่วงระดับ เช่น ป.1-3 ป.4-6 และ ม.1-3 และจัดกลุ่มสาระการเรียนรู้จากน้อยไปหามากได้แก่ ป.1-3 เรียนรู้เพียง 4 กลุ่มสาระและเป็นสาระหลัก ป.4-6 เรียนรู้เพียง 6 กลุ่มสาระส่วนชั้น ม.1-3 เรียนรู้ครบ 8 กลุ่มสาระเพื่อสร้างฐานความรู้ที่มีประสิทธิผลและเป็นไปตามธรรมชาติของการเรียนรู้

28. ด้านการบริหารอัตรากำลังครู มอบอำนาจการบริหารอัตรากำลังครูการแต่งตั้งโยกย้ายให้เกิดความรวดเร็วเหมาะสมมีประสิทธิภาพสูงสุดตรงตามความต้องการ และควรยกเลิกการคืนหรือควบคุมอัตรากำลังจาก ก.พ.ร. เพราะเกิดความเสียหายต่อการบริหารอัตรากำลังมาก

ขาดครูผู้สอนเพียง 1 วัน คุณภาพก็แย่แล้ว แต่ขาดครูเป็นปีคุณภาพจะดีได้อย่างไร และโรงเรียนก็ไม่มีอำนาจในการคัดเลือกครูมาสอนตจมาความขาดแคลนเลย

29. ปรับปรุงคุณภาพครูผู้สอน โดยจัดให้มีการคัดสรรผู้เรียน การฝึกทักษะความรู้ด้านการสอนอย่างมีประสิทธิภาพ ปัจจุบันครูใหม่ๆมีข้อบกพร่องด้านการสอนมากและไม่ค่อยมีวิญญานความเป็นครู ปัญหาการปฏิรูปการศึกษา ควรจัดทำทั้งระบบแก้ไขทั้งระบบโดยวางแผนระยะเวลาเป็นช่วงๆ และนำข้อมูลปัญหาต่างๆ จากครูและผู้บริหารโรงเรียนทั่วประเทศมาเป็นหลักในการพัฒนาปฏิรูปต่อไป

30. ควรส่งเสริมทักษะภาษาอังกฤษเพื่อการสื่อสารโดยควรต้องเริ่มตั้งแต่ระดับวัยเด็กให้เป็นมาตรฐานของการศึกษาไทย เพราะภาษาจะเป็นกุญแจสำคัญในอนาคตทั้งเป็นกุญแจนำไปสู่โลกแห่งการเรียนรู้ที่จะนำไปสู่ความสำเร็จในชีวิตการทำงานการประกอบอาชีพ โดยเฉพาะในยุคนี้เทคโนโลยีสารสนเทศมีความก้าวหน้าเป็นอย่างมาก เป็นโลกที่มีการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ความรู้มีอยู่ทุกที่ทั่วโลกมิได้จำกัด แต่เฉพาะในชั้นเรียนภาษาช่วยลดข้อจำกัดในการเรียนรู้ของเด็กไทยได้เป็นอย่างดี และนอกจากนี้เด็กไทยควรได้รับการพัฒนาทักษะการคิดอย่างมีวิจารณ์ญาณ การคิดสร้างสรรค์ ที่จำเป็นต้องมีในยุคที่ข้อมูลข่าวสารหลั่งไหลมากมายและรวดเร็ว

31. เด็กเก่งและฉลาดแล้วยังต้องเป็นผู้มีคุณธรรม จริยธรรมมีจิตสำนึกที่ดี เพื่อความเป็นพลเมืองที่สมบูรณ์ของประเทศชาติ

32. ควรใช้วิชาหน้าที่/ศีลธรรมและวิชาประวัติศาสตร์มาใช้ในสถานศึกษาในระดับตั้งแต่ชั้นประถมเพื่อปลูกฝังเด็กรู้จักหน้าที่และมีศีลธรรมตั้งแต่เด็กและรู้จักประวัติศาสตร์เพื่อจะได้รู้จักแผ่นดินรักชาติแผ่นดินเกิดมีกรมการศึกษาเพื่อออกแบบการศึกษาที่เหมาะสมกับประเทศ มีวิทยาลัยชีวิตตั้งแต่ระดับพื้นที่สามารถรับทำการสอนได้

33. ปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนวิชาภาษาอังกฤษทุกระดับตั้งแต่ระดับปฐมวัยถึงระดับอุดมศึกษาโดยเน้นการสื่อสารเป็นอันดับ 1

34. ควรที่จะเน้นผลสัมฤทธิ์ของกลุ่มเป้าหมายและมีมาตรการที่ชัดเจนของบทลงโทษรวมทั้งสอนให้คิดเป็นการนำไปใช้ในชีวิตประจำวันได้และเป็นสภาพที่แท้จริงใช้คุณธรรมและจริยธรรม หน้าที่ของพลเมือง/ศีลธรรม มาใช้เป็นหลักสูตรปฐมศึกษา

35. เด็กไทยขาดระเบียบวินัยเนื่องจากเมื่อเด็กทำผิดแล้วไม่สามารถทำโทษโดยใช้ไม้เรียวได้ (ขอไม่เรียวคีน)

36. การมอบหมายงานอื่นๆ ให้ครูทำมากเกินไป เช่น งานธุรการ งานการเงิน พัสดุ น่าจะแก้ไขโดย จัดเจ้าหน้าที่ให้โรงเรียนละ 1 คน การจัดอบรมครู ไม่ควรทำเมื่อใกล้วันสิ้นปีงบประมาณ ควรจัดทำให้เป็นแบบปกติ ถ้าครูได้ปฏิบัติหน้าที่สอนจัดกระบวนการเรียนการสอนและสอนทักษะชีวิตให้กับผู้เรียนอย่างเต็มเวลาเชื่อว่านักเรียนจะได้พัฒนาอย่างเต็มที่ตามศักยภาพของแต่ละคนแต่ ณ สภาพปัจจุบันครูต้องปฏิบัติหน้าที่อื่น ๆ โดยเฉพาะโรงเรียนเล็ก ๆ ที่ภาระงานที่มาเติมจะดึงเวลาในการดูแลเด็กไปมาก เพราะการทำงานพิเศษต้องใช้เวลาเรียนรู้และศึกษาเพื่อให้งานนั้นสำเร็จ แทนที่ตรงหน้าครูจะเป็นเด็กนักเรียนกลับเป็นจอกคอมพิวเตอร์และกองเอกสารที่ต้องแก้ไขแล้วแก้ไขอีก

37. จัดการเรียนการสอนกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียน จัดกิจกรรมผู้เรียนให้เรียนรู้จักอาชีพต่าง ๆ ในปัจจุบัน ควบคุมสื่อทางอินเทอร์เน็ต ส่งเสริมกิจกรรมตามความสามารถของนักเรียน เช่น ภาษา วิทยาศาสตร์ อาจารย์ต้องใส่ใจให้นักเรียนนำปัญหามาปรึกาถึงแนวทางการสอนนักเรียนในปัจจุบัน การฝึกอาชีพให้นักเรียนมีความหลากหลาย

38. การจัดการเรียนการสอนและงบประมาณ ควรจัดควบคู่ลงไประดับปฐมวัยให้ครบทุกสถานศึกษาที่จัดการศึกษาเพราะปฐมวัยเป็นรากฐานของระบบการศึกษา หากรากฐานดีคนก็จะดีต่อไป

39. ด้านงบประมาณควรจัดสรรลงไปสู่ระดับปฐมวัยและระดับประถมศึกษาให้มากกว่าระดับมัธยมฯ เนื่องจากหากมีงบประมาณจะทำให้การพัฒนาตัวนักเรียนไม่มีคุณภาพสอนตามมีตามเกิด วัสดุ อุปกรณ์สำหรับการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนหากครบหรือมีวัสดุครุภัณฑ์ที่จำเป็นต่อการจัดการศึกษา

ด้านการสอน

1. มีการพัฒนาครูที่มีอยู่แล้ว และสอบหรือทดสอบครูเพื่อได้ครูเก่งมาต่อ ยอดเพื่อการพัฒนาและสอน

2. เน้นกระบวนการให้ทันสมัยโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง

3. เน้นการสอนความรู้ภาษาต่างประเทศ

4. รูปแบบการบรรจุควรให้สิทธิครูอัตราจ้างทุกคนสิทธิได้รับการคัดเลือกโดยไม่ได้กำหนดอายุการทำงาน 3 ปี เพราะถ้าหากไม่บรรจุครูอัตราจ้างในโรงเรียน ครูเหล่านี้ก็จะหาโอกาสที่ดีกว่า จึงทำให้โรงเรียนขาดครูที่มีประสิทธิภาพ

5. การจัดระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ ครูต้องใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายและสอนแบบ Learning by doing และส่งเสริมให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ได้

6. ควรพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถรักในอาชีพอย่างจริงจัง รู้จักเสียสละ ไม่ใช่สอนไปวันๆ ไม่สนใจ บางครั้งได้ยินครูพูดแล้วเศร้าใจว่าไม่ใช่ลูกเรา สอนยังไงก็สอนได้ ครูแบบนี้ไม่น่ามาเป็นครูให้มาตรฐานรุ่นใหม่ให้มีความสามารถในการถ่ายทอดความรู้ มีจิตสำนึกในอาชีพครู ให้เป็นครูมืออาชีพเน้นกระบวนการเครือข่ายของครูนำครูที่มีความสามารถมาเป็นแบบอย่าง ฝ่ายบริหารทางการศึกษาของท้องถิ่นควรให้ความสำคัญกับการศึกษาให้มาก พยายามให้ครูได้สอนตามเอกที่ตนเองจบมาและขอปรับเนื้อหาของสาระให้ปรับสาระให้น้อยลง

7. ควรให้ครูมีบทบาทในการจัดการเรียนการสอนให้เต็มที่ คิณครูให้เด็กกลดบทบาทหน้าที่อื่นๆของครู เช่น บัญชี การเงิน ธุรการ พัสดุ

8. การประเมินควรประเมินเชิงประจักษ์ ไม่ใช่เอกสารหรือการสร้างภาพ

9. ครูสำคัญที่สุดในการเรียนการสอน

10. ผลิตครูและบุคลากรทางการศึกษาของ กศน. อย่างเข้มข้นและมีศักยภาพเพื่อการปฏิบัติงานอย่างมีประสิทธิภาพ

11. ควรมีสถาบันเฉพาะในการผลิตครูและพัฒนาครูโดยตรง

12. การดูแลตอบแทนลูกจ้างที่ปฏิบัติงานแทนครูในด้านการสนับสนุนการศึกษา เพื่อให้ครูได้ทำงานได้ทำการสอนมากขึ้น เพราะในปัจจุบันครูต้องทำหน้าที่หลายอย่างทั้งด้านการสอนและงานเอกสารอื่นๆ จนบางครั้งละเลยการสอน

13. ให้มีคัดเลือกครูที่ดีเก่ง
14. พัฒนาครูให้มีความเป็นครูเพิ่มขึ้น "ครูคือผู้ให้"
15. ลดงานที่เป็นภาระของครูให้ครูสอนให้เต็มเวลา
16. ครูผู้สอนควรเอาใจใส่นักเรียนที่เรียนไม่เก่งให้มากกว่านักเรียนเรียนเก่ง
17. ให้ความเป็นครูกับผู้ที่จะมาเป็นครูให้มากขึ้น
18. ควรมีการอบรมพัฒนาการทำนวัตกรรมการศึกษาขยายผลให้กับเพื่อนครูในสถานศึกษาของตนเองได้และใช้เวลาในการอบรมขยายเพิ่มขึ้น
19. จัดให้มีการอบรมครูเอปลูกจิตสำนึกของการเป็นครูสม่ำเสมอและทั่วถึงให้ทำหน้าที่ของความเป็นครูให้ดีที่สุดควรยกเลิกระบบการประเมินวิทยฐานะครู เพราะทำให้ครูเสียเวลาสอนเด็กมามุ่งกันเรื่องความก้าวหน้าส่วนตัว
20. ควรใช้ ม.44 และ 45 เพื่อประเมินความยั่งยืนของวิทยฐานะ หรือควรยกเลิกรูปแบบการประเมินแบบเอกสาร
21. ส่งเสริมและพัฒนาครูให้รักการอ่านให้มากขึ้น เพราะครูอ่านหนังสือระเบียบกฎหมายแนวปฏิบัติน้อยมาก
22. พัฒนาครูให้มีคุณภาพมากขึ้นกว่าเดิมสอนจรรยาบรรณวิชาชีพครูมีจิตสำนึกในการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดี
23. ควรคัดคนที่เรียนครูต้องชอบครูตั้งแต่เริ่มต้น
24. ครูต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง
25. ครูไม่ตรงสาขา ครูทำงานพิเศษมากกว่าการสอน
26. ปรับรูปแบบการผลิตครูตั้งแต่การคัดเลือกครูเข้าสู่มหาวิทยาลัย ต้องคัดคนเก่งจริง ๆ ให้ได้เหมือนคัดแพทย์ และเมื่อจบครูแล้วต้องมาทำงานทันที ควรฟื้นฟูการผลิตครู เช่น โครงการครูทายาทเพราะดีมีคุณภาพ
27. การปรับระบบค่าตอบแทนไม่ควรให้ครูทำผลงานเพราะครูมุ่งแต่ทำผลงานแต่ทิ้งเด็ก
28. พัฒนาคุณภาพของสถาบันผลิตครู ตั้งแต่การคัดเลือกบุคคลเป็นครู วัดเจตคติที่มีต่ออาชีพครู ความรู้พื้นฐานในการเรียนครู คำนึงถึงผลการเรียนเฉลี่ย
29. พัฒนารูปแบบการผลิตครูให้มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ รวมทั้งสร้างความตระหนักให้ครูที่ปฏิบัติหน้าที่อยู่ในสถาบันต่าง ๆ มีคุณลักษณะอันพึงประสงค์ก่อน จึงจะสามารถเป็นแบบอย่างและพัฒนาผู้เรียนได้
30. การเรียนการสอนของครูให้แก่นักเรียน ควรพาออกหาประสบการณ์นอกพื้นที่มาก ๆ ไม่ใช่ศึกษาแต่ในตำราอย่างเดียว อยู่แต่ในห้องเรียนอย่างเดียว ทุกวิชาที่มีการสอน ต้องมีการสอบทบทวนอย่างต่อเนื่อง ถ้าวิชาไหนสอบไม่ผ่านถือว่าตก มีการซ้ำชั้น
31. จิตวิญญาณของครูต้องมีการสอนและถ่ายทอดความรู้ให้แก่ลูกศิษย์ด้วยความจริงใจและมีคุณธรรม ให้ความอบอุ่นความรักแก่ลูกศิษย์อย่างเสมอภาค ไม่เลือกที่รักมักที่ชัง ไม่ใช้อารมณ์กับลูกศิษย์

32. พ่อแม่ต้องมอบความไว้วางใจให้กับครู เวลาครูทำโทษลูกตนเองด้วยเหตุผลบางอย่าง พ่อแม่ต้องหาข้อมูลให้ได้ว่าครูทำโทษลูกตนเองเพราะอะไร ต้องให้ความเป็นธรรมกับครู ไม่ใช่เอาเรื่องครูโดยไม่หาเหตุผล อย่าลืมน่าลูกส่วนใหญ่ต่อหน้าพ่อแม่ลูกจะเรียบร้อย แต่ออกมาอยู่ข้างนอกเป็นคนละเรื่องกัน

33. ครูทุกคนต้องพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา หาความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำความรู้มาถ่ายทอดให้กับลูกศิษย์ให้ทันสมัยทันเหตุการณ์ เพราะครูคือแม่แบบเป็นตัวอย่างให้กับลูกศิษย์ ควรมีการปรับอาชีพครูให้เป็นมาตรฐานแตกต่างจากระบบอาชีพอื่น ๆ

34. ควรมีการจัดสวัสดิการให้กับข้าราชการครูให้ดีขึ้นเพื่อสร้างขวัญกำลังใจในการทำงานของครู เช่น การให้สวัสดิการด้านการรักษาพยาบาลหากป่วยไข้ สามารถรักษาที่โรงพยาบาลของเอกชนโดยใช้ระบบจ่ายตรงได้ การเบิกค่าเล่าเรียนบุตร ครูที่จะสามารถเบิกได้เต็มตามความเป็นจริง ควรประเมินครูโดยดูจากสภาพจริงและคุณลัพท์จากผู้เรียนมิใช่ตัดสินผลงานจากเอกสารให้ประเมินตามผลงานเชิงประจักษ์ ลดภาระงานของครูที่มีในงานด้านการสอน เช่น งานเอกสารต่าง ๆ งานสนับสนุนการสอน งานฝ่ายต่าง ๆ เป็นต้น

35. ควรเน้นให้ครูรับผิดชอบในหน้าที่การสอนให้มากที่สุดไม่ควรให้ครูต้องรับผิดชอบงานด้านอื่น ซึ่งไม่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเรียนการสอนควรจัดให้มีผู้รับผิดชอบงานด้านอื่นๆ ของโรงเรียนไม่ควรให้ครูเป็นผู้รับผิดชอบเป็นการเพิ่มภาระให้ครูโดยไม่ได้ส่งผลต่อพัฒนาการด้านการเรียนของผู้เรียน

36. ควรปรับปรุงระบบการคืนครูให้เกิดผลสัมฤทธิ์ตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการ ซึ่งปัจจุบันนี้ยังไม่เกิดผลเท่าที่ควร ครูยังต้องรับผิดชอบงานเท่าเดิมส่วนบุคคลการที่รับมาช่วยลดภาระให้ครูก็ทำแค่รับ-ส่งหนังสืออย่างเดียวไม่ทำหน้าที่อื่น ๆ ครูยังต้องรับผิดชอบเหมือนเดิม

37. ควรลดภาระครูที่นอกเหนือจากงานสอนเพราะครูมีว่แต่ยุ่งกับงานเอกสารหรืองานในหน้าที่อื่น ๆ จนไม่มีเวลาสอนเด็ก

38. พัฒนาการเรียนการสอนครู ให้เกิดคุณภาพจริง อย่างพิจารณาตัวเลขอย่างเดียว วัดจากความรู้ ทักษะ ความสามารถจริง ๆ เช่น สามารถพูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษได้ก็ต้องวัดจากนักเรียนทำได้จริง จึงจะผ่านหลักสูตร

39. ควรยกระดับของครูเป็นอันดับแรกถ้าครูมีคุณภาพชีวิตที่ดีที่มีการพัฒนาความรู้ ทักษะที่ดี ครูก็จะมีคุณภาพในการสอน การเรียนการสอนควรมีความเข้มข้นจากเด็กประถม มัธยม ให้ผู้เรียนมีคุณภาพ (ครูทำแต่ผลงานไม่มีเวลาสอนเด็ก) นักเรียนมัธยมอ่านหนังสือไม่ออกเขียนหนังสือไม่ได้เป็นปัญหาของประเทศทำให้ระบบการศึกษาของไทยไม่พัฒนา

40. ควรมีการวางแผนในเรื่องอัตรากำลังของข้าราชการครูที่มีการเกษียณให้มีการคืนมาเพื่อบรรจุแต่งตั้งให้ทัน เนื่องจากในปัจจุบันกว่าจะได้อัตราคืนมาใช้บรรจุแต่งตั้งใช้เวลาประมาณ 1 ปี

41. อยากให้โรงเรียนฝึกหัดครูโดยเฉพาะหรือจัดหลักสูตรลักษณะ : ครูทายาท

42. ควรผลิตครูตามต้องการและความขาดแคลน

43. ลดการประเมินให้มีเฉพาะที่ทำเป็นเท่านั้น

44. นโยบายการศึกษาควรมีความต่อเนื่องไม่ใช่ลองผิดลองถูกหรือตามใจผู้มีอำนาจ

45. อยากให้มีการปฏิรูปบทบาทของครูผู้สอนให้ครูผู้สอนลดหน้าที่พิเศษในโรงเรียนลงเพื่อให้มีเวลาในการเตรียมการสอนนักเรียนให้มากขึ้น ยกเลิกการประเมินผลบางอย่างเพราะทำให้ครูไม่มีเวลาในการสอนนักเรียนอย่างเต็มที่เพราะต้องมาเตรียมการประเมิน

46. ครูต้องการให้ปฏิบัติหน้าที่การสอนเท่านั้นและสอนตามสาขาที่เรียนมา ความเจริญก้าวหน้าให้ประเมินจากผลสัมฤทธิ์ของผู้เรียน สื่อการสอนต้องมีความทันสมัยและคุณภาพนำระบบ IT มาสนับสนุนการเรียนการสอน หลักสูตรต้องมีความยืดหยุ่นและสามารถตอบสนองความต้องการของสถานประกอบการ ต้องจัดทำหลักสูตรร่วมกันระหว่างสถานศึกษาและสถานประกอบการ ต้องติดตามและประเมินผลการใช้หลักสูตรอย่างต่อเนื่อง สถานที่ห้องเรียนขาดทรุดโทรม ห้องเรียนขาดอุปกรณ์โสตฯ

ด้านการบริหารจัดการ

1. ด้านการบริหารจัดการบุคลากรโรงเรียนจะต้องแบกรับภาระการจ้างครูอัตราจ้าง ควรบรรจุครูอัตราจ้างในโรงเรียนให้ได้รับราชการในสถานศึกษา

2. ปฏิรูปโครงสร้าง ระบบบริหารจัดการ การสรรหาบุคลากรปฏิรูปการเรียนการสอน ปฏิรูปกระจายอำนาจให้เป็นธรรม ปฏิรูปศูนย์พัฒนาครูในแต่ละจังหวัด/ภูมิภาค

3. ควรยกเลิกการประกันคุณภาพ ของ สมศ. เพราะสถานศึกษาที่มีคะแนนที่ผ่านเกณฑ์ดีมาก แต่ผู้เรียนก็ยังอ่านไม่ออก เขียนไม่ถูก เพราะ สมศ. เข้ามาตรวจก็เลือกผู้เรียนที่เรียนดีมีความสามารถด้านการอ่าน มาให้ สมศ. พิจารณา น่าจะนำผู้เรียนที่มีผลการเรียนอ่อนมาให้ สมศ. พิจารณา ทำให้ครูต้องมายุ่งในการเตรียมเอกสาร ทำให้ประสิทธิภาพครูลดลง ระบบการศึกษาล้มเหลว

4. ปรับโรงเรียนให้เป็นฐานการผลิตที่มีทั้งรายได้ รายรับ รายจ่าย เหมือนโรงเรียนปัญญาวิวัฒน์ ผู้เรียนมีรายได้ โรงเรียนมีรายรับจากภาคการผลิต มีนักเรียนเป็นผู้เรียน และผู้เรียนมีรายได้จากการเรียน รัฐไม่ต้องจ่ายเงินเดือนครู ครูมีเงินเดือนจากการบริการโรงเรียน

5. การปฏิรูปการศึกษาไทยควรเพิ่มกระบวนการในการศึกษาโดยให้ความสำคัญคือหน่วยจัดการเรียนรู้คือสถานศึกษาให้มีความพร้อมทั้งสื่อ ครุภัณฑ์ สิ่งอำนวยความสะดวกที่เป็นปัจจัยในการเรียนรู้ ทำให้นักเรียนนักศึกษาเข้าใจและได้สัมผัสการเรียนรู้โดยอย่างเท่าเทียม ความเหลื่อมล้ำทางการศึกษาน้อยลง

6. เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านการศึกษา

7. จัดสรรงบประมาณให้ รร. ให้เหมาะสมกับสภาพของโรงเรียน

8. ปฏิรูปหลักสูตรให้เหมาะสมและเป็เอกภาพ ป.1 ให้เรียน ภาษาไทย คณิตศาสตร์

9. ควรลดจำนวนนักเรียนลงจากห้องเรียนละ 50 เหลือให้น้อยลง

10. การบริหารงานบุคคลของครูต้องกระจายลงสู่ระดับล่าง การบริหารโดย กคศ. แบบปัจจุบันล่าช้าและมีปัญหา

11. กระจายอำนาจให้ถึงชุมชนและโรงเรียนให้ได้

12. ยกฐานะระดับวิชาชีพครูให้เป็นอาชีพขั้นสูง

13. ปรับปรุงเรื่องวุฒิลำเนาขอครูให้เหมาะสม

14. ลดหรือเลิกระบบการสอนพิเศษ กวดวิชาโดยบุคคลแต่ควรเป็นรัฐจัดเอง นักเรียนไม่ต้องออกค่าใช้จ่าย

15. เน้นการปฏิบัติมากกว่าวิชาการ
16. ขยายผลการใช้ไอซีทีผ่านการสร้างสมรรถศาสตร์สูงให้มากขึ้น
17. ควรแยกสาขางานธุรการ/การเงิน/พัสดุ ออกจากผู้ทำหน้าที่ครู
18. พัฒนาเทคโนโลยีการศึกษา
19. ปรับกระบวนการเลื่อนวิทยฐานะโดยคัดจากผลสำเร็จของผลผลิต
20. การประเมินทางการศึกษาไม่ควรมีหลายเรื่องเกินไป ควรมี 1 เรื่องแต่ครอบคลุมประเด็นคุณภาพการศึกษา
 21. ให้มีการผลิตและพัฒนาครูอย่างเป็นระบบ ออกระเบียบมาเฉพาะของการสรรหาและพัฒนาครูโดยใช้ระบบเดียวที่ชัดเจน
 22. ลดสถานศึกษาชั้นพื้นฐาน เช่น ตำบลละ 2-3 แห่ง (ประถม) ระดับมัธยม 2-3 ตำบลต่อแห่ง จัดหารับส่งนักเรียนเข้าเรียนเพื่อลดค่าใช้จ่ายผู้ปกครอง
 23. มีระบบการประเมินประสิทธิภาพของบุคลากรที่เข้มแข็งให้ค่าตอบแทนตรงกับความสามารถและให้คนที่ด้อยคุณภาพออกจากระบบ
 24. การเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาให้ทุกคนสามารถสมัครเข้าเรียนได้โดยไม่ต้องสอบคัดเลือกแต่จะเรียนจบได้ต้องมีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนดระบบเรียนพิเศษจะหมดไป
 25. คัดครูให้กับนักเรียนควรเลิกการประกันคุณภาพที่เน้นเอกสาร ยกเลิกการประกวดการแข่งขัน นำงบประมาณไปใช้ในการจัดการเรียนการสอน
 26. การประเมินควรเน้น 3 ด้านคือคนดี คนเก่ง และมีความสุข
 27. พัฒนาผู้บริหารการศึกษาให้ยึดหลักประชาธิปไตยในการบริหารการจัดการเรียนรู้
 28. ปรับนโยบายการจัดการศึกษาสายอาชีวศึกษามากกว่าสายสามัญพื้นฐาน
 29. ควรจัดการบริหารและจัดการศึกษาให้ดีกว่านี้ ไม่ใช่เห็นแต่ความสำคัญของการเมืองการปกครองประเทศชาติจะเจริญได้ต้องเริ่มจากการศึกษาและการศึกษาจะเจริญได้ต้องเริ่มที่ผู้ใหญ่จะต้องพัฒนาตนเองให้มากกว่านี้ไม่เห็นแก่ประโยชน์ส่วนตน
 30. นำระบบการจัดการศึกษาประเทศสิงคโปร์มาปรับใช้ในประเทศไทย
 31. ให้รัฐจัดจ้างบุคลากรสนับสนุนมาแทนครูเพื่อให้ครูได้สอนอย่างเต็มที่ เช่น ฝ่ายการเงิน พัสดุ ทะเบียน
 32. ปรับปรุงกฎระเบียบให้ครูเก่งสอนได้มากกว่า 1 แห่ง ถ้าเป็นการปฏิบัติงานเพื่อพัฒนาคุณภาพการเรียนก็จะดีมาก ๆ แต่ถ้าเป็นการกระทำที่ได้ผลตอบแทนอาจจะมีการบางส่วนทำเป็นธุรกิจก็เป็นได้
 33. การพัฒนา ICT เพื่อการศึกษาถ้าเป็นโรงเรียนที่มีอุปกรณ์เทคโนโลยีไม่พร้อมจะพัฒนาได้อย่างไร นักเรียนอยู่ในชุมชนที่ลำบากยากจนจะมีความสามารถทันเทคโนโลยีได้อย่างไร
 34. การปฏิรูปการศึกษาควรปฏิรูปทั้งระบบ ควรพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข พัฒนาไอคิว ความคู่กับ อีคิว จะเห็นว่าสังคมทุกวันนี้คนจบการศึกษาสูงแต่คุณค่าทางจิตใจต่ำลง ซึ่งเป็นการพัฒนาที่สวนทางกันอย่างสิ้นเชิง ควรสร้างความตระหนักถึงคุณค่าทางจิตใจ ส่งเสริมคนให้เป็นคนดีก่อนอันดับแรกตามค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประการอันเป็นลักษณะอันพึงประสงค์ที่ควรปลูกฝังให้เยาวชนไทยของเรายึดถือซึ่งจะเป็นภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตและเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป

35. การปฏิรูปการศึกษาสิ่งที่สำคัญควรเน้นที่ทักษะชีวิตที่จะทำอย่างไรจะสอนให้เด็กมีทักษะชีวิตที่ดีและถูกต้องคิดเป็นนำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้และสิ่งสำคัญอีกอย่างคือ ครูที่จะเป็นแบบอย่างที่ดีและมีใจที่จะสอนเด็กหวังดีกับเด็กด้วยใจจริงไม่ใช่แค่ปฏิบัติหน้าที่ไปวันๆ ไม่ใช่ใจเด็กอย่างจริงจังและหวังผล ประโยชน์จากเด็กสิ่งที่ต้องการฝากในเรื่องการปฏิรูปการศึกษา คือ การปฏิรูปครู

36. ไม่ควรมีการกระจายอำนาจไปยังองค์กรบริหารส่วนจังหวัดมากนักเพราะอำนาจทางการเมืองจะเข้าแทรกแซงได้มากที่สุด การปฏิรูปการศึกษาเป็นเรื่องดี แต่การศึกษาไม่ควรมีเรื่องการเมืองเข้ามายุ่งเกี่ยวหรือเปลี่ยนแปลงไปตามการเมือง การศึกษานั้นมีการปรับเปลี่ยนไปตามรัฐบาลทำให้การศึกษาแย่งลงมาก ๆ การปฏิรูปการศึกษาต้องให้ครูผู้ปฏิบัติ ผู้บริหาร ที่พบปัญหาโดยตรงหาแนวทางร่วมกันไม่ใช่ทุกหน่วยงานคนที่ไม่ได้ปฏิบัติไม่รู้ปัญหาดังนั้นการประชุมครั้งนี้ควรค่าว่าเป็นไปได้ยาก

37. ควรมีการคิดค้นเรียนครู มีแผนการดำเนินงานผลิตผลใช้ครูอย่างเป็นระบบ
1. ตั้งแต่ระยะแรก(ระยะเรียน) การคัดเลือกผู้ที่เหมาะสม มีตำแหน่งรองรับ เช่นเดียวกับวิธีการคัดเลือกนักเรียนเตรียมทหาร 2. ระยะทำงาน ควรมีการพัฒนาครูต่อเนื่อง/การประเมินจากผลงานที่ดำเนินการจากการพัฒนานักเรียน 3. การกำหนดนโยบาย/จุดเน้น-จุดยืน ให้ชัดเจน แม้รัฐมนตรีจะเปลี่ยนแปลงบุคคล 4. ควรใช้หลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียงมาใช้ในการดำรงชีวิต/การดำเนินงานของคนในชาติทุกคน

38. ควรกระจายอำนาจลงสู่ภูมิภาคอย่างจริงจังและต่อเนื่องบุคคลงบประมาณ

39. การแก้ปัญหาเรื่องภาษาอังกฤษควรจัดสรรอัตราครูต่างชาติครูเอกภาษาอังกฤษให้กับโรงเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาอย่างเพียงพอไม่ควรให้แต่งบพัฒนาครูเท่านั้นเพราะเป็นการแก้ปัญหาที่ปลายเหตุเท่านั้น

40. การประเมินผลงานวิทยฐานะครูควรดูผลจากคุณภาพเด็กเท่านั้นไม่ควรดูจากการเขียนผลงานของครูเพราะเป็นเรื่องโกหกเป็นส่วนใหญ่ไม่สนใจเด็กเน้นตรงเขียนผลงานเอกสารเท่านั้น ควรเปลี่ยนวิธีการประเมินครูใหม่

41. การประเมินโรงเรียนผู้บริหารครู ควรดูจากคุณภาพเด็กเป็นอย่างไร

42. นโยบายจากส่วนกลางมีเยอะมากทำกันไม่ไหวมีแต่ทำตามคำสั่งและกรอกข้อมูลเป็นส่วนใหญ่ทุกอย่างลงไปโรงเรียนครูไม่เป็นอันสอนกรอกแต่ข้อมูล/ประเมินก็มาก ใน สพฐ. มีสำนักต่างๆ จำนวนมาก ต่างคนต่างสำนักก็คิดเรื่องของตัวเองแล้วส่งไป สพท. ทุกสพท. ไปโรงเรียนควรยุบสำนักต่างๆหรือลดลงเท่าที่จำเป็นเพราะทุกวันนี้ทำงานตามสั่งจากส่วนกลางก็แย่แล้วไม่ต้องคิดเองเลย

43. ระดับประถมศึกษาเน้นเรื่อง อ่านออกเขียนได้ คิดเป็นทักษะชีวิตไม่ควรใส่รายวิชาต่างๆ เข้าไปสอนเยอะมากควรปรับใหม่ (ไทย อังกฤษ)

44. การปฏิรูปครูให้มีจิตวิญญาณในการเป็นครูมีจิตอาสาในการปฏิบัติงานรักและเอาใจใส่ลูกศิษย์มีความรับผิดชอบในการพัฒนาการจัดการเรียนรู้ให้เกิดประโยชน์สูงสุดแก่นักเรียนและโรงเรียน

45. ไม่ควรให้ครูไปสังกัดองค์กรท้องถิ่นควรมีหน่วยงานที่ดูแลกันเอง

46. การเป็นครูผู้อำนวยความสะดวก เด็กจะต้องมีองค์ความรู้และสามารถเรียนรู้ของได้ด้วยตนเองแต่ในสภาพปัจจุบันเด็กไทยไม่สามารถทำได้เพราะการศึกษาพื้นฐานอ่อนแอมาก

47. โรงเรียนฝึกหัดครู ไม่มีความจำเป็นเพราะมีมหาวิทยาลัยราชภัฏทำหน้าที่อยู่แล้วซึ่งมีรากบานมาจากการฝึกหัดครูและวิทยาลัยครูเป็นผู้มีประสบการณ์ในผลิตครูอยู่แล้ว แต่ให้ทบหวนเรื่องมาตรฐานครูอาชีพที่เป็นอยู่ให้มีมาตรฐานและให้มีเทคนิคการสอนที่ทันสมัยขึ้นเพื่อให้ทันต่อการเปลี่ยนแปลงของสถานการณ์ปัจจุบัน

48. การใช้บัตรคุณภาพชีวิตจะทำให้เพิ่มภาระมากขึ้นและการประกันคุณภาพไม่ได้อยู่ที่งบประมาณ ควรเน้นที่คุณภาพการศึกษาจากผลงานของครูและนักเรียนที่ประสบความสำเร็จอย่างแท้จริง ไม่ใช่การสร้างหลักฐานขึ้นมาเพื่อให้ดูสวยหรูขอให้เน้นที่การเรียนการสอน คุณภาพผู้เรียน (เก่ง ดี มีคุณภาพ) คุณภาพผู้สอน (ความก้าวหน้าทางวิชาการ วิจัย เอกสารประกอบ)

49. กระจายอำนาจด้านการศึกษาให้ชัดเจนด้านการมอบอำนาจหน้าที่บทบาทต่าง ๆ กำหนดนโยบายให้ชัดเจนและต่อเนื่อง พัฒนาครู และส่งเสริมให้ครูมีความรู้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ให้มีบุคลากรสนับสนุนด้านการศึกษาให้พอเพียงต่อการจัดการศึกษาที่ครอบคลุมถูกต้องรวดเร็วตามกฎระเบียบ พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศให้รวดเร็วสะดวกต่อการใช้ สร้างคุณธรรมจริยธรรมที่ดีให้กับเด็กเยาวชน ที่ยั่งยืน

50. การปฏิรูปการศึกษาควรเน้นพัฒนาคนไม่ควรให้ความสำคัญเฉพาะการปฏิรูปโครงสร้าง เปลี่ยน รวม แยกหน่วยงานจนลืมนึกไปว่าปฏิรูปการศึกษาต้องเน้นพัฒนาคนโดยเฉพาะผู้เรียนเยาวชนซึ่งจะเน้นประเมินผู้ใหญ่นอนาคต

51. ควรลดการประเมินในระดับต่าง ๆ ลงบ้างยิ่งประเมินมากผลการศึกษายิ่งตกต่ำเพราะการประเมินเอกสารครูต้องเตรียมการประเมินทั้งเด็กในรับผิดชอบ ผลเสียจึงตกกับเด็ก

52. การบริหารงานบุคคลความขาดแคลนบุคลากรควรพัฒนาโรงเรียนขนาดเล็กให้พร้อมก่อนการศึกษา หากจะยุบโรงเรียนสภาการศึกษาควรร่วมกับคณะกรรมการ เขตพื้นที่การศึกษาขับเคลื่อนประชาพิจารณการยุบรวมโรงเรียนเพื่อให้เกิดการพัฒนา

53. รูปแบบการสร้างโรงเรียนที่มีคุณภาพในประเทศไทยในยุคปัจจุบันที่น่าใช้เป็นแบบอย่าง คือ รูปแบบการสร้างโรงเรียนจุฬารักษ์ ซึ่งเป็นรูปแบบคล้ายกับการสร้างโรงเรียนที่มีคุณภาพของประเทศมาเลเซีย ซึ่งตั้งต้นจากการสร้างโรงเรียนที่มีโครงสร้างพื้นฐานและระบบสาธารณูปโภคที่สมบูรณ์แล้วจึงจัดหาอัตรากำลังครูที่มีคุณภาพให้พอเพียง จากนั้นจึงรับนักเรียนเข้ามาในจำนวนที่เหมาะสมสามารถดูแลได้ถึงถึงตามด้วยการกำกับดูแลให้มีคุณภาพสูงอย่างต่อเนื่อง

54. การแก้ปัญหาภัยกระดับคุณภาพการเรียนการสอนโดยเร่งด่วนสามารถทำได้โดยใช้การเรียนการสอนทางไกลผ่านดาวเทียมอย่างเต็มรูปแบบในทุกโรงเรียน

55. การจัดทำแผนการศึกษาควรจัดทำแผนระยะยาวที่แน่นอน

56. การทำแผนการศึกษาจัดทำเพื่อใช้พัฒนาคนและสู่พัฒนาสังคมต่อเนื่อง

57. การวางแผนพัฒนาคนต้องยึดตามหลักศาสนาหลักกฎหมายหลักการอยู่ร่วมกัน

58. การพัฒนาคนจำเป็นต้องให้สังคมรับผิดชอบต่อสังคมโดยต้องปรับเปลี่ยนสังคมควบคู่กับการพัฒนาคน

59. การวางแผนพัฒนาต่าง ๆ ต้องรองรับกันและกันไม่ใช่ต่างคนต่างทำกันไป

60. ครูทำหน้าที่ในโรงเรียนเท่านั้นเฉพาะเท่านั้นอย่าได้นำครุร่วมกิจกรรมอื่น ๆ ของกระทรวงอื่น ๆ เลย ให้ครูดูแลนักเรียนทุกวันนี้นักครูต้องทำงานนโยบายตามที่กระทรวงอื่น ๆ เอามาฝากไว้มากมายเกินการรับได้แล้วเพราะครูต้องแบกรับเสียมากมาย

61. ทำการศึกษาให้ทุกคนไม่ใช่เฉพาะคนมีโอกาสนั้นการรับนักเรียนการสนับสนุนโรงเรียนต่าง ๆ ตามโครงการพัฒนามีมากมายจนไม่รู้ว่าจะไร้งานส่งนักเรียนเข้าเรียนตามศักยภาพความพร้อมของโรงเรียน

62. ทำการศึกษาให้พัฒนาคนแต่สังคมและคนในสังคมทำอะไรได้บ้างเล็กน้อย

63. ขนาดของโรงเรียนลดลงบ้างทุกพื้นที่ โรงเรียนมีศักยภาพไม่เท่ากันทำอย่างไรให้ทุกพื้นที่มีเท่า ๆ กัน

64. การจัดการศึกษาคือการพัฒนาชาติไม่ใช่เพื่อทำลายคนในอนาคตและสังคมแต่ขอให้ทำตามบริบทของประเทศไทยไม่ใช่ Copy ต่างชาติมาทั้งหมดคนไทยมีลักษณะเฉพาะต่างประเทศก็มีลักษณะเฉพาะ

65. การศึกษาเป็นของทุกคนแต่การบริหารจัดการศึกษาต้องมีความรู้อย่างดีมิใช่ใช้การแปะกับใครก็ได้หรือใครทำก็ได้และโรงเรียนก็ไม่ต้องอยู่กับนักการเมืองทั้งชาติหรือท้องถิ่นเพราะอาศัยการหาเสียงหรือผลประโยชน์

66. ควรดูแลครูผู้ใส่ใจนักเรียนที่มีปัญหาการเรียนอ่อนคุณภาพต่ำให้ยกระดับคุณภาพสูงเพื่อปัญหาจะได้คลี่คลาย นักเรียนเลือกเรียนตามความถนัดจริงๆ

67. ปรับปรุงค่านิยมการอาชีพต่างๆ ที่สุจริตให้น่าสนใจ พุดกับ กศ.สามัญ

68. ยุบครูสภาเพราะเรียกเก็บแต่เงินแต่ไม่มีการนำเงินมาตอบแทนครูอย่างจริงจัง ส่งเสริมการออกแบบอื่นๆจะดีกว่า

69. สทศ. ควรใส่ใจเด็กมัธยมขาดแคลนครูที่มีวุฒิตรงกับสายการสอนย้ายตามนโยบายและแบบทดสอบที่ออกมาทำให้เด็กทำไม่ได้ เพราะเอาครูระดับมหาวิทยาลัยออก (คนละเรื่อง)

70. ควรมีระยะเวลาไป - กลับโรงเรียนให้พอดี 7.00 -18.00 พอดี

71. กลับบ้านผู้ปกครองให้ดูแลบุตร -หลานด้าน กศ.ต่อไป ใกล้ชิด

72. หยุดหาเงินมาก แต่ใส่ใจลูกหลานดีกว่าอบอุ่น

73. ยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ครู-นักเรียนมีคุณธรรม

74. นำพระสงฆ์ในชุมชนมาช่วยพัฒนาโครงการต่าง ๆ ด้านคุณธรรม

75. ให้นักเรียนเป็นนิติบุคคลอย่างสมบูรณ์

76. สรรหาผู้บริหารมืออาชีพมาบริหารสถานศึกษา

77. เน้นบทบาทและความเข้มแข็งของคณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

78. หากจะโอนโรงเรียนการบริหารบุคคลไปอยู่องค์กรท้องถิ่น ต้องพัฒนาองค์กรเหล่านั้นให้เข้มแข็ง ปลอดภัยจากการคอร์รัปชั่น และการส่งเสริมผลประโยชน์

79. ควรยุบครูสภา เพราะไม่มีการวางแผนการพัฒนา

80. ควรยุบ สมศ. สทศ. เพราะระบบการประเมินทุกประเภท ประเมินแก้ปัญหาที่

ปลายเหตุ

81. ยกเลิกโควต้า การพิจารณา ความดีความชอบ 15% ควรพิจารณาผลงาน ผลสัมฤทธิ์ ให้กระจายอำนาจสู่โรงเรียนมากที่สุดโดยด่วนที่สุด

82. ควรจัดให้ครูสอนตามความถนัดความรู้ความสามารถคู่ขนานไปกับการสอนตรงตามวิชาเอก การศึกษาระดับประถมศึกษาการจัดให้ครูวิชาเอกประถมศึกษา

83. สถาบันการผลิตครูต้องจัดการสอนบัณฑิตสาขาประถมศึกษาอย่างเข้มข้นเรียนจบแล้วสามารถสอน ป.1-6 ทุกวิชาได้อย่างมีประสิทธิภาพ

84. ให้กระจายอำนาจการศึกษาสู่โรงเรียน

85. ผู้เกี่ยวข้องทุกระดับต้องทุ่มเทเอาใจใส่กับการเรียนการสอนการพัฒนาคุณภาพชีวิตเด็กอย่างจริงจังสม่ำเสมอ

86. นโยบายจัดการศึกษาควรแน่นอน นิ่ง ไม่วิเคราะห์ ปรับไปตามรัฐมนตรีว่าการเมืองที่เข้ามากระยะเวลาสั้น ๆ

87. การบริหารจัดการงบประมาณต้องให้ลงถึงตัวนักเรียนให้มากที่สุด เกิดประโยชน์ต่อการจัดการเรียนการสอนอย่างแท้จริง

88. การมอบอำนาจให้ผู้อำนวยการโรงเรียนอนุญาตการลาตนเองได้ส่งผลให้ผู้อำนวยการบางคน (ส่วนมาก) ไม่อยู่โรงเรียนใช้เวลาราชการไปที่อื่น ควรปฏิวัติยึดคืนให้ผู้อำนวยการเขตเป็นผู้อนุญาต

89. สร้างทัศนคติที่ดีเหมาะสมกับการพัฒนาประเทศด้านการศึกษาเช่น ระดับอาชีวศึกษาที่เป็นกำลังหลักขับเคลื่อนพัฒนาเศรษฐกิจของประเทศ รัฐควรจูงใจให้คนจะมาเรียนด้านอาชีวศึกษาประชาชนจะได้เข้าใจไม่ใช่ค่านิยมหรือทัศนคติที่จะส่งลูกเรียนให้จบ ป.ตรี ให้ได้รับคุณวุฒิ ป.ตรี แต่ไม่คำนึงถึงการทำงานในอนาคต จบแล้วไม่มีงานรองรับหรือทำงานไม่ตรงกับความรู้ความสามารถที่เรียนมา งบประมาณในการสนับสนุนค่าใช้จ่ายในการศึกษาแต่ละระดับชั้น

ด้านอื่นๆ

1. พัฒนาคณะให้เป็นมนุษย์ให้เป็นผู้มีจิตใจสูง
2. การศึกษาตกต่ำเนื่องจากการกำหนดกลยุทธ์นำไปสู่การปฏิบัติไม่เด่นชัดจึงทำให้ไม่ประสบความสำเร็จ
3. ควรมีการทำวิจัยอย่างเป็นรูปธรรม จัดประชุมทางวิชาการ
4. จัดทำข้อเสนอแนวทางการยกระดับคุณภาพการศึกษา
5. ปรับเงินอุดหนุนการศึกษาแบบรายหัวให้สถานศึกษาขนาดเล็กมีเงินในการพัฒนา
6. ปรับคอร์รัปชันในวงการการศึกษาให้สิ้น
7. การสรรหาบุคคลซึ่งมีความรู้ความสามารถด้านการบริหารการศึกษาเข้ามาทำงานในระดับนโยบาย
8. อยากเห็นเด็กอาชีวะเน้นวิชาชีพให้มากกว่าเดิม
9. ให้รัฐบาลเน้นการพัฒนาคุณภาพการศึกษาเป็นเป้าหมายแรก เยาวชนมีความรู้คนเก่งซื่อสัตย์ไม่โกง ประเทศเจริญ
10. อยากให้วางระบบ นโยบายการพัฒนาการศึกษาไว้ระยะ 5-10 ปี และให้ใช้เป็นแนวทางพัฒนาให้ต่อเนื่อง
11. วางแผนแนวทางการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

12. ให้ภาษาอังกฤษเป็นภาษาที่ 2 ของประเทศ
13. ปรับลดกระบวนการประเมินบางอย่างออก เช่น โอนเน็ต สมศ.
14. คุณภาพของนักเรียนดูได้จาก อ่านออก เขียนได้ คัดคำนวณเลขได้ ประกอบอาชีพเป็น อยู่ในสังคมอย่างมีความสุข
15. สิ่งที่มีผลกระทบต่อการศึกษา คือ เศรษฐกิจ สังคม การเมือง การทุจริต
16. ให้ครอบครัวมีส่วนร่วมในการจัดการศึกษา พ่อ แม่ ผู้ปกครองต้องมีส่วนในการพัฒนาทางการศึกษา
17. การศึกษาควรมีกำหนด benchmarking กับประเทศอื่นๆ ที่พัฒนาแล้วเพื่อให้เกิดการพัฒนาทุกๆ ด้านในเชิงการแข่งขัน
18. ครูโรงเรียนเอกชนที่มีใบประกอบวิชาชีพถ้าปฏิบัติการสอนตั้งแต่ 5 ปีขึ้นไปต้องให้มีตำแหน่ง วิทยฐานะ ค่าตอบแทน ตามความเหมาะสม
19. ปฏิรูประบบการเรียนการสอนของครูให้ได้มาตรฐาน อย่างมุ่งเน้นการประเมินครูมากเกินไปจนไม่มีเวลาสอนนักเรียน
20. มีการแลกเปลี่ยนนักเรียนนักศึกษาในกลุ่มอาเซียน
21. มีระบบการชิงทุนการศึกษาอย่างยุติธรรม
22. การจัดการศึกษาขององค์กรท้องถิ่นควรเน้นเพื่อท้องถิ่นจริงๆ และผู้จัดทำหลักสูตรท้องถิ่นควรคัดสรรบุคคลผู้มีประสบการณ์ที่เหมาะสมมาดำเนินการและไม่ควรเน้นนักการเมือง
23. การจัดสรรเงินอุดหนุนรายหัวเสนอภาคเท่าเทียมกันในระดับกระทรวงเดียวกัน
24. เมื่อจบการศึกษาได้รับการส่งเสริมให้มีงานทำ
25. จัดการศึกษาและหลักสูตรให้ทันสมัยตามนานาชาติให้ทันโลกที่เปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว
26. กฎหมายระเบียบให้ยืดหยุ่นและมีประสิทธิภาพและประสิทธิผล
27. ควรให้ผู้มีส่วนได้เสียได้เรียนรู้และมีความเข้าใจในหลักสูตรการจัดการเรียนการสอน
28. การผลิตบุคลากรทางการศึกษาให้เน้นคุณธรรมและจริยธรรม
29. ค่าตอบแทนครู กศน. ไม่ควรผูกพันกับจำนวนนักศึกษาควรเป็นเงินเดือน/ค่าจ้าง
30. ควรจัดให้มีสภาการศึกษาทุกระดับเช่น ตำบล อำเภอ จังหวัด
31. ควรพัฒนาครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนแล้วผู้เรียนมีความสุข
32. หลักสูตรควรคัดสรรให้มีคุณภาพและมุ่งพัฒนาด้านจิตใฝ่ใจมากกว่าด้านวิชาการหรือวัดถุ
33. ภาครัฐควรจัดสรรงบประมาณอย่างมีระบบ
34. ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาอยู่เสมอและจัดสรรงบประมาณให้ด้วย
35. ยกเลิกการสอบเข้าระดับอุดมศึกษาระหว่างที่นักเรียนยังเรียนไม่จบหลักสูตร
36. ต้องปรับโครงสร้างให้เข้ากับสภาพแวดล้อม
37. ควรมีการเปลี่ยนแปลงหลักสูตรเกี่ยวกับหน้าที่พลเมืองมาใช้ดั้งเดิม
38. ต้องจัดทำหลักสูตรวิชา รู้จักตนเอง
39. การวางแผนเป้าหมายชีวิตเน้นเรื่องคุณธรรมจริยธรรม

40. ระบบกวดวิชาเข้าศึกษาต่อมหาวิทยาลัย ทำให้นักเรียนเน้นในเรื่องความจำ เพื่อไปสอบ หากทักษะในเรื่องแนวคิดที่สร้างสรรค์ หากกระบวนการในการทำงานมีความรู้แต่ทำอะไรไม่เป็น

41. นโยบายด้านการศึกษาดังที่ยั่งยืน

42. ควรพัฒนาแหล่งชุมชนให้เป็นแหล่งเรียนรู้และการปรับบทบาทให้เป็นศูนย์การศึกษาชุมชน

43. ไม่เห็นด้วยกับการประเมินคุณภาพการศึกษา เพราะสิ้นเปลืองงบประมาณ ควรนำไปใช้ที่เป็นประโยชน์กับนักเรียนมากกว่า

44. ปรับหลักสูตรที่หลากหลายของสถาบันอุดมศึกษาให้กระชับเพราะปัจจุบันบัณฑิตตกงานจำนวนมากสวนทางกับความต้องการของตลาดแรงงาน

45. ปรับปรุงหลักสูตรระดับประถม มัธยม อุนบาล ให้มีรายวิชาหน้าที่พลเมือง ประวัติศาสตร์ เป็นพื้นฐาน เน้นความมีระเบียบวินัยที่มาจากภายในของตนและสร้างค่านิยมความเป็นไทย

46. พัฒนาครูและกำหนดเกณฑ์การคัดครูสู่ระบบให้ทัดเทียมประเทศที่พัฒนาแล้ว

47. ปัจจุบันเสถียรภาพทางการเมืองการปกครองไม่ปกติจึงเป็นสาเหตุการสร้างแบบอย่างของคนในชาติที่ขาดความรักความสามัคคีและสร้างความแตกแยกจึงเป็นเรื่องหนึ่งในสาเหตุการพัฒนาคนที่ย่ออยู่กับที่จำกัดนักการเมืองในท้องถิ่นไม่ให้นางบประมาณไปซื้อวัสดุอุปกรณ์ที่เกินราคาเกินความจำเป็นไปลงสถานศึกษาให้สถานศึกษาเป็นผู้ทำล้างหนี้ส่วนนักการเมืองรับผลประโยชน์ตอบแทนทางอ้อม

48. ให้สถานศึกษาทุกแห่งเป็นนิติบุคคล

49. งดการสัมมนาแล้วไปพัฒนาห้องเรียน

50. ยุติการสอบ O-net เพราะสิ้นเปลืองงบประมาณ เสียเวลา สร้างภาระให้กับสถานศึกษา

51. ควรเน้นการศึกษาด้านวิชาชีพ ให้การจัดการศึกษาเพื่อการดำรงชีวิตมีการประกันการว่างงาน

52. ไม่ควรเปลี่ยนแปลงนโยบายบ่อย

53. ปรับปรุงคุณภาพของครูให้มีความรับผิดชอบ

54. จัดให้มีโรงเรียนฝึกหัดครู/โรงเรียนเตรียมครู

55. ครูต้องการจัดการตัวเองเช่นไม่มีหนี้สิน อยู่อย่างพอเพียง

56. เน้นปลูกฝังคุณธรรมตั้งแต่อุนบาล

57. เปิดสอนอาชีพศึกษาตั้งแต่ประถม มัธยม ปริญญาตรี ตามความเหมาะสม ทบทวนเกณฑ์ตัวชี้วัดประกันคุณภาพจากภายนอก

58. มีการปรับปรุงกฎหมายเพื่อสนับสนุนการปฏิรูปการศึกษา

59. โรงเรียนขนาดเล็กควรให้ความสนใจให้มาก ๆ เด็กจะได้พร้อมเรียนต่อได้ดี ไม่ต้องการได้ยินว่าเด็กไทยอ่านไม่ออกเขียนไม่เป็น

60. การประเมินของ สมศ.ควรเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิรูปการศึกษา เห็นด้วยว่าควรมี สมศ.อยู่ แต่พัฒนาตัวชี้วัดของสมศ.ให้เหมาะสมกับสถานศึกษาแต่ละประเภทของอาชีพศึกษา

61. งบประมาณในการพัฒนาสถานศึกษาควรเน้นด้านการจัดการเรียนการสอน พัฒนาสื่อ IT และการเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียน

62. ควรทำอย่างจริงจัง ยั่งยืน และยึดกฎหมายเป็นหลัก เลี่ยงระบบอุปถัมภ์

63. ควรนำหลักและวิธีระดมความคิดนำไปสู่ภาคปฏิบัติอย่างแท้จริง ไม่ใช่ทำเพื่อให้จบกระบวนการเท่านั้น

64. ปรับปรุงการศึกษาที่เน้นการผลิตผู้มีทักษะ สามารถไปทำงานได้ (เน้นอาชีวศึกษา)

65. ลดค่าใช้จ่ายอุดหนุนสาขาที่ไม่ตอบสนองเป้าหมายการผลิตกำลังคน

66. คุมเข้มมหาวิทยาลัยไม่ให้เปิดสาขาที่ไม่เป็นที่ต้องการของตลาด

67. การยกระดับคุณภาพการศึกษาไทย ต้องยกระดับคุณสมบัติและคุณธรรมของ รัฐบาลและผู้ดูแลการศึกษา (รรมว.ศธ.) ก่อน แล้วระบบคุณธรรมจะเกิดขึ้น และคุณภาพผู้บริหาร คุณภาพครู คุณภาพโรงเรียน คุณภาพนักเรียน คุณภาพการศึกษาไทยจะดีขึ้น เพราะคนมีความสามารถยังไม่ได้มีโอกาสเข้าสู่การปฏิรูปการศึกษาไทย

68. การยอมรับความจริง เช่น การเรียนที่ไม่ได้มาตรฐานหรือไม่ผ่านมาตรฐาน จะมีการเรียนซ้ำจนกว่าจะผ่านเกณฑ์มาตรฐาน การประเมินการจัดการ การวัดผล จะต้องเป็นไปตามจริง เมื่อไม่ได้หรือไม่ผ่านต้องยอมรับกันแล้วปรับปรุงแก้ไข

69. ผู้ใหญ่ (รัฐบาล รัฐมนตรี ผู้บริหารระดับสูง) ต้องเข้าใจการจัดการศึกษาอย่าง ถ่องแท้ ไม่ใช่การเข้ามาเพื่อการแสวงหาผลประโยชน์ แต่ต้องเข้ามาเพื่อทำการศึกษาไทยให้เจริญ ให้ก้าวหน้า ให้ได้มาตรฐาน

70. ระบบโครงสร้างของการศึกษาขั้นพื้นฐานควรปรับปรุงระบบเขตพื้นที่เป็นเขต อำเภอ

71. ควรปรับปรุงเกณฑ์และวิธีการสรรหาคณะกรรมการ

72. ควรปรับปรุงการบริหารงานของสำนักงานเขตพื้นที่

73. ควรปรับปรุงโครงสร้างกิจกรรมต่าง ๆ ของโรงเรียน

74. อยากให้ลงมือปฏิบัติกันอย่างจริงจัง อยากเห็นการปฏิรูปการศึกษาไทยแบบใหม่ ว่าในอนาคตจะเดินไปในทิศทางที่ดี

75. การศึกษาเป็นพื้นฐานในการพัฒนาคนให้มีความรู้ และนำไปประกอบอาชีพของตนเอง ควรที่ประชาชนทุกคนตั้งแต่อายุ 4 ขวบเป็นต้นไป ได้รับการศึกษาตามที่ตนชอบและมีความถนัด

76. สถาบันอุดมศึกษาควรจัดให้มีสาขาที่เรียนแต่ละสถาบันให้น้อยลง ให้นั้นคุณภาพมากกว่าปริมาณ และลดค่าใช้จ่ายด้านการลงทะเบียน โดยเฉพาะมหาวิทยาลัยของรัฐที่ออกนอกระบบ ค่าลงทะเบียนแพงมาก

77. ปฏิรูปการเรียนการสอน บทบาทของครูผู้สอน

78. ปฏิรูปการบริหารจัดการ บทบาทของผู้บริหารโรงเรียน

79. ปฏิรูปการนิเทศติดตามและประเมินผล บทบาทของศึกษานิเทศก์ ควรพัฒนาศักยภาพศึกษานิเทศก์ นิเทศ ติดตามและประเมินคุณภาพ 360 องศา และใช้พื้นฐานแนวคิดการพัฒนาคูณภาพงานพื้นฐานการวิจัย

80. ปฏิรูปการควบคุมกำกับคุณภาพ บทบาทของผู้บริหารเขตพื้นที่การศึกษา ควรกำหนดเป้าหมายการจัดการศึกษา กำกับคุณภาพทั้งระบบ ต่อเนื่อง และยึดรูปแบบเชิงวิชาการ จัดทำจัดทำ สรุปรูป best practice เพื่อพัฒนา

81. การประกันคุณภาพไม่ควรขึ้นอยู่กับ สมศ. เพราะมีมาตรฐานของคณะกรรมการไม่เหมือนกัน และไม่เกิดการพัฒนาการศึกษาเลย ถ้าต้นสังกัดเป็นผู้ประเมินจะดีกว่าเพราะจะเกิดการพัฒนาได้ตรงแต่ละระดับ

82. การศึกษาไม่ควรขึ้นอยู่กับนักการเมืองและการเมืองท้องถิ่น ควรเป็นอิสระ

83. ใช้ตำราต่างประเทศจึงไม่มีผลผลิตที่มีเด็กมีคุณธรรม ทำให้คอร์รัปชั่นทั่วแผ่นดิน เป็นปัญหาที่เกิดจากการจัดการศึกษาที่ผ่านมา โดยพระพุทธศาสนาต้องเป็นหลักจะจัดการศึกษาระบบการประเมินการศึกษา กรณีวิชาชีพที่มีองค์กรวิชาชีพด้วย เช่น สภาการพยาบาล และต้องรับการประเมินจาก สมศ. สกอ. หน่วยงานประเมินเหล่านี้ควรมีโอกาสได้คุยกันเรื่องตัวชี้วัดที่ไม่ซ้ำซ้อนกัน เพื่อให้สถาบันการศึกษาไม่ต้องรับภาระเตรียมการตรวจรับที่แตกต่างกันมากจนเป็นภาระงานที่มากเกินไป ทำให้การพัฒนาเชิงวิชาการได้รับผลกระทบ

84. การปฏิวัติการศึกษา ต้องยกระดับวิทยฐานะครูเป็นวิชาชีพชั้นสูง มีสถาบันผลิตครูโดยตรง มีเงินเดือนเท่าแพทย์ วิศวกร ปลูกฝังคุณธรรมจริยธรรมในสถาบันโดยตรง

85. การต่อสู้กับค่านิยมของผู้ปกครองคนไทย ให้บุตรหลานเรียนเก่ง มุ่งสู่มหาวิทยาลัยให้ได้ ทำให้นักเรียนต้องเรียนพิเศษ ต้องเข้ากวดวิชา เพื่อสอบเข้ามหาวิทยาลัย ข้อสอบของมหาวิทยาลัยออกเนื้อหาเกินหลักสูตรที่นักเรียน ม.6เรียน ก่อให้เกิดการแข่งขันสูงในกลุ่มผู้เรียน

86. การพัฒนาการศึกษาให้มองที่ผู้เรียนในแต่ละระดับและคุณภาพของผู้เรียนในแต่ละสถาบันผู้เรียนบางคนบางกลุ่มไม่มีความพร้อมในการเรียนไม่ตั้งใจไม่สนใจไม่ว่าจะใช้วิธีการหรือขบวนการอย่างไรก็ไม่สนใจมาสถานศึกษาเป็นข้ออ้างว่ายังเรียนอยู่เท่านั้นเองไม่สนใจพัฒนาใดๆ และยังคงชักนำผู้เรียนคนอื่นๆให้ตามตนเองไปด้วย

87. การจัดสรรงบประมาณให้เพียงพอโดยเฉพาะงบค่าสาธารณูปโภค ค่าจ้างครูพิเศษสอน ค่าจ้างบุคลากรช่วยสนับสนุน

88. ปฏิรูปครูก่อน ครูเก่ง เด็กเก่ง ประเทศชาติก็เจริญ ให้รัฐบาลจริงจัง และเห็นความสำคัญปฏิรูปการศึกษา ปฏิรูปให้เป็นเอกภาพ ไม่เปลี่ยนแปลง

89. พัฒนาการเรียนการสอนครู ให้เกิดคุณภาพจริง อย่างพิจารณาตัวเลขอย่างเดียววัดจากความรู้ ทักษะ ความสามารถจริง ๆ เช่น สามารถพูด อ่าน เขียนภาษาอังกฤษได้ก็ต้องวัดจากนักเรียนทำได้จริง จึงจะผ่านหลักสูตร

90. การดำเนินงานเกี่ยวกับเด็กเยาวชน ควรที่ทุกกระทรวง 20 กระทรวง มองเด็กเป็นตัวตั้งวาระแห่งชาติ เช่น กระทรวงมหาดไทย เข้มงวดรณรงค์ประชาสัมพันธ์ ครอบครัวยุติธรรม สร้างค่านิยม ผัวเดียวเมียเดียว ดูแลยาเสพติด ให้เข้มงวดโดยสแกนเป็นหมู่บ้าน ตำบล เมื่อเข้มแข็งอำเภอเข้มแข็ง จังหวัดเข้มแข็งโดยรวมประเทศเข้มแข็ง อปท.สนับสนุนจ้างครูสอน รร. ในตำบลที่ตนรับผิดชอบให้มีครูครบพอเพียงตามวุฒิ กศ. กระทรวงวัฒนธรรมดูแลเรื่องการอนุญาตร้านเกมให้เข้มงวด พม. ดูแลช่วยเหลือขบวนคนขอทาน ฝึกอาชีพคนยากจนให้มีงานทำเลี้ยงชีพ กระทรวงพาณิชย์ดูแลราคาข้าวของให้พอแก่การยังชีพ กระทรวงแรงงานให้ผู้ใช้แรงงานเข้ามาทำงานในไทย ส่วนลูกหลานอยู่ที่ประเทศแม่ไม่ต้องนำมาอยู่ด้วยเป็นภาระประเทศไทย เปียดบังงบประมาณ กระทรวงสาธารณสุข

ควรทำงานเชิงรุก ในการดูแลผู้หญิงตั้งครรภ์อย่างใกล้ชิด เพื่อไม่ให้มีเด็กพิเศษเพิ่มขึ้น กระทรวง ICT ดูแลควบคุมสื่อลามกอนาจารให้เข้มงวด การดำเนินงานของรัฐ+เอกชน เช่น ปตท. เครือซีเมนต์ไทย ฯลฯ ต้องการคนทำงานแบบใหม่ให้อาชีวะสร้างคนและมีหลักประกันการทำงาน จบ ปวช. มีงานทำ เลยกได้ไม่ต่งงาน กระทรวงอื่น ๆ การดำเนินงาน

91. ควรลดบทบาท กระทรวงกรมต่าง ๆ ลง กระจายอำนาจให้ สพป/สพม มีอำนาจมากขึ้น โดยเฉพาะโรงเรียนควรกระจายงบประมาณให้โรงเรียนบริหารเอง เช่น การบรรจุครู การพัฒนาครูตามที่คนต้องการ เช่น โรงเรียนขาดครูภาษาอังกฤษก็ส่งครูเข้าอบรมกับหน่วยงานเอกชนที่จัด ขาดเอาคณิตฯก็ส่งครูให้เอกชนอบรม เป็นต้น ขาดสื่อส่งให้เอกชนอบรมตามความจำเป็นเหมาะสม โดยโรงเรียนมีงบพัฒนาบุคคลอยู่ที่โรงเรียน ไม่ใช่บังคับให้อบรมเหมาตามที่เป็นอยู่ กระทรวงศึกษาธิการจัดบรรจุครูให้มากขึ้น เพื่อเด็กจบ ป.ตรีได้มีงานทำ โรงเรียนขนาดเล็กนักเรียนน้อยกว่า 20 คน ควรยุบจริงๆจังๆ เช่น บางโรงเรียนมีเด็ก 15 คน ครู 2 คน

92. ควรดำเนินการอย่างจริงจังต่อเนื่องและยั่งยืนไม่เปลี่ยนแปลงตามกระแสการเมือง

93. ควรจัดให้แต่ละสถานศึกษามีครูครบชั้นเรียนและสาระที่ขาดแคลน ได้แก่ คณิต วิทยาศาสตร์ อังกฤษ

94. สร้างเจตคติที่ดีในการศึกษา รู้ถึงคุณค่า/ประโยชน์จากการศึกษา มีคุณธรรมในการดำเนินชีวิต

95. ปัจจุบันการศึกษาไทยมีการปรับปรุงรูปแบบอยู่เป็นประจำซึ่งทำให้ครูผู้ปฏิบัติการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนเกิดความสับสนเดินทางไปสู่จุดมุ่งหมายผิดบ้างถูกบ้างทำให้นักเรียนไม่มีคุณภาพเท่าที่ควรผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนตกต่ำ ฉะนั้นการปฏิรูปการศึกษาและแผนการจัดการศึกษาควรจัดทำให้เป็นมาตรฐานเป็นระยะยาวและปฏิบัติให้เป็นแนวทางเดียวกันไม่ควรเปลี่ยนแปลงไปเปลี่ยนมาจนการศึกษาไทยล้มเหลวอย่างมาก

96. ในเชิงของนโยบายเกี่ยวกับการปฏิรูปการศึกษาเป็นเรื่องดีแต่ในทางปฏิบัติกลับพบปัญหาเพราะผู้ปฏิบัติส่วนหนึ่งไม่เข้าใจวิธีการอย่างถ่องแท้ประกอบกับบุคลากรส่วนหนึ่งที่ยังมุ่งประโยชน์ส่วนตนครูส่วนหนึ่งจึงมุ่งทำผลงานเพื่อเลื่อนวิทยฐานะและเมื่อได้แล้วกลับไม่สนใจในการพัฒนาการเรียนการสอนให้นักเรียนมีคุณภาพ อยากให้มีสถาบันผลิตครูโดยเฉพาะที่มุ่งปลูกฝังอุดมการณ์ความเป็นครูให้เป็นที่รับรู้ทั่วกันว่าผู้ที่จะมาเรียนที่นี่ต้องเป็นครูเท่านั้นส่วนการเลื่อนวิทยฐานะไม่ต้องประเมินผลงานทางวิชาการแต่ควรให้ประเมินจากผลงานการพัฒนาผู้เรียนทั้งบทบาทด้านผู้สอนครูที่ปรึกษาให้ครอบคลุม

97. จัดการศึกษาให้มีเอกภาพเป็นส่วนกลางและจัดงบประมาณให้มากเดี๋ยวนี้มีหลายองค์กรต่างคนก็จัดการศึกษาโดยหวังเพื่อเป้าหมายเดียวคือคุณภาพการศึกษาแต่ไม่มองถึงการเปรียบเทียบเชิงธุรกิจ การศึกษาจะจัดแบบธุรกิจไม่ได้ต้องจัดเป็นเอกภาพและให้มีการติดตามไปใช้ตรวจสอบ O-NET เอาผลมาประจานแต่ไม่มองคุณธรรมของเด็ก ไม่รู้เด็กที่สอบตก O-NET แต่เป็นคนดีอาจจะเป็นคนดีในสังคมได้ กลับกันเด็กสอบได้ที่ O-NET อาจจะเป็นคนโกงสังคมก็เป็นได้

98. นโยบายการศึกษาต้องไม่ไปยึดติดกับการเมืองเปลี่ยนรัฐบาลก็เปลี่ยนนโยบาย การจัดกิจกรรมเสริมต่าง ๆ มีมากเกินไปไม่รวมกิจกรรมไม่จัดก็เห็นว่าไม่ทำตามนโยบาย เห็นด้วยควรลดลงไม่จำเป็นต้องมีการประกวดแข่งขันควรมีเพียงนำเสนอก็เพียงพอ เพราะการแข่งขันบางครั้งมีกลุ่มเล็ก ๆ เท่านั้นที่ได้ประโยชน์แต่ส่วนใหญ่ไม่รับทราบเลยการจัดครุภัณฑ์การศึกษาคนจัดให้ไม่ได้ สอนคนสอนไม่ได้ขอ จึงไม่เกิดประโยชน์ที่แท้จริงเสียงบประมาณโดยเปล่าประโยชน์

ตอนที่ 4 สรุปความคิดเห็นจากการประชุมระดมความคิด และการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

สรุปความคิดเห็นจากการประชุมระดมความคิด

จากการประชุมระดมความคิดเกี่ยวกับแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา สรุปประเด็นได้ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการเรียนรู้ มีข้อเสนอ ประเด็นต่างๆ ดังนี้

1.1 ด้านการพัฒนา

1.1.1 ความรู้ความสามารถของผู้เรียน

1.1.1.1 การอ่านและการเขียนภาษาไทย

1.1.1.2 การใช้ภาษาและการสื่อสารภาษาต่างประเทศ

1.1.1.3 การคิดวิเคราะห์

1.1.2 ทักษะชีวิตของผู้เรียน

1.1.2.1 การมีคุณธรรม จริยธรรม ความรับผิดชอบ ระเบียบวินัย

1.1.2.2 การใช้ชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นในสังคม

1.1.3 การนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ

1.1.3.1 การพัฒนาทักษะการแก้ปัญหา

1.1.3.2 กระบวนการทำงานเป็นทีม

1.2 ด้านการปรับปรุง มีดังนี้

1.2.1 คุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

1.2.1.1 พฤติกรรมการเรียนรู้ของผู้เรียน

1.2.1.2 กระบวนการจัดการเรียนรู้ของผู้สอน

1.2.1.3 กระบวนการจัดการศึกษาของสถานศึกษา

1.2.2 สื่อการเรียนรู้

1.2.2.1 คุณภาพของสื่อการเรียนรู้

1.2.2.2 การพัฒนาสื่อ

1.2.3 แหล่งเรียนรู้

1.2.3.1 แหล่งเรียนรู้ภายในสถานศึกษา

1.2.3.2 แหล่งเรียนรู้ภายนอกสถานศึกษา

1.3 ด้านการปฏิรูป มีดังนี้

1.3.1 หลักสูตร

1.3.1.1 การกำหนดชั่วโมงสอนและชั่วโมงเรียนของหลักสูตร

1.3.1.2 การกำหนดจำนวนวิชาในหลักสูตร

1.3.1.3 การกำหนดมาตรฐานการเรียนรู้ในแต่ละรายวิชา

1.3.1.4 ความสอดคล้องกับบริบทของท้องถิ่น ความต้องการของ

สถานประกอบการ และสถานศึกษาในระดับที่สูงขึ้น

1.3.2 ระบบการวัดและประเมินผล

1.3.2.1 การกำหนดเกณฑ์การประเมินการเรียนการสอน

1.3.2.2 มาตรฐานการวัดและประเมินผล

2. ยุทธศาสตร์ด้านการสอน

2.1 ด้านการพัฒนา

2.1.1 ศักยภาพผู้สอน

2.1.2 กระบวนการจัดการเรียนรู้

2.1.3 บทบาทภาระหน้าที่ของผู้สอน

2.2 ด้านการปรับปรุง ได้แก่ ระบบการจัดสรรผู้สอน

2.3 ด้านการปฏิรูป ได้แก่ มาตรฐานวิชาชีพ และวิทยฐานะ

2.4 ด้านการปฏิบัติ ได้แก่ ระบบการผลิตครู

3. ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ

3.1 ด้านการพัฒนา ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

3.2 ด้านการปรับปรุง ได้แก่ ระบบงบประมาณ

3.3 ด้านการปฏิรูป ได้แก่

3.3.1 กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับทางการศึกษา

3.3.2 โครงสร้างการบริหาร

3.3.3 การประกันคุณภาพ

3.3.4 ระบบการบริหารงานบุคคล

3.4 ด้านการปฏิบัติ ได้แก่ ระบบการทดสอบกลาง

นอกจากข้อเสนอดังกล่าวยังมีข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำยุทธศาสตร์การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาโดยเน้นความอิสระของสถานศึกษา สรุปได้ ดังนี้

1. ด้านบริหารงานบุคคล สภาพปัจจุบันของความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการด้านงานบุคคล

1.1 การบรรจุ/แต่งตั้ง ครูและบุคลากรที่ไม่ตรงกับความต้องการ/ล่าช้า รวมทั้งไม่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่โรงเรียนต้องการในยุคปัจจุบัน หรือวิชาเฉพาะ

1.2 โรงเรียนได้ครูไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน เนื่องจากสำนักงานเขตไม่เปิดสอบบรรจุ รอแต่ขอใช้บัญชีของสำนักงานเขตอื่น และส่วนใหญ่จะรับโอนจากหน่วยงานอื่นทำให้เกิดความล่าช้า

1.3 การย้าย โอน ลาออกของบุคลากร โดยตามปกติครูโอนย้าย 5 ปี แต่สถานะโครงการครูลาออกและขาดอัตรากำลังโดยฉับพลัน

1.4 โรงเรียนไม่สามารถจัดสรรกรอบอัตรากำลังและสรรหาลูกจ้างปฏิบัติงานธุรการ หรือฝ่ายสนับสนุนการสอนทดแทนครูผู้สอน เพื่อคืนครูสู่ห้องเรียน

1.5 การโยกย้ายครูโรงเรียนขาดการมีส่วนร่วมในการเสนอความต้องการวิชาเอก และตัวบุคคลที่จะมาดำรงตำแหน่ง (ในฐานะที่โรงเรียนเป็นผู้ใช้บุคลากร) โดยสภาพที่เป็นอยู่เป็นไปตามความต้องการ ของ อ.ก.ค.ศ

1.6 การกำหนดสาขาวิชาเอกใหม่ๆ ที่ทันต่อสถานการณ์ ซึ่งโดยหลักต้องผ่านความเห็นชอบของครูสภา

1.7 ปัญหาครูที่อยู่ในโรงเรียนขนาดเล็ก และครูต่างชาติ ที่ต้องอาศัยเกณฑ์ที่กำหนดการเข้ารับโดยส่วนกลาง

1.8 การพัฒนาบุคลากรที่ไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน

1.9 ครูขอย้ายกลับภูมิลำเนาทำให้สถานศึกษาขาดครูในวิชานั้นๆ

1.10 สภาพปัจจุบันของความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการด้านบริหารงานบุคคล

1.11 การผลิตครู ขาดคุณภาพไม่ตรงความต้องการของสถานศึกษา

1.12 ระบบการสรรหาบรรจุแต่งตั้ง ไม่สามารถได้มาซึ่งบุคลากรที่มีคุณภาพ โดยเฉพาะระเบียบการคัดเลือกผู้บริหาร ซึ่งปัจจุบันมีปัญหาอย่างมาก เพราะไม่ได้คนที่มีความเหมาะสมต่อการคัดเลือกครูได้ครูที่ไม่ตรงความต้องการของโรงเรียน

ข้อเสนอแนะในความเป็นอิสระให้สถานศึกษาด้านบุคคล

1. มอบอำนาจให้โรงเรียนกำหนดคุณสมบัติได้เองโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการดำเนินการสรรหา บรรจุ แต่งตั้งเอง ร่วมกับเครือข่ายผู้ปกครอง

2. ให้โรงเรียนกำหนดวิธีการในการสรรหาบุคลากรเอง รวมถึงวิธีการกำหนดเงินปัจจัยต่างๆให้แก่บุคลากร เพื่อจูงใจคนเก่ง คนดี มาอยู่ในองค์กร

3. ให้สถานศึกษามีอิสระในการจัดจ้างครูทดแทน จัดการศึกษาในวิชาเฉพาะ โดยการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด

4. ให้โรงเรียนที่มีความพร้อมสามารถสอบบรรจุครูผู้ช่วยได้เอง

5. ให้โรงเรียนระบุความต้องการครูในสาขาที่ต้องการให้แก่ อ.ก.ค.ศ.ภายใน 6 เดือน หากไม่ได้ครูตามวิชาเอกที่ต้องการ ให้โรงเรียนประกาศรับสมัครสอบบรรจุได้เลย

6. ระเบียบ ข้อบังคับ ร่วมกับทาง กทม. และ สพฐ. ให้โรงเรียนสามารถสรรหาครู เพื่อแทนครูที่ลาออกได้ทันที และควรกำหนดระเบียบที่มีความสอดคล้องกันกับสังกัดอื่นๆ

7. ให้โรงเรียนมีอิสระในการบริหารจัดการตามสภาพจริง ให้งบประมาณสนับสนุนตามความเหมาะสม จัดการให้ความรู้ทางด้านกฎหมายการบริหารงานที่เกี่ยวข้อง ให้ผู้บริหาร สพท. จัดระบบข้อมูลข่าวสารสารสนเทศ

8. มอบอำนาจให้คณะกรรมการโรงเรียนในการดำเนินการ สรรหา แต่งตั้ง รับย้าย

9. ให้สมาคมผู้ปกครองช่วยหาครูต่างชาติที่มีคุณสมบัติตามต้องการ หรือใช้ระบบ Agency และเสนอให้ ผอ.มีอำนาจในการให้คำตอบแทน

10. ควรจัดสรรให้มีเงินก้อนหนึ่งสำหรับโรงเรียนที่มีครู Good Performance เพื่อให้ได้ค่าตอบแทนเพิ่มขึ้น

11. ให้มีหน่วยงานกลางเป็นผู้จัดสอบผู้ที่สำเร็จการศึกษา จัดทำเป็นบัญชีครูที่พร้อมสอน เพื่อให้สถานศึกษาได้คัดเลือกครูจากบัญชีนี้

12. กรณีครูที่อยู่ในโรงเรียน และมาทำงานสนับสนุนเพิ่มอีกหน้าที่ ควรได้รับค่าตอบแทนสนับสนุนพิเศษเพิ่มเติม

13. เสนอให้ครูไทยที่มีศักยภาพด้านภาษาที่สอง มาสอนแทนการจัดจ้างครูต่างชาติ เพื่อลดปัญหาค่าใช้จ่าย

14. ควรปรับกฎ ระเบียบที่เกี่ยวข้องกับการกำหนดจำนวนครูในสถานศึกษา โดยให้มีครูครบทุกกลุ่มสาระวิชาในสถานศึกษานั้นๆ

2. ด้านวิชาการ สภาพปัจจุบันของความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการด้านวิชาการ

2.1 หลักสูตรขาดความยืดหยุ่น รายวิชาหลักเปลี่ยนแปลงไม่ได้ เกณฑ์การจบหลักสูตรเน้นที่เวลาเรียนรวม แทนที่จะเน้นผลการเรียนรู้เป็นสำคัญ

2.2 โรงเรียนเฉพาะในระดับมัธยมศึกษายังคงสอนแบบเหมาเหมื่อนกันทั่วประเทศ ทำให้เด็กต้องเรียนทุกอย่าง เด็กที่อ่อนด้านวิชาการจะมีปัญหา ขาดจุดพัฒนาเด็กที่ต้องการพัฒนาด้านวิชาชีพ

2.3 การวัดและประเมินผลในปัจจุบัน เน้นวัดองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับการสอบเข้ามหาวิทยาลัย

2.4 การรับนักเรียนที่กำหนดระยะเวลาไว้เป็นปีปฏิทิน ก่อให้เกิดการปิดโอกาสในการพัฒนาการศึกษา

2.5 การประเมินผู้เรียนในแต่ละระดับมากเกินไป ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสในการเรียนรู้ และกระบวนการพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนขาดหาย และครูขาดการประเมินผลตามตัวชี้วัดนักเรียนเป็นรายบุคคล

2.6 การซื้อหนังสือจากส่วนกลางไม่ตรงกับความต้องการ และหลักสูตรการเรียนมากเกินไป

ข้อเสนอแนะในความเป็นอิสระให้สถานศึกษาด้านวิชาการ

1. คัดแยกผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม เช่น กีฬา ภาษา วิทยาศาสตร์ และจัดการเรียนการสอนเป็นแบบเฉพาะกลุ่ม

2. จัดสรรหลักสูตร 70 : 30

3. การอบรมของครูควรคัดกรองหลักสูตร เพื่อลดปัญหาการอบรมซ้ำซ้อน และเลี่ยงช่วงเวลาการอบรมในช่วงเดือนกันยายน เพื่อขจัดปัญหาการทิ้งห้องเรียน

4. เสนอให้มีคูปอง และ Smart card เพื่อให้ครูไปพัฒนาองค์ความรู้

5. มอบอำนาจให้แก่โรงเรียนในการศึกษาแหล่งเรียนรู้ต่างประเทศ โดยเฉพาะโรงเรียนที่อยู่ชายขอบ

6. ให้จัดระบบการเรียนการสอนแบบ Thinking School ออกแบบการสอนโดยปรับทัศนคติร่วมกับครูและผู้ปกครอง

7. การเปิดห้องเรียนพิเศษไม่ควรเกิน 40 เปอร์เซ็นต์ ของจำนวนห้องเรียนทั้งหมด เพื่อไม่ให้มีปัญหาต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา

8. การระดมทรัพยากรเข้าโรงเรียน ควรเบิกใช้ตามวัตถุประสงค์

9. ปรับระบบประเมินผู้เรียนในโรงเรียน ให้สอดคล้องและสามารถใช้ได้จริงในการสอบเพื่อคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระบบอุดมศึกษา

3. ด้านงบประมาณ สภาพปัจจุบันของความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการด้านงบประมาณ

3.1 การระดมทรัพยากร

3.2 การใช้ ,การของงบประมาณ/การจัดสรร

3.3 การจัดหาผล/การบริหารสินทรัพย์ของโรงเรียน

3.4 บอร์ดกำกับการบริหารเป็นอย่างไร

3.5 ได้รับงบประมาณไม่เพียงพอ และไม่สัมพันธ์กับบริบท/ความต้องการของ

โรงเรียน

3.6 จัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนไม่ตรงตามความต้องการและความจำเป็น

ข้อเสนอแนะ

1. ปรับระเบียบการใช้เงิน ระดมทรัพยากรในอำนาจของ ศธ.

2. ให้สถานศึกษาใช้เงินในการใช้เงินจ้างครูอย่างคล่องตัว

3. ใช้กฎระเบียบโดยเทียบเคียงกับโรงเรียนมหิดลวิทยานุสรณ์

4. ให้เงินมาจัดสรรงบประมาณโดยไม่มีโครงการกำกับ แต่ให้กำหนดกรอบการ

ทำงาน

5. โรงเรียนเป็นหน่วยเบิกงบประมาณโดยตรง (ไม่ผ่านเขตพื้นที่)

6. เพิ่มอำนาจในการอนุมัติใช้จ่ายเงิน

7. กำหนดงบประมาณตามเกณฑ์ขนาดของโรงเรียน (งบเพิ่มตามรายหัว) ก่อนทำ

Demand Side Policy

8. ปรับระเบียบการจัดหาผลประโยชน์ (ธนาภิรักษ์)

9. ระเบียบสวัสดิการภายใน สพฐ.

10. จัดสรรงบประมาณแบบให้งบอุดหนุนรายหัวเป็นตัวตั้ง และมีงบประมาณ

เพิ่มตามความขาดแคลนที่

11. จัดอบรมเชิงปฏิบัติการในการจัดทำค่าของงบประมาณในระดับเขตพื้นที่โดย

ใช้ข้อมูลสารสนเทศเป็นฐานในการพิจารณา

12. ให้โรงเรียนมีอำนาจในการกำหนด/ออกแบบในส่วนของการจัดสรร

งบประมาณค่าที่ดินหรือครุภัณฑ์ต่างๆ

13. จัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนแบบ Block grant

4. ด้านบริหารทั่วไป สภาพปัจจุบันของความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการด้านบริหารทั่วไป

4.1 โรงเรียนถูกสั่งการให้ปฏิบัติภารกิจอื่นๆ จากเขตพื้นที่ฯ มากเกินไป

4.2 ขาดบุคลากรสนับสนุนงานบริหารทั่วในทุกด้าน ทำให้ครูต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ เพิ่มเติมมากขึ้นไป

4.3 ในการขอข้อมูลต่างๆ ของ สพฐ. และเขตพื้นที่ฯ ควรออกแบบแบบฟอร์มในลักษณะบูรณาการเนื่องจากในปัจจุบันครูต้องมีการกิจในการจัดทำรายงานตามแบบฟอร์มจำนวนมาก

4.4 ระบบฐานข้อมูลของ สพฐ. ซ้ำซ้อนกัน

4.5 การประเมินมีมากขึ้นไป(จากหน่วยงานภายนอก)

4.6 จำนวนนักเรียนต่อห้องมากขึ้นไป

ข้อเสนอแนะในความเป็นอิสระให้สถานศึกษาด้านบริหารทั่วไป

1. จัดสรรและให้อำนาจในการกำหนดตำแหน่ง (ทำเองได้)
2. กำหนดความก้าวหน้าของครูสายการสอนและสนับสนุน
3. กำหนดครูธุรการอย่างน้อย 1 คนต่อโรงเรียน (ขนาดเล็ก, กทม.)
4. ทำมาตรฐานของโรงเรียนให้เหมือนกันทั่วประเทศ
5. ใช้ข้อมูลนักเรียนจากฐานข้อมูลเดียวกันทั้งประเทศ (มหาดไทย, สธ. เลขบัตรประชาชน 13 หลัก)

6. กำหนดกรอบโครงสร้าง กฎเกณฑ์ และตำแหน่งบริหารตามบริบทของโรงเรียน สามารถกำหนดแต่งตั้งตำแหน่งบริหารไปตามขั้นตามบริบทของโรงเรียน

7. สนับสนุนงบประมาณและบุคลากรให้สอดคล้องตามความต้องการของโรงเรียน/ที่โรงเรียนเสนอ

สรุปความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา ผลการสัมภาษณ์ สรุปได้ ดังนี้

คุณภาพการศึกษาจะมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การเรียน การสอน และการจัดการ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกัน และด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และคำนึงถึงระดับและประเภทการศึกษา เช่น การศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาอุดมศึกษา การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ การศึกษาอาชีวศึกษา รายละเอียดมีดังนี้

1. การเรียน (Learning) เป็นการกำหนดกระบวนการเรียนรู้ที่มุ่งพัฒนาผู้เรียน 4 ด้าน ได้แก่

- 1.1 การเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีความรู้และสามารถจัดการกับความรู้ได้
- 1.2 การเรียนเพื่อให้ผู้เรียนมีทักษะชีวิต มีชีวิตอยู่ได้ ช่วยตัวเองและผู้อื่นได้ โดยยึดมั่นในหลักคุณธรรมและหลีกเลี่ยงการสร้างภาระให้สังคม
- 1.3 การเรียนเพื่อให้ผู้เรียนนำความรู้ไปปฏิบัติหรือใช้ในชีวิตประจำวันได้ สามารถแก้ปัญหาในชีวิตโดยใช้สติปัญญา (Wisdom) และแสวงหาความรู้จากแหล่งความรู้ได้อย่างหลากหลาย
- 1.4 การเรียนเพื่อให้สามารถดำรงชีวิตอยู่ร่วมกับผู้อื่นและสังคมได้อย่างสันติสุขและมีความสุข สร้างความสามัคคี และมีจิตสาธารณะ

ทั้งนี้ ผู้จบการศึกษาทุกระดับ ทุกประเภท ต้องมีสมรรถนะทั้งด้านสติปัญญา (Intelligent Quotient : IQ) ภาวะทางอารมณ์ (Emotional Quotient : EQ) และ ความสำนึกด้านคุณธรรมจริยธรรม (Moral Quotient : MQ) เพื่อนำไปสู่การสร้างทรัพยากรทางปัญญาที่จะพัฒนาประเทศต่อไป

2. การสอน (Teaching) เป็นกระบวนการจัดบรรยากาศให้ผู้เรียนสามารถเรียนรู้ได้เต็มตามศักยภาพ ตามความถนัดและความสนใจ โดยที่ครูต้องเปลี่ยนบทบาทจากการสอนหนังสือเป็นบทบาทของการเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Facilitator) ให้ผู้เรียนได้แสวงหาความรู้จากแหล่งเรียนรู้ต่างๆ ได้ บทบาทเป็นผู้สร้างแรงกระตุ้นจิตใจ (Motivation) ให้ผู้เรียนมีแรงบันดาลใจ (Inspiration) มุ่งมั่นสู่เป้าหมายชีวิต และบทบาทของการให้คำแนะนำปรึกษา (Coaching) ช่วยเหลือนักเรียนมีจินตนาการสร้างสรรค์ รวมทั้งสร้างโอกาสและความเสมอภาคในการเข้าถึงแหล่งเรียนรู้ต่างๆ โดยใช้นวัตกรรม (Innovation) ที่หลากหลาย

3. การบริหาร (Management) เป็นการจัดการให้การเรียนและการสอนมีคุณภาพและบรรลุผลอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเน้นการจัดการที่ทันสมัย นำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารมาใช้ทั้งด้านการเรียน (Learning Management System) และด้านการสอน โดยการนำระบบการบริหารที่ทันสมัย (E - Administration) มาประยุกต์ใช้ให้เหมาะสม ทั้งนี้ต้องมุ่งพัฒนาผู้บริหารให้มีสมรรถนะและมาตรฐานวิชาชีพที่เป็นผู้บริหารมืออาชีพ รวมทั้งการสร้างผู้นำเพื่อการเปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) ให้เกิดขึ้นกับผู้บริหารการศึกษาทุกคนทุกระดับ เพื่อให้การพัฒนาคุณภาพการศึกษามีความต่อเนื่อง

ความเชื่อมโยงการปฏิรูปการศึกษาแต่ละด้าน

เป้าหมายสำคัญของการปฏิรูปการศึกษา คือคุณภาพการศึกษา (Education Quality) การมุ่งสู่ความสำเร็จตามเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษาแต่ละด้านจึงควรมีความเชื่อมโยงสัมพันธ์กัน ดังนี้

การเรียน - การสอน องค์ประกอบที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ครู - ผู้เรียน หลักสูตร สื่อ และวิธีการสอน สิ่งที่เชื่อมโยงสัมพันธ์กัน และทำให้การเรียนการสอนได้ จึงต้องมีระบบการเรียนการสอนที่ทันสมัย คือ E-learning ครูมีบทบาทสำคัญที่สุดในการเชื่อมโยงระหว่างผู้เรียนกับการเรียนรู้ โดยมีหลักสูตร สื่อ และแหล่งเรียนรู้เป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่การแสวงหาความรู้ของผู้เรียน ดังนั้นครูจึงต้องพัฒนาสมรรถนะด้านหลักสูตร นวัตกรรม การพัฒนาและการใช้ระบบ E-learning และสมรรถนะด้านการสื่อสาร มีความเข้าใจธรรมชาติของผู้เรียนและใช้วิธีการสอนที่เหมาะสมกับผู้เรียนรายบุคคล พัฒนาสู่การเป็นมืออาชีพ

การสอน - การบริหาร ครูมีหน้าที่สอนโดยจัดการเรียนรู้และต้องพัฒนาตนเองให้มีความเชี่ยวชาญ ทั้งด้านสาระความรู้หลักสูตรและเทคนิควิธีสอน ผู้บริหารมีหน้าที่ส่งเสริมให้ครูได้รับการพัฒนาและจัดหาสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับการจัดบรรยากาศการเรียนรู้อื่นๆ และสื่อเทคโนโลยี มีระบบบริหารจัดการด้านบุคคลที่ทันสมัย และใช้หลักธรรมาภิบาล (Good Governance) เพื่อการบริหารจัดการ สร้างแรงจูงใจ ขวัญกำลังใจ และสนับสนุนการจัดการเรียนการสอนด้วยรูปแบบที่หลากหลายและทันสมัย

การบริหาร – การเรียน สถานศึกษามีการพัฒนาที่เน้นโรงเรียนเป็นฐาน (Whole School Approach : WSA) สามารถสร้างบรรยากาศที่เอื้อต่อการเรียนรู้ ทั้งด้านภูมิทัศน์ และจิตทัศน์ เน้นการพัฒนาด้านวิชาการ (Academic Focus) และจัดระบบการบริหารจัดการเรียนรู้ (Learning Management System : LMS) ให้มีประสิทธิภาพเสริมสร้างและปลูกฝังจิตสำนึกทางคุณธรรมจริยธรรมให้ผู้เรียน ครู ผู้ปกครองและชุมชน มีการจัดกิจกรรมที่เข้าถึงความต้องการของผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างแท้จริง เพื่อนำมาซึ่งการบริหารโดยใช้ข้อมูลที่เป็นจริง (Management by Fact) ผู้เรียนผู้สอนมีความพึงพอใจและมีความสุขกับการสอนการเรียน

ยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ

การปฏิรูปการศึกษาควรมียุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ดังนี้

1. การดำเนินการเชิงยุทธศาสตร์ กระทรวงศึกษาธิการต้องประกาศนโยบายและแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้ชัดเจน โดยมอบหมายให้องค์กรหลักที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแต่ละระดับและประเภทร่วมกัน จัดทำยุทธศาสตร์ (Roadmap) ภาพรวมของการปฏิรูปการศึกษาแต่ละหน่วยงานนำไปใช้ในการจัดทำผังมโนทัศน์ (Mindmap) ของแต่ละหน่วยงานที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ กำหนดเป้าหมาย/ตัวชี้วัดความสำเร็จที่สัมพันธ์กับการจัดสรรงบประมาณ และกำหนดผู้รับผิดชอบเป็นเจ้าภาพหลักให้ชัดเจน ระดับกระทรวงนำผังยุทธศาสตร์ (Roadmap) มาใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับติดตาม ระดับองค์กรหลักนำผังมโนทัศน์ (Mindmap) มาใช้ในการติดตามประเมินผล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามที่กำหนดสอดคล้องเชื่อมโยงกันและบรรลุเป้าหมายตามระยะเวลาที่กำหนด

2. การดำเนินงานเชิงการบริหารจัดการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการจัดตั้งองค์กรรองรับในลักษณะของคณะกรรมการและคณะทำงานเพื่อกำหนดกรอบการปฏิรูปการศึกษาและการจัดทำผังยุทธศาสตร์และผังมโนทัศน์ โดยยกระดับการปฏิรูปการศึกษานี้ เป็นโครงการขนาดใหญ่ (Mega Project) จัดกลไกการบริหารจัดการที่เป็นอิสระและมีความคล่องตัวในการดำเนินงาน คำนึงถึงความเป็นไปได้ทั้งด้านการปฏิบัติ ศักยภาพของสถานศึกษา และงบประมาณสนับสนุน รวมทั้งการจัดทำ Hardware และ software เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ

3. การดำเนินงานเชิงการปฏิบัติการ จัดกิจกรรมการประชาสัมพันธ์และสื่อสารให้ผู้รับผิดชอบระดับปฏิบัติการโดยเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้ความสนใจในแนวปฏิบัติและนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังและเต็มใจ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายควรกำหนดมาตรการจูงใจในลักษณะการให้รางวัลและความชอบ (Reward and Recognition) มีช่องทางเชื่อมโยงข้อมูลและการสื่อสารที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูง ต้นทุนต่ำเชื่อมโยงสถานศึกษาที่ห่างไกลได้

หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (ICT) เพื่อการบริหารจัดการและการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพและทั่วถึงทั้งระบบ online และระบบ offline สามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนครู สื่อและแหล่งเรียนรู้ สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษามีระบบการช่วยเหลือส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. การดำเนินงานเชิงประเมิณผล เป็นการสร้างกลไกการกำกับติดตามและประเมินผลเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าและความสำเร็จเป็นระยะ โดยมีทั้งคณะกรรมการกำกับติดตาม (Monitoring) และคณะนิเทศให้คำปรึกษา (Coaching) เพื่อสร้างความมั่นใจในการดำเนินงานให้เกิดผลสำเร็จ

สรุป

จากแบบสอบถาม ถามความคิดเห็นต่อยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย สรุปได้ ดังนี้ โดยภาพรวมผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการเรียน ด้านการปฏิรูปการสอน และด้านการปฏิรูปการจัดการ อยู่ในระดับมาก (\bar{X} ตั้งแต่ 4.12 ถึง 4.33) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่าด้านการปฏิรูปการเรียนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.20$) โดยมีความคิดเห็นที่ มุ่งผลลัพธ์ (Learning outcome) เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน เป็นจำนวนมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.35$) รองลงมา คือ จัดระบบป้องกันเว็บไซต์อันตรายต่อเยาวชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) และเน้นบทบาทเป็นแหล่งพัฒนาวิชาการและภูมิปัญญาชุมชน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$)

ด้านการปฏิรูปการสอนมีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.33$) โดยมีความคิดเห็นที่ ฝึกทักษะการสร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน (Motivation and Inspiration) มากที่สุด ($\bar{X} = 4.49$) รองลงมาคือ สร้างบทบาทครูเป็นผู้อำนวยการความสะดก (Coaching) และเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งพฤติกรรมและการดำรงชีวิต อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.48$) และปรับแผนอัตรากำลังครู และจัดทำ Teacher mapping อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.46$)

ด้านการปฏิรูปการจัดการ มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.12$) โดยมีความคิดเห็นที่ ใช้ระบบการบริหารจัดการเรียนรู้ เพื่อการบริหารจัดการ และฝึกทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยและสร้างสรรค์ ซึ่งเท่ากัน เป็นจำนวนมากที่สุด อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.37$) รองลงมาคือ ปรับค่าใช้จ่ายรายหัวให้เหมาะสมกับสถานะของผู้เรียน และนำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารโรงเรียนแบบครบวงจร และการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (PM/WASA/SBM) มาใช้อย่างเป็นรูปธรรม ซึ่งเท่ากัน อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.34$) และมีกฎหมายรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษา อยู่ในระดับมาก ($\bar{X} = 4.29$)

ผู้ตอบแบบสอบถามเพศชายมีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทยสูง ด้านการปฏิรูปการสอน เช่นเดียวกับกับประชากรเพศหญิง และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทยรองลงมาของทั้งประชากรชายและหญิง ได้แก่ ด้านการปฏิรูปการเรียน และด้านการปฏิรูปการจัดการ ตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามทุกช่วงอายุ มีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการสอน สูงกว่าด้านอื่น ส่วนประชากรที่มีอายุต่ำกว่า 20 ปี ช่วง 21 – 30 ปี และอายุ 61 ปีขึ้นไป มีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการจัดการ สวนทางกับประชากรอายุในช่วง 31– 60 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการเรียน สูงในลำดับรองลงมา

ผู้ตอบแบบสอบถามทุกระดับการศึกษา มีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการสอน สูงกว่าด้านอื่น ส่วนประชากรที่มีระดับการศึกษาต่ำกว่าปริญญาตรี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการจัดการ ส่วนระดับการศึกษาตั้งแต่ปริญญาตรี ปริญญาโท และปริญญาเอก มีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ด้านการปฏิรูปการเรียน สูงในลำดับรองลงมา

ผู้ตอบแบบสอบถามทุกตำแหน่งงาน มีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทยสูง ด้านการปฏิรูปการสอน และมีความคิดเห็นเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทยรองลงมาของทุกตำแหน่งงาน ได้แก่ ด้านการปฏิรูปการเรียน และด้านการปฏิรูปการจัดการตามลำดับ

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาด้านต่างๆ สรุปได้ ดังนี้

ด้านการเรียน เช่น เสนอให้สถานศึกษามีโอกาสเลือกแบบเรียนที่เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กให้ทันยุคทันสมัย เพื่อให้ร่วมสมัยต่อการเปลี่ยนแปลง ด้านหลักสูตรมีความหลากหลายในรายวิชามากเกินไป ในแต่ละภาคเรียนผู้เรียนต้องเรียนถึง 7-8 รายวิชา ทำให้ไม่เหมาะสมกับระยะเวลาของผู้เรียน สื่อ ตำรา นวัตกรรม ควรมีมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ ควรปรับปรุงหลักสูตร ควรเน้นคุณธรรม วัฒนธรรม ประเพณีไทย ปฏิรูประบบการเรียนการสอนด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้มีมากกว่าเดิมที่เป็นอยู่ นักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ควรแก้ปัญหาคือครูผู้สอนหรือตัวนักเรียน ส่งเสริมการเรียนรู้คู่การปฏิบัติ ปรับปรุง ระเบียบ กฎข้อบังคับให้ครูรับผิดชอบงานสอนของตนเอง สร้างความตระหนักให้ครูรับผิดชอบนักเรียนมากยิ่งขึ้น ลดการใช้สื่อเทคโนโลยีในการสอน ผู้สอนคือสิ่งที่ดีที่สุด จำกัดการใช้อินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาให้อยู่ในขอบเขต เป็นต้น

ด้านการสอน เช่น เสนอให้เน้นกระบวนการให้ทันสมัยโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง เน้นการสอนความรู้ภาษาต่างประเทศ รูปแบบการบรรจุควรให้สิทธิครูอัตราจ้างทุกคนสิทธิได้รับการคัดเลือกโดยไม่ได้กำหนดอายุการทำงาน 3ปี การจัดระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ ครูต้องใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายและสอนแบบ Learning by doing และส่งเสริมให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ได้ ควรพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถรักในอาชีพอย่างจริงจัง รู้จักเสียสละ ครูสำคัญที่สุดในการเรียนการสอนให้มีคัดเลือกครูที่ดีเก่ง พัฒนาครูให้มีความเป็นครูเพิ่มขึ้น "ครูคือผู้ให้" ลดงานที่เป็นภาระของครูให้ครูสอนให้เต็มเวลา ให้ความเป็นครูกับผู้ที่จะมาเป็นครูให้มากขึ้น ควรมีการอบรมพัฒนาการทำนวัตกรรมการศึกษาขยายผลให้กับเพื่อนครูในสถานศึกษาของตนเองได้และใช้เวลาในการอบรมขยายเพิ่มขึ้น ส่งเสริมและพัฒนาครูให้รักการอ่านให้มากขึ้น เพราะครูอ่านหนังสือระเบียบกฎหมายแนวปฏิบัติ้น้อยมาก พัฒนาครูให้มีคุณภาพมากขึ้นกว่าเดิมสอนจรรยาบรรณวิชาชีพครูมีจิตสำนึกในการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดี ครูต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง พัฒนาคุณภาพของสถาบันผลิตครู ตั้งแต่การคัดเลือกบุคคลเป็นครู วัดเจตคติที่มีต่ออาชีพครู ความรู้พื้นฐานในการเรียนครู คำนึงถึงผลการเรียนเฉลี่ย ครูทุกคนต้องพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา หากความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำความรู้มาถ่ายทอดให้กับลูกศิษย์ให้ทันสมัยทันเหตุการณ์ เพราะครูคือแม่แบบเป็นตัวอย่างให้กับลูกศิษย์ ควรมีการปรับอาชีพครูให้เป็นมาตรฐานแตกต่างจากระบบอาชีพอื่นๆ ควรมีการวางแผนในเรื่องอัตรากำลังของข้าราชการครูที่มีการเกษียณให้มีการคืนมาเพื่อบรรจุแต่งตั้งให้ทัน เนื่องจากในปัจจุบันกว่าจะได้อัตราคืนมารู้ใช้บรรจุแต่งตั้งใช้เวลาประมาณ 1 ปี เป็นต้น

ด้านการบริหารจัดการ เช่น ปฏิรูปโครงสร้าง ระบบบริหารจัดการ การสรรหาบุคลากรปฏิรูปการเรียนการสอน ปฏิรูปกระจายอำนาจให้เป็นธรรม ปฏิรูปศูนย์พัฒนาครูในแต่ละจังหวัด / ภูมิภาค เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านการศึกษ กระจายอำนาจให้ถึงชุมชนและโรงเรียนให้ได้ ยกฐานะระดับวิชาชีพครูให้เป็นอาชีพชั้นสูง เน้นการปฏิบัติมากกว่าวิชาการ การเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาให้ทุกคนสามารถสมัครเข้าเรียนได้โดยไม่ต้องสอบคัดเลือกแต่จะเรียนจบได้ต้องมีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนดระบบเรียนพิเศษจะหมดไป ปรับนโยบายการจัดการศึกษาสายอาชีวศึกษามากกว่าสายสามัญพื้นฐาน นำระบบการจัดการศึกษาประเทศสิงคโปร์มาใช้ในประเทศไทย การปฏิรูปการศึกษาควรปฏิรูปทั้งระบบ ควรพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข พัฒนาไอคิว ความคู่กับ อีคิว สังคมทุกวันนี้คนจบการศึกษาสูงแต่คุณค่าทางจิตใจต่ำลงซึ่งเป็นการพัฒนาที่สวนทางกันอย่างสิ้นเชิง ควรสร้างความตระหนักถึงคุณค่าทางจิตใจส่งเสริมคนให้เป็นคนดีก่อนอันดับแรกตามค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประเภทอันเป็นลักษณะอันพึงประสงค์ที่ควรปลูกฝังให้เยาวชนไทยของเรายึดถือซึ่งจะเป็นภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตและเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป การปฏิรูปการศึกษาสิ่งสำคัญควรเน้นที่ทักษะชีวิตที่จะทำอย่างไรจะสอนให้เด็กมีทักษะชีวิตที่ดีและถูกต้องคิดเป็นนำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้ ไม่ควรมีการกระจายอำนาจไปยังองค์กรบริหารส่วนจังหวัดมากนักเพราะอำนาจทางการเมืองจะเข้าแทรกแซงได้มากที่สุด การปฏิรูปการศึกษาเป็นเรื่องดี แต่การศึกษาไม่ควรมีเรื่องการเมืองเข้ามายุ่งเกี่ยวหรือเปลี่ยนแปลงไปตามการเมือง ควรกระจายอำนาจลงสู่ภูมิภาคอย่างจริงจังและต่อเนื่องบุคคลงบประมาณ การแก้ปัญหาเรื่องภาษาอังกฤษควรจัดสรรอัตราครูต่างชาติครูเอกภาษาอังกฤษให้กับโรงเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาอย่างเพียงพอไม่ควรให้แต่งบพัฒนาครูเท่านั้น การเป็นครูผู้อำนวยความสะดวก เด็กจะต้องมีองค์ความรู้และสามารถเรียนรู้ของได้ด้วยตนเอง กระจายอำนาจด้านการศึกษาให้ชัดเจนด้านการมอบอำนาจหน้าที่บทบาทต่าง ๆ กำหนดนโยบายให้ชัดเจนและต่อเนื่องพัฒนาครู และส่งเสริมให้ครูมีความรู้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ให้มีบุคลากรสนับสนุนด้านการศึกษาให้พอเพียงต่อการจัดการศึกษาที่ครอบคลุมถูกต้องรวดเร็วตามกฎระเบียบ พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศให้รวดเร็วสะดวกต่อการใช้ สร้างคุณธรรมจริยธรรมที่ดีให้กับเด็ก เยาวชน ที่ยั่งยืน เป็นต้น

สรุปความคิดเห็นจากการประชุมระดมความคิดเห็น จากการประชุมระดมความคิดเห็นเกี่ยวกับแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา สรุปประเด็นได้ ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการเรียนรู้ มีข้อเสนอ ประเด็นต่างๆ ดังนี้
 - 1.1 ด้านการพัฒนา ได้แก่ ความรู้ความสามารถของผู้เรียน ทักษะชีวิตของผู้เรียน และการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ
 - 1.2 ด้านการปรับปรุง ได้แก่ คุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้
 - 1.3 ด้านการปฏิรูป ได้แก่ หลักสูตร และระบบการวัดและประเมินผล
2. ยุทธศาสตร์ด้านการสอน มีข้อเสนอประเด็นต่างๆ ดังนี้
 - 2.1 ด้านการพัฒนา ได้แก่ ศักยภาพผู้สอน กระบวนการจัดการเรียนรู้ และบทบาทภาระหน้าที่ของผู้สอน
 - 2.2 ด้านการปรับปรุง ได้แก่ ระบบการจัดสรรผู้สอน
 - 2.3 ด้านการปฏิรูป ได้แก่ มาตรฐานวิชาชีพ และวิทยฐานะ

- 2.4 ด้านการปฏิบัติ ได้แก่ ระบบการผลิตครู
- 3. ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ มีข้อเสนอประเด็นต่างๆ ดังนี้
 - 3.1 ด้านการพัฒนา ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา
 - 3.2 ด้านการปรับปรุง ได้แก่ ระบบงบประมาณ
 - 3.3 ด้านการปฏิรูป ได้แก่ กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับทางการศึกษา
- โครงสร้างการบริหาร การประกันคุณภาพ และระบบการบริหารงานบุคคล
- 3.4 ด้านการปฏิบัติ ได้แก่ ระบบการทดสอบกลาง

ข้อคิดเห็นและข้อเสนอแนะในการจัดทำยุทธศาสตร์การกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาโดยเน้นความอิสระของสถานศึกษา สรุปได้ ดังนี้

1. ด้านบริหารงานบุคคล สภาพปัจจุบันของความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการด้านงานบุคคล เช่น การบรรจุ/แต่งตั้ง ครูและบุคลากรที่ไม่ตรงกับความต้องการ / ค่าจ้าง รวมทั้งไม่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่โรงเรียนต้องการในยุคปัจจุบัน หรือวิชาเฉพาะ โรงเรียนได้ครูไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน เนื่องจากสำนักงานเขตไม่เปิดสอบบรรจุ รอแต่ขอใช้บัญชีของสำนักงานเขตอื่น และส่วนใหญ่จะรับโอนจากหน่วยงานอื่นทำให้เกิดความล่าช้า การย้าย โอน ลาออกของบุคลากร โดยตามปกติครูโอนย้าย 5 ปี แต่สถานะโครงการครูลาออกและขาดอัตรากำลังโดยฉับพลัน การพัฒนาบุคลากรที่ไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ ในความเป็นอิสระให้สถานศึกษาด้านบุคคล เช่น มอบอำนาจให้โรงเรียนกำหนดคุณสมบัติได้เองโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการดำเนินการสรรหา บรรจุ แต่งตั้งเอง ร่วมกับเครือข่ายผู้ปกครอง ให้โรงเรียนกำหนดวิธีการในการสรรหาบุคลากรเอง รวมถึงวิธีการกำหนดเงินปัจจัยต่างๆ ให้แก่บุคลากร เพื่อจูงใจคนเก่ง คนดี มาอยู่ในองค์กร ให้สถานศึกษามีอิสระในการจัดจ้างครูทดแทน จัดการศึกษาในวิชาเฉพาะ โดยการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด ให้โรงเรียนที่มีความพร้อมสามารถสอบบรรจุครูผู้ช่วยได้เอง ให้โรงเรียนมีอิสระในการบริหารจัดการตามสภาพจริง ให้งบประมาณสนับสนุนตามความเหมาะสม มอบอำนาจให้คณะกรรมการโรงเรียนในการดำเนินการ สรรหา แต่งตั้ง รัยย้าย เป็นต้น

2. ด้านวิชาการ สภาพปัจจุบันของความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการด้านวิชาการ เช่น หลักสูตรขาดความยืดหยุ่น รายวิชาหลักเปลี่ยนแปลงไม่ได้ เกณฑ์การจบหลักสูตรเน้นที่เวลาเรียนรวม แทนที่จะเน้นผลการเรียนรู้เป็นสำคัญ การวัดและประเมินผลในปัจจุบัน เน้นวัดองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับการสอบเข้ามหาวิทยาลัย การรับนักเรียนที่กำหนดระยะเวลาไว้เป็นปีปฏิทิน ก่อให้เกิดการปิดโอกาสในการพัฒนาการศึกษา การประเมินผู้เรียนในแต่ละระดับมากเกินไป ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสในการเรียนรู้ และกระบวนการพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนขาดหาย และครูขาดการประเมินผลตามตัวชี้วัดนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ ในความเป็นอิสระให้สถานศึกษาด้านวิชาการ เช่น คัดแยกผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม เช่น กีฬา ภาษา วิทยาศาสตร์ และจัดการเรียนการสอนเป็นแบบเฉพาะกลุ่ม การอบรมของครูควรคัดกรองหลักสูตร เพื่อลดปัญหาการอบรมซ้ำซ้อน และเล็งช่วงเวลาการอบรมในช่วงเดือนกันยายน เพื่อขจัดปัญหาการทิ้งห้องเรียน เสนอให้มีคู่มือ และ Smart card เพื่อให้ครูไปพัฒนาองค์ความรู้ มอบอำนาจให้แก่โรงเรียนในการศึกษาแหล่งเรียนรู้ต่างประเทศ โดยเฉพาะโรงเรียนที่อยู่ชายขอบ ให้จัดระบบการเรียนการสอนแบบ Thinking School ออกแบบการสอนโดยปรับทัศนคติ

ร่วมกับครูและผู้ปกครอง ปรับระบบประเมินผู้เรียนในโรงเรียน ให้สอดคล้องและสามารถใช้ได้จริงในการสอบเพื่อคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระบบอุดมศึกษา เป็นต้น

3. ด้านงบประมาณ สภาพปัจจุบันของความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการด้านงบประมาณ เช่น การระดมทรัพยากร การใช้ , การของบประมาณ/การจัดสรร การจัดหาผล/การบริหารสินทรัพย์ของโรงเรียน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ เช่น ปรับระเบียบการใช้เงิน ระดมทรัพยากรในอำนาจของ ศธ. ให้สถานศึกษาใช้เงินในการใช้เงินจ้างครูอย่างคล่องตัว ให้เงินมาจัดสรรงบประมาณโดยไม่มีโครงการกำกับ แต่ให้กำหนดกรอบการทำงาน กำหนดงบประมาณตามเกณฑ์ขนาดของโรงเรียน (งบเพิ่มตามรายหัว) ก่อนทำ Demand Side Policy ปรับระเบียบการจัดหาผลประโยชน์ (ธนาภิรักษ์) ระเบียบสวัสดิการภายใน สพฐ. จัดสรรงบประมาณแบบให้งบอุดหนุนรายหัวเป็นตัวตั้ง และมีงบประมาณเพิ่มตามความขาดแคลนที่ ให้โรงเรียนมีอำนาจในการกำหนด/ออกแบบในส่วนของจัดสรรงบประมาณ ค่าที่ดินหรือครุภัณฑ์ต่างๆ จัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนแบบ Block grant เป็นต้น

4. ด้านบริหารทั่วไป สภาพปัจจุบันของความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการด้านบริหารทั่วไป เช่น โรงเรียนถูกสั่งการให้ปฏิบัติภารกิจอื่นๆ จากเขตพื้นที่ๆ มากเกินไป ขาดบุคลากรสนับสนุนงานบริหารทั่วทุกด้าน ทำให้ครูต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ เพิ่มเติมมากเกินไป ระบบฐานข้อมูลของ สพฐ. ซ้ำซ้อนกัน การประเมินมีมากเกินไป(จากหน่วยงานภายนอก) และจำนวนนักเรียนต่อห้องมากเกินไป เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ ในความเป็นอิสระให้สถานศึกษาด้านบริหารทั่วไป เช่น จัดสรรและให้อำนาจในการกำหนดตำแหน่ง กำหนดความก้าวหน้าของครูสายการสอนและสนับสนุน ทำมาตรฐานของโรงเรียนให้เหมือนกันทั่วประเทศ กำหนดกรอบ โครงสร้าง กฎเกณฑ์ และตำแหน่งบริหารตามบริบทของโรงเรียน สามารถกำหนดแต่งตั้งตำแหน่งบริหารไปตามขั้นตามบริบทของโรงเรียน เป็นต้น

สรุปความคิดเห็นจากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิ

จากการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา สรุปได้ ดังนี้

คุณภาพการศึกษาจะมียุทธศาสตร์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การเรียน การสอน และการจัดการ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกัน และด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และคำนึงถึงระดับและประเภทการศึกษา เช่น การศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาอุดมศึกษา การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ การศึกษาอาชีวศึกษา

ข้อเสนอยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ดังนี้

1. การดำเนินการเชิงยุทธศาสตร์ กระทรวงศึกษาธิการต้องประกาศนโยบายและแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้ชัดเจน โดยมอบหมายให้องค์กรหลักที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแต่ละระดับและประเภทร่วมกัน จัดทำยุทธศาสตร์ (Roadmap) ภาพรวมของการปฏิรูปการศึกษาแต่ละหน่วยงานนำไปใช้ในการจัดทำผังมโนทัศน์ (Mindmap) ของแต่ละหน่วยงานที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ กำหนดเป้าหมาย/ตัวชี้วัดความสำเร็จที่สัมพันธ์กับการจัดสรรงบประมาณ และกำหนดผู้รับผิดชอบเป็นเจ้าภาพหลักให้ชัดเจน ระดับกระทรวงนำผังยุทธศาสตร์ (Roadmap) มาใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับติดตาม ระดับองค์กรหลักนำผังมโนทัศน์ (Mindmap) มาใช้ในการติดตาม

ประเมินผล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามที่กำหนดสอดคล้องเชื่อมโยงกันและบรรลุเป้าหมายตามระยะเวลาที่กำหนด

2. การดำเนินงานเชิงการบริหารจัดการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดตั้งองค์กรรองรับในลักษณะของคณะกรรมการและคณะทำงานเพื่อกำหนดกรอบการปฏิรูปการศึกษา และการจัดทำผังยุทธศาสตร์และผังมโนทัศน์ โดยยกระดับการปฏิรูปการศึกษานี้ เป็นโครงการขนาดใหญ่ (Mega Project) จัดกลไกการบริหารจัดการที่เป็นอิสระและมีความคล่องตัวในการดำเนินงาน คำนึงถึงความเป็นไปได้ทั้งด้านการปฏิบัติ ศักยภาพของสถานศึกษา และงบประมาณสนับสนุน รวมทั้งการจัดทำ Hardware และ software เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ

3. การดำเนินงานเชิงการปฏิบัติการ จัดกิจกรรมการประชาสัมพันธ์และสื่อสาร ให้ผู้รับผิดชอบระดับปฏิบัติการโดยเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้ความสนใจในแนวปฏิบัติและนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังและเต็มใจ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด มาตรการจูงใจในลักษณะการให้รางวัลและความชอบ (Reward and Recognition) มีช่องทางเชื่อมโยงข้อมูลและการสื่อสารที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูง ต้นทุนต่ำเชื่อมโยงสถานศึกษาที่ห่างไกลได้

4. การดำเนินงานเชิงประเมินผล เป็นการสร้างกลไกการกำกับติดตามและประเมินผลเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าและความสำเร็จเป็นระยะ โดยมีทั้งคณะกรรมการกำกับติดตาม (Monitoring) และคณะนิเทศให้คำปรึกษา (Coaching) เพื่อสร้างความมั่นใจในการดำเนินงานให้เกิดผลสำเร็จ

จากข้อเสนอดังกล่าวสามารถดำเนินการได้ในระยะเวลาดังนี้ ในระยะยาวสิ่งที่ต้องพิจารณา ก็คือ การทบทวนเกี่ยวกับการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษา และการแก้ไขพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และจะต้องพิจารณาว่าเรื่องใดจะมีระดับการเปลี่ยนแปลงมากหรือน้อยตามลำดับคือ

1. ระดับการพัฒนา (Development)
2. ระดับการปรับปรุง (Improvement)
3. ระดับการปฏิรูป (Reform)
4. ระดับการปฏิวัติหรือรีเอนจิเนียริง (Reengineering)

รายละเอียดการปฏิรูปการศึกษาแต่ละประเด็นแยกตามระดับการเปลี่ยนแปลง

มีดังนี้

แผนภาพที่ 4-1 : แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทย

แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทย

ระดับการเปลี่ยนแปลง	ปฏิบัติ	บทบาทสถานศึกษา <ul style="list-style-type: none"> • พื้นฐาน • อาชีวศึกษา • อุดมศึกษา 	ระบบการผลิตครู <ul style="list-style-type: none"> • คุณภาพสถาบัน • คุณภาพครูของครู • ระบบการคัดคนเรียนครู 	การกระจายอำนาจ <ul style="list-style-type: none"> • PM • WSA • SBM
	ปฏิรูป	หลักสูตร	การประกอบวิชาชีพครู (มาตรฐานวิชาชีพ)	การบริหารงานบุคคล
	ปรับปรุง	<ul style="list-style-type: none"> • ระบบประเมินผล • O-net • Admission 	<ul style="list-style-type: none"> • การจัดสรรครู • ระบบค่าตอบแทน 	<ul style="list-style-type: none"> • ระบบงบประมาณ • การประกันคุณภาพ
	พัฒนา	สื่อ/ตำรา	วิธีการจัดการเรียนรู้ (บทบาทครู)	ICT ทางการศึกษา
	การเรียนรู้ (Learning)	การสอน (Teaching)	การจัดการ (Management)	
	←————— สาระ (content) —————→			

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ, 2558

ตารางที่ 4-10 : แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยด้านการเรียน

การเรียนรู้ (Learning)

สาระ/ระดับการเปลี่ยนแปลง	วิธีการการเรียนรู้ Learning	หน่วยงานรับผิดชอบ
พัฒนาสื่อ/ตำรา/นวัตกรรม	1. ผลิตสื่อ online/offline 2. ใช้ Social media เพื่อการศึกษา 3. จัดระบบป้องกัน web อันตราย	หน่วยงานต้นสังกัด สถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ สถาบันเทคโนโลยีทางการศึกษา
ปรับปรุงระบบการประเมินผล O-net Admission	1. งดเก็บค่าธรรมเนียมการสอบ 2. นำผลการสอบมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา 3. ใช้เกณฑ์คัดเลือกเน้น Competency based	สทศ./ทปอ./สกอ.
ปฏิรูปหลักสูตรทุกระดับ/สาขา	Competency based (Learning outcome)	หน่วยงานต้นสังกัด
รื้อบทบาทสถานศึกษาด้านวิชาการ	1. Academic authority 2. ศูนย์การศึกษาชุมชน	สถานศึกษาทุกสังกัดทุกระดับ/ประเภทการศึกษา

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ, 2558

ตารางที่ 4-11 : แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยด้านการสอน

การสอน (Teaching)

สาระ/ระดับการเปลี่ยนแปลง	วิธีการสอน Teaching	หน่วยงานรับผิดชอบ
พัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ (บทบาทครู)	เน้นบทบาท Facilitator Motivation and Inspiration Coaching	หน่วยงานต้นสังกัด
1. ปรับแนวทางการจัดสรรครู 2. ปรับระบบค่าตอบแทน	1. ปรับแผนอัตรากำลังครู และ จัดทำ Teacher mapping 2. จัดระบบค่าตอบแทนตาม ผลงาน	หน่วยงานต้นสังกัด
ปฏิรูปการเข้าสู่การประกอบ วิชาชีพครู (มาตรฐานวิชาชีพ)	1. จัดหลักสูตรพัฒนาเข้มให้ครู มีมาตรฐานวิชาชีพ 2. ปรับ พรบ. สภาครูฯ	กคศ./สคบศ./ คุรุสภา
ปรับรื้อระบบการผลิตครู	1. จัดระบบการคัดคนเรียนครู 2. ประเมินคุณภาพครูของครู 3. จัดให้มีโรงเรียนฝึกหัดครู	สกอ.

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ, 2558

ตารางที่ 4-12 : แนวทางการปฏิรูปการศึกษาไทยด้านการจัดการ

การจัดการ (Management)

สาระ/ระดับการเปลี่ยนแปลง	วิธีการจัดการ Management	หน่วยงานรับผิดชอบ
พัฒนา ICT ทางการศึกษา	1. ใช้ LMS เพื่อการบริหารจัดการ 2. เน้น E-Learning 3. Media Skill	หน่วยงานต้นสังกัด
ปรับระบบงบประมาณและการประกันคุณภาพ	1. ใช้ QL (Quality Life Card) 2. ปรับค่าใช้จ่ายรายหัว 3. ให้ชุมชนมีบทบาทในการประเมินคุณภาพ	สำนักงบประมาณ ศธ. สมศ.
ปฏิรูประบบการบริหารงานบุคคล	1. ปรับให้ครูเป็นข้าราชการส่วนภูมิภาค 2. ครูเก่ง/ขาดแคลนสอนได้มากกว่า 1 แห่ง	ศธ./กคศ./อปท.
รู้วิธีการกระจายอำนาจทางการศึกษา	3. มีกฎหมายรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษา 4. นำหลักการ PM/WSA/SBM มาใช้อย่างเป็นรูปธรรม	ศธ. (ด้านกฎหมาย) สถานศึกษา/เขตพื้นที่การศึกษา

ที่มา : สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน. กระทรวงศึกษาธิการ, 2558

บทที่ 5

สรุปผลการวิจัย

การวิจัยเรื่อง แนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย วัตถุประสงค์ เพื่อศึกษาวิวัฒนาการแนวคิดการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปัจจุบันของประเทศไทย และเพื่อเสนอแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย สรุปผลการวิจัย ได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปัจจุบันของประเทศไทย มีดังนี้

1.1 ด้านบริหารงานบุคคล

สภาพปัจจุบันของความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการด้านงานบุคคล เช่น การบรรจุ/แต่งตั้ง ครูและบุคลากรที่ไม่ตรงกับความต้องการ/ล่าช้า รวมทั้งไม่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่โรงเรียนต้องการในยุคปัจจุบัน หรือวิชาเฉพาะ โรงเรียนได้ครูไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน เนื่องจากสำนักงานเขตไม่เปิดสอบบรรจุ รอแต่ขอใช้บัญชีของสำนักงานเขตอื่น และส่วนใหญ่จะรับโอนจากหน่วยงานอื่นทำให้เกิดความล่าช้า การย้าย โอน ลาออกของบุคลากร โดยตามปกติครูโอนย้าย 5 ปี แต่สถานะโครงการครูลาออกและขาดอัตรากำลังโดยฉับพลัน การพัฒนาบุคลากรที่ไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในความเป็นอิสระให้สถานศึกษาด้านบุคคล เช่น มอบอำนาจให้โรงเรียนกำหนดคุณสมบัติได้เองโดยความเห็นชอบของคณะกรรมการสถานศึกษา ในการดำเนินการสรรหา บรรจุ แต่งตั้งเอง ร่วมกับเครือข่ายผู้ปกครอง ให้โรงเรียนกำหนดวิธีการในการสรรหาบุคลากรเอง รวมถึงวิธีการกำหนดเงินปัจจัยต่างๆให้แก่บุคลากร เพื่อจูงใจคนเก่ง คนดี มาอยู่ในองค์กร ให้สถานศึกษามีอิสระในการจัดจ้างครูทดแทน จัดการศึกษาในวิชาเฉพาะ โดยการสนับสนุนงบประมาณจากหน่วยงานต้นสังกัด ให้โรงเรียนที่มีความพร้อมสามารถสอบบรรจุครูผู้ช่วยได้เอง ให้โรงเรียนมีอิสระในการบริหารจัดการตามสภาพจริง ให้งบประมาณสนับสนุนตามความเหมาะสม มอบอำนาจให้คณะกรรมการโรงเรียนในการดำเนินการ สรรหา แต่งตั้ง รัยย้าย เป็นต้น

1.2 ด้านวิชาการ

สภาพปัจจุบันของความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการด้านวิชาการ เช่น หลักสูตรขาดความยืดหยุ่น รายวิชาหลักเปลี่ยนแปลงไม่ได้ เกณฑ์การจบหลักสูตรเน้นที่เวลาเรียนรวม แทนที่จะเน้นผลการเรียนรู้เป็นสำคัญ การวัดและประเมินผลในปัจจุบัน เน้นวัดองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับการสอบเข้ามหาวิทยาลัย การรับนักเรียนที่กำหนดระยะเวลาไว้เป็นปีปฏิทิน ก่อให้เกิดการปิดโอกาสในการพัฒนาการศึกษา การประเมินผู้เรียนในแต่ละระดับมากเกินไป ทำให้ผู้เรียนขาด

โอกาสในการเรียนรู้ และกระบวนการพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนขาดหาย และครูขาดการประเมินผลตามตัวชี้วัดนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในความเป็นอิสระให้สถานศึกษาด้านวิชาการ เช่น คัดแยกผู้เรียนออกเป็นกลุ่ม เช่น กีฬา ภาษา วิทยาศาสตร์ และจัดการเรียนการสอนเป็นแบบเฉพาะกลุ่ม การอบรมของครูควรคัดกรองหลักสูตร เพื่อลดปัญหาการอบรมซ้ำซ้อน และเลี่ยงช่วงเวลาการอบรมในช่วงเดือนกันยายน เพื่อขจัดปัญหาการทิ้งห้องเรียน เสนอให้มีคู่มือ และ Smart card เพื่อให้ครูไปพัฒนาองค์ความรู้ มอบอำนาจให้แก่โรงเรียนในการศึกษาแหล่งเรียนรู้ต่างประเทศ โดยเฉพาะโรงเรียนที่อยู่ชายขอบ ให้จัดระบบการเรียนการสอนแบบ Thinking School ออกแบบการสอนโดยปรับทัศนคติร่วมกับครูและผู้ปกครอง ปรับระบบประเมินผู้เรียนในโรงเรียน ให้สอดคล้องและสามารถใช้ได้จริงในการสอบเพื่อคัดเลือกเข้าศึกษาต่อในระบบอุดมศึกษา เป็นต้น

1.3 ด้านงบประมาณ

สภาพปัจจุบันของความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการด้านงบประมาณ เช่น การระดมทรัพยากร การใช้และการของงบประมาณ/การจัดสรร การจัดหาผล/การบริหารสินทรัพย์ของโรงเรียน เป็นต้น

ข้อเสนอแนะ เช่น ปรับระเบียบการใช้เงิน ระดมทรัพยากรในอำนาจของ ศธ. ให้สถานศึกษาใช้เงินในการใช้เงินจ้างครูอย่างคล่องตัว ให้เงินมาจัดสรรงบประมาณโดยไม่มีโครงการกำกับ แต่ให้กำหนดกรอบการทำงาน กำหนดงบประมาณตามเกณฑ์ขนาดของโรงเรียน (งบเพิ่มตามรายหัว) ก่อนทำ Demand Side Policy ปรับระเบียบการจัดหาผลประโยชน์ (ธนาภิรักษ์) ระเบียบสวัสดิการภายใน สพฐ. จัดสรรงบประมาณแบบให้งบอุดหนุนรายหัวเป็นตัวตั้ง และมีงบประมาณเพิ่มตามความขาดแคลนที่ ให้โรงเรียนมีอำนาจในการกำหนด/ออกแบบในส่วนของงบจัดสรรงบประมาณค่าที่ดินหรือครุภัณฑ์ต่างๆ จัดสรรงบประมาณให้โรงเรียนแบบ Block grant เป็นต้น

1.4 ด้านบริหารทั่วไป

สภาพปัจจุบันของความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการด้านบริหารทั่วไป เช่น โรงเรียนถูกสั่งการให้ปฏิบัติภารกิจอื่นๆ จากเขตพื้นที่ฯ มากเกินไป ขาดบุคลากรสนับสนุนงานบริหารทั่วไปทุกด้าน ทำให้ครูต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ เพิ่มเติมมากเกินไป ระบบฐานข้อมูลของ สพฐ. ซ้ำซ้อนกัน การประเมินมีมากเกินไป(จากหน่วยงานภายนอก) และจำนวนนักเรียนต่อห้องมากเกินไป เป็นต้น

ข้อเสนอแนะในความเป็นอิสระให้สถานศึกษาด้านบริหารทั่วไป เช่น จัดสรรและให้อำนาจในการกำหนดตำแหน่ง กำหนดความก้าวหน้าของครูสายการสอนและสนับสนุนทำมาตรฐานของโรงเรียนให้เหมือนกันทั่วประเทศ กำหนดกรอบ โครงสร้าง กฎเกณฑ์ และตำแหน่งบริหารตามบริบทของโรงเรียน สามารถกำหนดแต่งตั้งตำแหน่งบริหารไปตามขั้นตามบริบทของโรงเรียน เป็นต้น

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

2.1 ด้านการปฏิรูปการเรียน

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อด้านการปฏิรูปการเรียนในระดับมากโดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการมุ่งผลลัพธ์ (Learning outcome) เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน การจัดระบบป้องกันเว็บไซต์อันตรายต่อเยาวชน และการเน้นบทบาทเป็นแหล่งพัฒนาวิชาการและภูมิปัญญาชุมชนตามลำดับ โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ เสนอให้สถานศึกษามีโอกาสเลือกแบบเรียนที่เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กให้ทันยุคทันสมัย เพื่อให้ร่วมสมัยต่อการเปลี่ยนแปลง ด้านหลักสูตรมีความหลากหลายในรายวิชา มากเกินไป ในแต่ละภาคเรียนผู้เรียนต้องเรียนถึง 7-8 รายวิชา ทำให้ไม่เหมาะสมกับระยะเวลาของผู้เรียน สื่อ ตำรา นวัตกรรม ควรมีมาตรฐานเดียวกันทั้งประเทศ ควรปรับปรุงหลักสูตร ควรเน้นคุณธรรม วัฒนธรรม ประเพณีไทย ปฏิรูประบบการเรียนการสอนด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้มีมากกว่าเดิมที่เป็นอยู่นักเรียนที่อ่านไม่ออกเขียนไม่ได้ควรจะได้แก้ปัญหาที่ครูผู้สอนหรือตัวนักเรียน ส่งเสริมการเรียนรู้ คู่การปฏิบัติ ปรับปรุง ระเบียบ กฎข้อบังคับให้ครูรับผิดชอบงานสอนของตนเอง สร้างความตระหนักให้ครูรับผิดชอบนักเรียนมากยิ่งขึ้น ลดการใช้สื่อเทคโนโลยีในการสอน ผู้สอนคือสิ่งที่ดีที่สุด จำกัดการใช้อินเทอร์เน็ตในสถานศึกษาให้อยู่ในขอบเขต เป็นต้น

2.2 ด้านการปฏิรูปการสอน

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อด้านการปฏิรูปการสอนในระดับมากโดยมีความคิดเห็นเกี่ยวกับการฝึกทักษะการสร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน (Motivation and Inspiration) การสร้างบทบาทครูเป็นผู้อำนวยความสะดวก (Coaching) และการเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งพฤติกรรมและการดำรงชีวิต และการปรับแผนอัตรากำลังครู และจัดทำ Teacher mapping ตามลำดับ โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ เสนอให้เน้นกระบวนการให้ทันสมัยโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง เน้นการสอนความรู้ภาษาต่างประเทศ รูปแบบการบรรจุครูให้สิทธิครูอัตราจ้างทุกคนสิทธิได้รับการคัดเลือกโดยไม่ได้กำหนดอายุการทำงาน 3 ปี การจัดระบบการศึกษาขั้นพื้นฐานที่มีประสิทธิภาพ ครูต้องใช้กระบวนการจัดการเรียนการสอนที่หลากหลายและสอนแบบ Learning by doing และส่งเสริมให้นักเรียนคิดวิเคราะห์ได้ ควรพัฒนาครูให้มีความรู้ความสามารถรักในอาชีพอย่างจริงจัง รู้จักเสียสละ ครูสำคัญที่สุดในการเรียนการสอน ให้มีคัดเลือกครูที่ดีเก่ง พัฒนาครูให้มีความเป็นครูเพิ่มขึ้น "ครูคือผู้ให้" ลดงานที่เป็นภาระของครูให้ครูสอนให้เต็มเวลา ให้ความเป็นครูกับผู้ที่จะมาเป็นครูให้มากขึ้น ควรมีการอบรมพัฒนาการทำนวัตกรรมการศึกษาขยายผลให้กับเพื่อนครูในสถานศึกษาของตนเอง ได้และใช้เวลาในการอบรมขยายเพิ่มขึ้น ส่งเสริมและพัฒนาครูให้รักการอ่านให้มากขึ้น เพราะครูอ่านหนังสือระเบียบกฎหมายแนวปฏิบัตินี้้อย่างมาก พัฒนาครูให้มีคุณภาพมากขึ้นกว่าเดิมสอนจรรยาบรรณวิชาชีพครูมีจิตสำนึกในการปฏิบัติตัวที่เหมาะสมเป็นแบบอย่างที่ดี ครูต้องพัฒนาตนเองอย่างต่อเนื่อง พัฒนาคุณภาพของสถาบันผลิตครู ตั้งแต่การคัดเลือกบุคคลเป็นครู วัตถุประสงค์ที่มีต่ออาชีพครู ความรู้พื้นฐานในการเรียนครู คำนึงถึงผลการเรียนเฉลี่ย ครูทุกคนต้องพัฒนาตัวเองอยู่ตลอดเวลา หากความรู้อย่างต่อเนื่อง เพื่อนำความรู้มาถ่ายทอดให้กับลูกศิษย์ให้ทันสมัยทันเหตุการณ์ เพราะครูคือแม่แบบเป็นตัวอย่างให้กับลูกศิษย์ ควรมีการปรับอาชีพครูให้เป็นมาตรฐานแตกต่างจากระบบอาชีพอื่นๆ ควรมีการวางแผนในเรื่องอัตรากำลังของข้าราชการครูที่มีการเกษียณให้มีการคืนมาเพื่อบรรจุแต่งตั้งให้ทันเนื่องจากในปัจจุบันกว่าจะได้อัตราคืนมาใช้บรรจุแต่งตั้งใช้เวลาประมาณ 1 ปี เป็นต้น

2.3 ด้านการปฏิรูปการจัดการ

ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อด้านการปฏิรูปการจัดการในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นว่าการใช้ระบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อการบริหารจัดการ และฝึกทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยและสร้างสรรค์ การปรับค่าใช้จ่ายรายหัวให้เหมาะสมกับสถานะของผู้เรียน และการนำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารโรงเรียนแบบครบวงจร และการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (PM/WSA/SBM) มาใช้อย่างเป็นรูปธรรม และการมีกฎหมายรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษา ตามลำดับ โดยมีข้อเสนอแนะ ดังนี้ ปฏิรูปโครงสร้าง ระบบบริหารจัดการ การสรรหาบุคลากรปฏิรูปการเรียนการสอน ปฏิรูปกระจายอำนาจให้เป็นธรรม ปฏิรูปศูนย์พัฒนาครูในแต่ละจังหวัด/ภูมิภาค เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านการศึกษา กระจายอำนาจให้ถึงชุมชนและโรงเรียนให้ได้ ยกฐานะระดับวิชาชีพครูให้เป็นอาชีพชั้นสูง เน้นการปฏิบัติมากกว่าวิชาการ การเข้าเรียนในระดับอุดมศึกษาให้ทุกคนสามารถสมัครเข้าเรียนได้โดยไม่ต้องสอบคัดเลือก แต่จะเรียนจบได้ต้องมีคุณภาพตามที่หลักสูตรกำหนดระบบเรียนพิเศษจะหมดไป ปรับนโยบายการจัดการศึกษาสายอาชีพศึกษามากกว่าสายสามัญพื้นฐาน นำระบบการจัดการศึกษาประเทศสิงคโปร์มาปรับใช้ในประเทศไทย การปฏิรูปการศึกษาควรปฏิรูปทั้งระบบ ควรพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข พัฒนาไอคิว ความคู่กับ อีคิว สังคมทุกวันนี้คนจบการศึกษาสูงแต่คุณค่าทางจิตใจต่ำลง ซึ่งเป็นการพัฒนาที่สวนทางกันอย่างสิ้นเชิง ควรสร้างความตระหนักถึงคุณค่าทางจิตใจส่งเสริมคนให้เป็นคนดีก่อนอันดับแรกตามค่านิยมหลักของคนไทย 12 ประเภทอันเป็นลักษณะอันพึงประสงค์ที่ควรปลูกฝังให้เยาวชนไทยของเรายึดถือซึ่งจะเป็นภูมิคุ้มกันในการดำเนินชีวิตและเป็นทรัพยากรบุคคลที่มีคุณค่าในการพัฒนาประเทศชาติต่อไป การปฏิรูปการศึกษาสิ่งที่สำคัญควรเน้นที่ทักษะชีวิตที่จะทำอย่างไรจะสอนให้เด็กมีทักษะชีวิตที่ดีและถูกต้องคิดเป็นนำไปใช้ในการดำรงชีวิตได้ ไม่ควรมีการกระจายอำนาจไปยังองค์กรบริหารส่วนจังหวัดมากนักเพราะอำนาจทางการเมืองจะเข้าแทรกแซงได้มากที่สุด การปฏิรูปการศึกษาเป็นเรื่องดี แต่การศึกษาไม่ควรมีเรื่องการเมืองเข้ามายุ่งเกี่ยวหรือเปลี่ยนแปลงไปตามการเมือง ควรกระจายอำนาจลงสู่ภูมิภาคอย่างจริงจังและต่อเนื่องบุคคลงบประมาณ การแก้ปัญหาเรื่องภาษาอังกฤษควรจัดสรรอัตราครูต่างชาติครูเอกภาษาอังกฤษให้กับโรงเรียนตั้งแต่ระดับประถมศึกษาอย่างเพียงพอไม่ควรให้แต่งบพัฒนาครูเท่านั้น การเป็นครูผู้อำนวยความสะดวก เด็กจะต้องมีองค์ความรู้และสามารถเรียนรู้ของได้ด้วยตนเอง กระจายอำนาจด้านการศึกษาให้ชัดเจนด้านการมอบอำนาจหน้าที่บทบาทต่าง ๆ กำหนดนโยบายให้ชัดเจนและต่อเนื่อง พัฒนาครู และส่งเสริมให้ครูมีความรู้พัฒนาอย่างต่อเนื่อง ให้มีบุคลากรสนับสนุนด้านการศึกษาให้พอเพียงต่อการจัดการศึกษาที่ครอบคลุมถูกต้องรวดเร็วตามกฎระเบียบ พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศให้รวดเร็วสะดวกต่อการใช้ สร้างคุณธรรมจริยธรรมที่ดีให้กับเด็ก เยาวชน ที่ยั่งยืน เป็นต้น

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติม ของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย มีดังนี้

คุณภาพการศึกษาจะมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การเรียน การสอน และการจัดการ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกัน และด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และคำนึงถึงระดับและประเภทการศึกษา เช่น การศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาอุดมศึกษา การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ การศึกษาอาชีพศึกษา

โดยมีข้อเสนอยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ ดังนี้

1. การดำเนินการเชิงยุทธศาสตร์ กระทรวงศึกษาธิการต้องประกาศนโยบายและแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้ชัดเจน โดยมอบหมายให้องค์กรหลักที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแต่ละระดับและประเภทร่วมกัน จัดทำยุทธศาสตร์ (Roadmap) ภาพรวมของการปฏิรูปการศึกษาแต่ละหน่วยงานนำไปใช้ในการจัดทำผังมโนทัศน์ (Mindmap) ของแต่ละหน่วยงานที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ กำหนดเป้าหมาย/ตัวชี้วัดความสำเร็จที่สัมพันธ์กับการจัดสรรงบประมาณ และกำหนดผู้รับผิดชอบเป็นเจ้าภาพหลักให้ชัดเจน ระดับกระทรวงนำผังยุทธศาสตร์ (Roadmap) มาใช้เป็นเครื่องมือในการกำกับติดตาม ระดับองค์กรหลักนำผังมโนทัศน์ (Mindmap) มาใช้ในการติดตามประเมินผล เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปตามที่กำหนดสอดคล้องเชื่อมโยงกันและบรรลุเป้าหมายตามระยะเวลาที่กำหนด

2. การดำเนินงานเชิงการบริหารจัดการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องดำเนินการจัดตั้งองค์กรรองรับในลักษณะของคณะกรรมการและคณะทำงานเพื่อกำหนดกรอบการปฏิรูปการศึกษาและการจัดทำผังยุทธศาสตร์และผังมโนทัศน์ โดยยกระดับการปฏิรูปการศึกษานี้ เป็นโครงการขนาดใหญ่ (Mega Project) จัดกลไกการบริหารจัดการที่เป็นอิสระและมีความคล่องตัวในการดำเนินงาน คำนึงถึงความเป็นไปได้ทั้งด้านการปฏิบัติ ศักยภาพของสถานศึกษา และงบประมาณสนับสนุน รวมทั้งการจัดทำ Hardware และ software เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ

3. การดำเนินงานเชิงการปฏิบัติการ จัดกิจกรรมการประชาสัมพันธ์และสื่อสารให้ผู้รับผิดชอบระดับปฏิบัติการโดยเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้ความสนใจในแนวปฏิบัติและนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังและเต็มใจ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด มาตรการจูงใจในลักษณะการให้รางวัลและความชอบ (Reward and Recognition) มีช่องทางเชื่อมโยงข้อมูลและการสื่อสารที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูง ต้นทุนต่ำเชื่อมโยงสถานศึกษาที่ห่างไกลได้

4. การดำเนินงานเชิงประเมินผล เป็นการสร้างกลไกการกำกับติดตามและประเมินผลเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าและความสำเร็จเป็นระยะ โดยมีทั้งคณะกรรมการกำกับติดตาม (Monitoring) และคณะนิเทศให้คำปรึกษา (Coaching) เพื่อสร้างความมั่นใจในการดำเนินงานให้เกิดผลสำเร็จ

4. ข้อเสนอแนะในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย
ประกอบด้วยประเด็นต่างๆ ดังนี้

4.1 ยุทธศาสตร์ด้านการปฏิรูปการเรียนรู้ มีข้อเสนอประเด็นต่างๆ ดังนี้

4.1.1 ด้านการพัฒนา ได้แก่ ความรู้ความสามารถของผู้เรียน ทักษะชีวิตของผู้เรียน และการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ

4.1.2 ด้านการปรับปรุง ได้แก่ คุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้

4.1.3 ด้านการปฏิรูป ได้แก่ หลักสูตร และระบบการวัดและประเมินผล

4.1.4 ด้านการปฏิวัติ ได้แก่ บทบาทสถานศึกษา

4.2 ยุทธศาสตร์ด้านการสอน มีข้อเสนอประเด็นต่างๆ ดังนี้

4.2.1 ด้านการพัฒนา ได้แก่ ศักยภาพผู้สอน กระบวนการจัดการเรียนรู้ และบทบาทภาระหน้าที่ของผู้สอน

4.2.2 ด้านการปรับปรุง ได้แก่ ระบบการจัดสรรผู้สอน

4.2.3 ด้านการปฏิรูป ได้แก่ มาตรฐานวิชาชีพ และวิทยฐานะ

4.2.4 ด้านการปฏิบัติ ได้แก่ ระบบการผลิตครู

4.3 ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ มีข้อเสนอประเด็นต่างๆ ดังนี้

4.3.1 ด้านการพัฒนา ได้แก่ เทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา

4.3.2 ด้านการปรับปรุง ได้แก่ ระบบงบประมาณ

4.3.3 ด้านการปฏิรูป ได้แก่ กฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับทางการศึกษา โครงสร้างการบริหาร การประกันคุณภาพ และระบบการบริหารงานบุคคล

4.3.4 ด้านการปฏิบัติ ได้แก่ ระบบการทดสอบกลาง

ข้อเสนอแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย

จากการศึกษาดังกล่าว สามารถสรุปแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย โดยแบ่งเป็นช่วงระยะเวลาสั้นและระยะเวลายาว ซึ่งสิ่งที่จะต้องพิจารณา คือ การทบทวนเกี่ยวกับการแบ่งเขตพื้นที่การศึกษา และการแก้ไขพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ และจะต้องพิจารณาว่าเรื่องใดจะมีระดับการเปลี่ยนแปลงมากหรือน้อยตามลำดับ คือ

1. ระดับการพัฒนา (Development)
2. ระดับการปรับปรุง (Improvement)
3. ระดับการปฏิรูป (Reform)
4. ระดับการปฏิวัติหรือรีเอนจิเนียริง (Reengineering)

ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย

รายละเอียดยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย จำแนกแต่ละประเด็นและระดับการเปลี่ยนแปลง ได้ดังนี้

1. ยุทธศาสตร์ด้านการเรียน (Learning) มีสาระ/ระดับการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

1.1 การพัฒนาสื่อ/ตำรา/นวัตกรรม โดยการผลิตสื่อ online/offline การใช้ Social media เพื่อการศึกษาและจัดระบบป้องกัน web อันตราย หน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ หน่วยงานต้นสังกัดสถาบันอุดมศึกษาในพื้นที่ และสถาบันเทคโนโลยีทางการศึกษา

1.2 ปรับปรุงระบบการประเมินผล O-net Admission โดยงดเก็บค่าธรรมเนียม การสอบนำผลการสอบมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา และใช้เกณฑ์คัดเลือกเน้น Competency based หน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ สถาบันทดสอบทางการศึกษาแห่งชาติ (องค์การมหาชน)/ที่ประชุมอธิการบดีแห่งประเทศไทย/สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

1.3 ปฏิรูปหลักสูตรทุกระดับ/สาขา โดยการใช้ Competency based (Learning outcome) หน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ หน่วยงานต้นสังกัด

1.4 ฝึกอบรมสถานศึกษาด้านวิชาการ โดยการใช้ Academic authority ศูนย์การศึกษาชุมชน หน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ สถานศึกษาทุกสังกัดทุกระดับ/ประเภทการศึกษา

2. ยุทธศาสตร์ด้านการสอน (Teaching) มีสาระ/ระดับการเปลี่ยนแปลง ดังนี้

2.1 พัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ (บทบาทครู) โดยเน้นบทบาท Facilitator Motivation and Inspiration Coaching หน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ หน่วยงานต้นสังกัด

2.2 ปรับแนวทางการจัดสรรครู และปรับระบบค่าตอบแทน โดยปรับแผนอัตรากำลังครู และจัดทำ Teacher mapping รวมทั้งจัดระบบค่าตอบแทนตามผลงาน หน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ หน่วยงานต้นสังกัด

2.3 ปฏิรูปการเข้าสู่การประกอบวิชาชีพครู (มาตรฐานวิชาชีพ) โดยจัดหลักสูตรพัฒนาเข้มให้ครูมีมาตรฐานวิชาชีพ และปรับ พรบ. สภาครูฯ หน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา / ผู้อำนวยการ สถาบันพัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา / ครูสภา

2.4 ปรับรื้อระบบการผลิตครู โดยจัดระบบการคัดคนเรียนครู ประเมินคุณภาพครูของครูและจัดให้มีโรงเรียนฝึกหัดครู หน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการการอุดมศึกษา

3. ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการ (Management)

3.1 พัฒนา ICT ทางการศึกษา โดยใช้ LMS เพื่อการบริหารจัดการ เน้น E-Learning และ Media Skill หน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ หน่วยงานต้นสังกัด

3.2 ปรับระบบงบประมาณ และการประกันคุณภาพโดยใช้ QL (Quality Life Card) ปรับค่าใช้จ่ายรายหัวและให้ชุมชนมีบทบาทในการประเมินคุณภาพ หน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ สำนักงานงบประมาณ กระทรวงศึกษาธิการ สำนักงานรับรองมาตรฐานและประเมินผลคุณภาพการศึกษา

3.3 ปฏิรูประบบการบริหารงานบุคคล โดยปรับให้ครูเป็นข้าราชการส่วนภูมิภาค และครูเก่ง/ขาดแคลนสอนได้มากกว่า 1 แห่ง หน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ/สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา/องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.4 รื้อวิธีการกระจายอำนาจทางการศึกษาโดยมีกฎหมายรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษา และนำหลักการ PM/WSA/SBM มาใช้อย่างเป็นรูปธรรม หน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ กระทรวงศึกษาธิการ (ด้านกฎหมาย) สถานศึกษา/เขตพื้นที่การศึกษา

กลยุทธ์ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย

การปฏิรูปการศึกษาตามยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ให้เกิดประสิทธิภาพและประสิทธิผลได้อย่างเป็นรูปธรรม จึงควรมีกกลยุทธ์ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ดังนี้

1. การดำเนินการเชิงยุทธศาสตร์ กระทรวงศึกษาธิการต้องประกาศนโยบายและแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้ชัดเจน โดยมอบหมายให้องค์กรหลักที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแต่ละระดับและประเภทร่วมกัน จัดทำยุทธศาสตร์ (Roadmap) ภาพรวมของปฏิรูปการศึกษาแต่ละหน่วยงานนำไปใช้ในการจัดทำผังมโนทัศน์ (Mindmap) ของแต่ละหน่วยงานที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ

กำหนดเป้าหมาย/ตัวชี้วัดความสำเร็จที่สัมพันธ์กับการจัดสรรงบประมาณ และกำหนดผู้รับผิดชอบ เป็นเจ้าภาพหลักให้ชัดเจน ระดับกระทรวงนำผังยุทธศาสตร์ (Roadmap) มาใช้เป็นเครื่องมือในการ กำกับติดตาม ระดับองค์กรหลักนำผังมโนทัศน์ (Mindmap) มาใช้ในการติดตามประเมินผล เพื่อให้ การดำเนินงานเป็นไปตามที่กำหนดสอดคล้องเชื่อมโยงกันและบรรลุเป้าหมายตามระยะเวลาที่กำหนด

2. การดำเนินงานเชิงการบริหารจัดการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดตั้ง องค์กรรองรับในลักษณะของคณะกรรมการและคณะทำงานเพื่อกำหนดกรอบการปฏิรูปการศึกษา และการจัดทำผังยุทธศาสตร์และผังมโนทัศน์ โดยยกระดับการปฏิรูปการศึกษานี้ เป็นโครงการขนาดใหญ่ (Mega Project) จัดกลไกการบริหารจัดการที่เป็นอิสระและมีความคล่องตัวในการดำเนินงาน คำนึงถึงความเป็นไปได้ทั้งด้านการปฏิบัติ ศักยภาพของสถานศึกษา และงบประมาณสนับสนุน รวมทั้ง การจัดทำ Hardware และ software เพื่อสนับสนุนการบริหารจัดการ

3. การดำเนินงานเชิงการปฏิบัติการ จัดกิจกรรมการประชาสัมพันธ์และสื่อสาร ให้ผู้รับผิดชอบระดับปฏิบัติการโดยเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้ความสนใจ เข้าใจในแนวปฏิบัติและนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังและเต็มใจ เพื่อให้บรรลุตามเป้าหมายที่กำหนด มาตรการจูงใจในลักษณะการให้รางวัลและความชอบ (Reward and Recognition) มีช่องทาง เชื่อมโยงข้อมูลและการสื่อสารที่ทันสมัยและมีประสิทธิภาพสูง ต้นทุนต่ำเชื่อมโยงสถานศึกษาที่ ห่างไกลได้

หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการ สื่อสาร (ICT) เพื่อการบริหารจัดการและการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพและ ทั่วถึงทั้งระบบ online และระบบ offline สามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนครู สื่อและแหล่งเรียนรู้ สถานับการศึกษาในระดับอุดมศึกษามีระบบการช่วยเหลือส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

4. การดำเนินงานเชิงประเมินผล เป็นการสร้างกลไกการกำกับติดตามและ ประเมินผลเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าและความสำเร็จเป็นระยะ โดยมีทั้งคณะกรรมการกำกับติดตาม (Monitoring) และคณะนิเทศให้คำปรึกษา (Coaching) เพื่อสร้างความมั่นใจในการดำเนินงานให้ เกิดผลสำเร็จ

อภิปรายผล

จากสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปัจจุบันของประเทศไทยจากการศึกษา พบว่า มีสภาพความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการด้านงานบุคคล ด้านวิชาการ ด้านงบประมาณ และด้าน บริหารงานทั่วไป ซึ่งเป็นภารกิจหลักที่สถานศึกษาต้องรับผิดชอบ ตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ การศึกษาแห่งชาติ พ.ศ.2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ.2545 ให้กระทรวงศึกษาธิการกระจายอำนาจ การบริหารและการจัดการศึกษาทั้งด้านวิชาการ งบประมาณ การบริหารงานบุคคล และการบริหาร ทั่วไปไปยังคณะกรรมการ และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาโดยตรง แต่ในทางปฏิบัติ ก็ยังไม่สามารถดำเนินการตามที่กำหนดได้ แม้จะมีการกำหนดให้สถานศึกษาเป็นนิติบุคคลตาม พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการกระทรวงศึกษาธิการ พ.ศ. 2545 และกฎกระทรวงว่าด้วย หลักเกณฑ์และวิธีการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษา พ.ศ. 2551 ก็ตาม เนื่องจาก ความไม่เข้าใจและความพร้อมของสถานศึกษารวมถึงผู้บริหารระดับนโยบายในส่วนกลางมีการ เปลี่ยนแปลงบ่อยและขาดการส่งเสริมความพร้อมและความเข้มแข็งในการรองรับการกระจายอำนาจ

ของคณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา ขณะเดียวกันก็เกิดปัญหาในการจัดการศึกษาระดับประถมศึกษาและมัธยมศึกษาจนนำไปสู่การแยงเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษาและมัธยมศึกษาทำให้ ขาดความสนใจในการผลักดันการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาลงไป

จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา ทั้งด้านการปฏิรูปการเรียน การสอนและการบริหารจัดการ ที่มีความคิดเห็นในระดับมากทั้งสามด้าน และมีข้อเสนอแนะหลายประการเช่น เสนอให้สถานศึกษามีโอกาสเลือกแบบเรียนที่เหมาะสมกับการพัฒนาเด็กให้ทันยุคทันสมัย เพื่อให้ร่วมสมัยต่อการเปลี่ยนแปลง ควรปรับปรุงหลักสูตร ควรเน้นคุณธรรม วัฒนธรรม ประเพณีไทย ปฏิรูประบบการเรียนการสอนด้านคุณธรรม จริยธรรม ให้มีมากกว่าเดิมที่เป็นอยู่ เสนอให้เน้นกระบวนการให้ทันสมัยโลกแห่งการเปลี่ยนแปลง เน้นการสอนความรู้ ภาษาต่างประเทศ การกระจายอำนาจให้เป็นธรรม เน้นการมีส่วนร่วมของชุมชนในด้านการศึกษา การกระจายอำนาจให้ถึงชุมชนและโรงเรียนให้ได้ ยกฐานะระดับวิชาชีพครูให้เป็นอาชีพชั้นสูง เน้นการปฏิบัติมากกว่าวิชาการ นำระบบการจัดการศึกษาประเทศสิงคโปร์มาปรับใช้ในประเทศไทย การปฏิรูปการศึกษาควรปฏิรูปทั้งระบบ ควรพัฒนาให้ผู้เรียนเป็นคนเก่ง คนดี และมีความสุข เป็นต้น ข้อเสนอแนะดังกล่าวสามารถนำไปสู่การปฏิบัติได้ทั้งในระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ โดยกำหนดเป็นยุทธศาสตร์และแผนปฏิบัติงานประจำปีเพื่อการขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติให้เห็นผลเป็นรูปธรรม

จากความคิดเห็นและข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ที่เสนอให้กระทรวงศึกษาธิการต้องประกาศนโยบายและแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้ชัดเจน โดยร่วมกัน จัดทำยุทธศาสตร์ (Roadmap) ภาพรวมของการปฏิรูปการศึกษา แต่ละหน่วยงานนำไปใช้ในการจัดทำผังโน้ตทัศน์ (Mindmap) ของแต่ละหน่วยงานที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ การจัดตั้งองค์กรรองรับในลักษณะของคณะกรรมการและคณะทำงานเพื่อกำหนดกรอบการปฏิรูปการศึกษาและการจัดทำผังยุทธศาสตร์และผังโน้ตทัศน์ จัดกิจกรรมการประชาสัมพันธ์และสื่อสารให้ผู้รับผิดชอบระดับปฏิบัติการให้ความสนใจในแนวปฏิบัติและนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง รวมทั้งการสร้างกลไกการกำกับติดตามและประเมินผลเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าและความสำเร็จเป็นระยะ สอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาลและกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีการจัดตั้งคณะกรรมการนโยบายการศึกษา และคณะกรรมการอำนวยการปฏิรูปการศึกษา และได้กำหนดเป้าหมายการปฏิรูปการศึกษา 6 ประการ คือ

1. เด็กจบ ป.1 ต้องอ่านออกเขียนได้ และต้องมีการประเมินผลที่เป็นรูปธรรม
2. เด็กชั้น ม.1-6 ต้องเลือกเรียนวิชาเสริมเป็นสาขาวิชาชีพ เพื่อการวางแผนอาชีพในอนาคตได้
3. เชื่อมโยงการศึกษากับการส่งเสริมวิชาชีพ ให้ตรงความต้องการของท้องถิ่นและประเทศชาติ
4. ในระดับอุดมศึกษา ให้เน้นการวิจัย เพื่อเชื่อมต่อกับงานวิจัยกับภาคเอกชน
5. ให้นักเรียนมีความสามารถด้านภาษาอังกฤษที่มาจากประเทศต้นทางเคยชินกับเจ้าของภาษา
6. ผลิตคุณครูที่มีความเข้มข้น อาทิ ครูทายาท ที่มีความสามารถตอบรับการเรียนของเด็กได้อย่างแท้จริง

โดยให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำไปจัดทำยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติ นอกจากนี้ยังกำหนดให้มีการเสนอวิสัยทัศน์ทางการศึกษา ปี 2015-2020 ที่ครอบคลุม นโยบายการศึกษา ระบบการศึกษา และการบริหารการศึกษา โครงสร้างทางการศึกษา การมีส่วนร่วมในการบริหารการศึกษา ครูและบุคลากรทางการศึกษา การกำกับและการประเมินผล งบประมาณและการช่วยเหลือทางการเงิน และประเด็นอื่นๆที่เกี่ยวข้อง ศึกษาาระบบการศึกษาของฟินแลนด์ สิงคโปร์ เกาหลีใต้มาประยุกต์ใช้ เป็นต้น ในส่วนของกระทรวงศึกษาธิการก็ได้กำหนดทิศทางทางการปฏิรูปการศึกษาไว้ 6 ด้านเช่นกัน ได้แก่ ระบบทรัพยากรและการเงินเพื่อการศึกษา ระบบข้อมูลและสารสนเทศทางการศึกษา ระบบการกระจายอำนาจ กฎหมายการศึกษา การเรียนรู้ และระบบการผลิตและพัฒนาครู

จากข้อเสนอแนะในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย ที่เสนอให้มีการพัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียน ทักษะชีวิตของผู้เรียน และการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ พัฒนาศักยภาพผู้สอน กระบวนการจัดการเรียนรู้ และบทบาทภาระหน้าที่ของผู้สอน และพัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ปรับปรุงคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ ระบบการจัดสรรผู้สอน และระบบงบประมาณ ปฏิรูปหลักสูตร และระบบการวัดและประเมินผล มาตรฐานวิชาชีพ และวิทยฐานะ ปฏิรูปกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับทางการศึกษา โครงสร้างการบริหาร การประกันคุณภาพ และระบบการบริหารงานบุคคล ปฏิวัติบทบาทสถานศึกษา ระบบการผลิตครู ระบบการทดสอบกลาง มีความสอดคล้องกับแนวนโยบายของรัฐบาลที่เน้นการจัดให้มีการปฏิรูปการศึกษาและการเรียนรู้ ปรับเปลี่ยนการจัดสรรงบประมาณ สนับสนุนการศึกษาและบูรณาการระบบการกู้ยืมเงินเพื่อการศึกษา การให้องค์ประกอบประชาสังคม ภาคเอกชน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และประชาชนทั่วไป มีโอกาสร่วมจัด การการศึกษา การพัฒนาคนทุกช่วงวัยโดยส่งเสริมการเรียนรู้ตลอดชีวิต ส่งเสริมอาชีวศึกษาและการศึกษาระดับวิทยาลัยชุมชน การพัฒนาระบบการผลิตและพัฒนาครูที่มีคุณภาพ และการนำเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร (IT) มาใช้ในการสอน และสอดคล้องนโยบายรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ ที่มีนโยบายทั่วไปเน้นการพัฒนาและปฏิรูปการศึกษา ยึดหลักการมีส่วนร่วม การกระจายอำนาจ และความต้องการของทุกภาคส่วนในสังคม มีความสอดคล้องกับทิศทางการพัฒนาและเพิ่มศักยภาพการแข่งขันของประเทศ การสร้างโอกาสทางการศึกษาในสังคมไทย จะต้องให้ความสำคัญกับการสร้างความเท่าเทียมและเป็นธรรม การพัฒนาระบบการจัดการศึกษาและการพัฒนาหลักสูตรทางการศึกษา การให้ความสำคัญกับการยกระดับความรู้ให้มีคุณภาพและได้มาตรฐานสากล ควบคู่ไปกับการส่งเสริมการเรียนรู้ภูมิปัญญาท้องถิ่น และปลูกฝังคุณธรรม การสร้างวินัย ปลูกฝังอุดมการณ์ การส่งเสริมและยกสถานะของครูซึ่งเป็นบุคลากรหลักในระบบการศึกษา ให้ความสำคัญกับการสร้างเสริมให้วิชาชีพครูเป็นวิชาชีพชั้นสูงในสังคม การบริหารและการปฏิบัติราชการกระทรวงในทุกระดับ ให้ความสำคัญกับการบูรณาการการปฏิบัติของทุกหน่วยงานในสังกัดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกันและประสานสอดคล้องกัน โดยเน้นการดำเนินงานในปีแรก คือ การพัฒนาการศึกษาในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้และสนับสนุนการแก้ไขปัญหาและพัฒนาจังหวัดชายแดนภาคใต้ การเตรียมความพร้อมเข้าสู่ประชาคมอาเซียนในปี พ.ศ.2558 และการดำรงความต่อเนื่องภายหลังการก้าวเข้าสู่ประชาคมอาเซียนการพัฒนาศักยภาพการแข่งขันและสนับสนุนการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืน การมุ่งเน้นการผลิตและพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษาให้มีคุณภาพ การพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ

เพื่อการศึกษาให้ทันสมัย การเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติราชการตามแผนปฏิบัติราชการประจำปีงบประมาณ 2558 ของกระทรวงศึกษาธิการ และการดำเนินการตามแผนการศึกษาแห่งชาติและการปฏิรูปการศึกษา

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัย มีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะระดับนโยบาย

1.1 กระทรวงศึกษาธิการร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย ให้ครอบคลุมทั้งด้านการเรียน (Learning) ด้านการสอน (Teaching) ด้านการจัดการ (Management)

1.1.1 ด้านการเรียน เน้นการพัฒนาสื่อ/ตำรา/นวัตกรรม ปรับปรุงระบบการประเมินผล O-net Admission ปฏิรูปหลักสูตรทุกระดับ/สาขา ปรับรื้อบทบาทสถานศึกษาด้านวิชาการ โดยการใช้ Academic authority ศูนย์การศึกษาชุมชน

1.1.2 ด้านการสอน เน้นพัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ (บทบาทครู) โดยเน้นบทบาท Facilitator Motivation and Inspiration Coaching ปรับแนวทางการจัดสรรครู และปรับระบบค่าตอบแทน โดยปรับแผนอัตรากำลังครู และจัดทำ Teacher mapping รวมทั้งจัดระบบค่าตอบแทนตามผลงาน ปฏิรูปการเข้าสู่การประกอบวิชาชีพครู (มาตรฐานวิชาชีพ) โดยจัดหลักสูตรพัฒนาเข้มให้ครูมีมาตรฐานวิชาชีพ และปรับ พรบ. สภาครูฯ ปรับรื้อระบบการผลิตครู โดยจัดระบบการคัดคนเรียนครู ประเมินคุณภาพครูของครูและจัดให้มีโรงเรียนฝึกหัดครู

1.1.3 ด้านการบริหารจัดการ เน้นพัฒนา ICT ทางการศึกษา โดยใช้ LMS เพื่อการบริหารจัดการ เน้น E-Learning และ Media Skill ปรับระบบงบประมาณ และการประกันคุณภาพ โดยใช้บัตรคุณภาพชีวิต QL (Quality Life Card) ปรับค่าใช้จ่ายรายหัว และให้ชุมชนมีบทบาทในการประเมินคุณภาพ ปฏิรูประบบการบริหารงานบุคคล โดยปรับให้ครูเป็นข้าราชการส่วนภูมิภาค และครูเก่ง/ขาดแคลนสอนได้มากกว่า 1 แห่ง รื้อวิธีการกระจายอำนาจทางการศึกษา โดยมีกฎหมายรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษา และนำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม (PM) การบริหารทั้งโรงเรียน(WSA)และการบริหารโดยใช้โรงเรียนเป็นฐาน (SBM) มาใช้อย่างเป็นรูปธรรม

1.2 กระทรวงศึกษาธิการควรประกาศนโยบายและแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้ชัดเจน โดยมอบหมายให้องค์กรหลักที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแต่ละระดับและประเภทร่วมกัน จัดทำยุทธศาสตร์ (Roadmap) ภาพรวมของการปฏิรูปการศึกษาแต่ละหน่วยงานนำไปใช้ในการจัดทำผังมโนทัศน์ (Mindmap) ของแต่ละหน่วยงานที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ กำหนดเป้าหมาย/ตัวชี้วัดความสำเร็จที่สัมพันธ์กับการจัดสรรงบประมาณ

1.3 จัดให้มีระบบและกลไกการกำกับติดตามและประเมินผลเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าและความสำเร็จเป็นระยะ โดยมีทั้งคณะกรรมการกำกับติดตามและประเมินผลทั้งระดับนโยบายและระดับปฏิบัติ

2. ข้อเสนอแนะการขับเคลื่อนระดับปฏิบัติ

2.1 หน่วยงานต้นสังกัดจัดกิจกรรมการประชาสัมพันธ์และสื่อสารให้ระดับปฏิบัติกรโดยเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้ความสนใจในแนวปฏิบัติและนำไปปฏิบัติอย่างจริงจัง

2.2 หน่วยงานต้นสังกัดและสถานศึกษาใช้ระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร(ICT) เพื่อการบริหารจัดการและการพัฒนาสื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนที่มีประสิทธิภาพและทั่วถึงทั้งระบบ online และระบบ offline สามารถแก้ปัญหาการขาดแคลนครู สื่อและแหล่งเรียนรู้ สถาบันการศึกษาระดับอุดมศึกษามีระบบการช่วยเหลือส่งเสริมและพัฒนาสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน

2.3 ดำเนินการให้มีการบูรณาการการปฏิบัติทุกระดับ ทุกประเภทและทุกสังกัดให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน รวมทั้งสร้างกลไกการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อจัดการศึกษา และการระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษาให้มีประสิทธิภาพและประโยชน์สูงสุด

บรรณานุกรม

ภาษาไทย

หนังสือ

- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. กระทรวงศึกษาธิการ. แนวทางการกระจายอำนาจการบริหารและการจัดการศึกษาให้คณะกรรมการ สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย จำกัด, 2550.
- คณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ(พ.ศ.2545-2549). พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค, 2546.
- คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. ปฏิรูปครูสู่ฝัน. กรุงเทพฯ : กระทรวงศึกษาธิการ, 2547.
- พัฒนาครู คณาจารย์ และบุคลากรทางการศึกษา, สถาบัน. การประเมินสมรรถนะครูและบุคลากรทางการศึกษา เพื่อจัดทำแผนพัฒนาตนเอง (ID-PLAN) และแผนพัฒนาความก้าวหน้าในวิชาชีพ. นครปฐม : ฝ่ายวิชาการ โครงการพัฒนาระบบการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา, 2549.
- พิมพ์พันธ์ เตชะคุปต์ และ พรทิพย์ แข็งขัน. สมรรถนะครูและแนวทางการพัฒนาครูในสังคมที่เปลี่ยนแปลง. สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา. กรุงเทพฯ : พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2551.
- มนตรี จุฬาวัดชนพล. นโยบายการผลิตและพัฒนาครู. กรุงเทพฯ : สำนักงานปฏิรูปวิชาชีพครู สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, 2543.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. ยุทธศาสตร์สู่การปฏิบัติของกระทรวงศึกษาธิการ. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์ (ร.ส.พ.), 2547.
- ศึกษาธิการ, กระทรวง. หนึ่งปีแห่งการเร่งรัดพัฒนาการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์ชุมนุมสหกรณ์การเกษตรแห่งประเทศไทย, 2550.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. กรอบทิศทางการพัฒนาการศึกษาในช่วงแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 10 (พ.ศ.2550-2554) ที่สอดคล้องกับแผนการศึกษาแห่งชาติ (พ.ศ.2545-2549). กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2551.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. ข้อเสนอการปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สอง (พ.ศ.2552-2561). พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2552.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. ข้อเสนอเชิงนโยบายการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา 2554. พิมพ์ครั้งที่ 2, กรุงเทพมหานคร : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2554.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. ผลการส่งเสริมความรู้และการติดตามประเมินผลการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาปี 2550. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วนจำกัด วี.ที.ซี.คอมมิวนิเคชั่น, 2551.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. ผ่าปมปฏิรูป. กรุงเทพฯ : หจก. ภาพพิมพ์, 2547.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. แผนการศึกษาแห่งชาติ ฉบับปรับปรุง (พ.ศ. 2552-2559). พิมพ์ครั้งที่ 3, กรุงเทพมหานคร : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2553.

- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่2) พ.ศ. 2545. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2545.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. มาตรฐานการศึกษาของชาติ. กรุงเทพฯ : สหยาบสื่อและการพิมพ์, 2548.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. ยุทธศาสตร์ขับเคลื่อนการปฏิรูปการศึกษาไทย (Roadmap) พ.ศ.2548-2551. กรุงเทพฯ : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด ,2549.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. รายงานการประชุมสมัชชาคุณภาพการศึกษา. กรุงเทพฯ : ห้างหุ้นส่วน จำกัดภาพพิมพ์, 2551.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. รายงานผลการประเมินการบังคับใช้กฎหมายการศึกษาและข้อเสนอเพื่อการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาครูและบุคลากรทางการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2550.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. รายงานการวิจัยแนวทางการพัฒนาการศึกษาไทยกับการเตรียมความพร้อมสู่ศตวรรษที่ 21. กรุงเทพมหานคร : บริษัท พริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2557.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. รวมกฎหมายการศึกษา. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว, 2548.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. รวมกฎหมายการศึกษาเล่ม 1-7. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์แห่งจุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2549.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. สถิติการศึกษาของประเทศไทย ปีการศึกษา 2550. กรุงเทพฯ : บริษัทพริกหวานกราฟฟิค จำกัด, 2551.

วิทยานิพนธ์ รายงานการวิจัย เอกสารวิจัย

- กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, สำนักงาน. “อิสระ รับผิดชอบ หัวใจสู่โรงเรียนดี มีประสิทธิภาพ”. รายงานการวิจัย, 2557.
- กองทุนสนับสนุนการสร้างเสริมสุขภาพ, สำนักงาน. “ข้อเสนอทางเลือกระบบการศึกษาที่เหมาะสมกับสุขภาวะคนไทย”. รายงานการวิจัย, 2557.
- กองทุนสนับสนุนการวิจัย, สำนักงาน. “โครงการรูปแบบ/แนวทางการส่งเสริมสนับสนุนการจัดการศึกษาของเทศบาลนครรังสิต”. รายงานการวิจัย, 2554.
- สภาที่ปรึกษาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. “ความเห็นและข้อเสนอแนะเรื่อง “ยุทธศาสตร์ประเทศไทย ใน 2 ทศวรรษหน้า (พ.ศ. 2556-2575) ภายใต้ปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง”. พิมพ์ครั้งที่ 1, กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์คณะรัฐมนตรีและราชกิจจานุเบกษา, 2556.
- ส่งเสริมสังคมแห่งการเรียนรู้และพัฒนาคุณภาพเยาวชน, สำนักงาน. “โครงการสังเคราะห์ชุดความรู้ด้านการปฏิรูปการศึกษาในต่างประเทศ”. รายงานการวิจัย, 2555.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. “รูปแบบการบริหารสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน”. รายงานการวิจัย, 2556.
- เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. “การประเมินศักยภาพและความพร้อมของสถานศึกษาขั้นพื้นฐานเพื่อรองรับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษา”. รายงานการวิจัย, 2555.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. “การวิจัยและพัฒนาทฤษฎีการเพื่อการบริหารจัดการสถานศึกษา
นิติบุคคล ระดับการศึกษาขั้นพื้นฐานสังกัดกระทรวงศึกษาธิการ”. รายงานการวิจัย,
2555.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. “การวิจัยและพัฒนากระบวนการบริหารโดยองค์คณะบุคคลระยะ
ที่ 1”. รายงานการวิจัย, 2553.

เลขาธิการสภาการศึกษา, สำนักงาน. ร่างรายงานการวิจัยเรื่อง ภาพการศึกษาไทยในอนาคต 10-20 ปี.
พิณสุตา สิริธรรังศรี ผู้วิจัย, พฤศจิกายน 2551 (อัดสำเนา)

เอกสารไม่ตีพิมพ์

คณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน, สำนักงาน. “คู่มือการบริหารโรงเรียนในโครงการพัฒนาการ
บริหารรูปแบบนิติบุคคล”. เอกสารโครงการ, 2556.

รายงานการประชุม สมัชชาคุณภาพการศึกษา สกศ. กรุงเทพมหานคร. : หจก. ภาพพิมพ์, 2551.

ศึกษาธิการ, กระทรวง. “รายงานการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ.” โดย
คณะกรรมการปฏิรูประบบบริหารการศึกษาในกระทรวงศึกษาธิการ. 9 มิถุนายน 2542.

ฐานข้อมูลอิเล็กทรอนิกส์

เลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, สำนักงาน. “เจตนารมณ์รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช
2550”. สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร. (ออนไลน์). เข้าถึงได้จาก : [http :
www.Thairath.co.th/online:php?section=newsthairathonline&Content=
114584](http://www.Thairath.co.th/online:php?section=newsthairathonline&Content=114584), 2550.

ประวัติย่อผู้วิจัย

- ชื่อ : นาย สมศักดิ์ ตลประสิทธิ์
- วัน เดือน ปีเกิด : 18 กันยายน 2503
- การศึกษา : ปริญญาตรี กศ.บ. (ฟิสิกส์-คณิต) ศศ.บ. (รัฐศาสตร์)
: ปริญญาโท ศศ.ม. (การสอนวิทย์) ม. เกษตรศาสตร์
: ปริญญาเอก ครุศาสตรดุษฎีบัณฑิต (บริหารการศึกษา)
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย
- ประวัติการทำงาน
โดยย่อ : รองเลขาธิการคุรุสภา
: อนุกรรมการการอาชีวศึกษา
: อนุกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน
: อนุกรรมการเสริมสร้างธรรมาภิบาลด้านการศึกษา
: กรรมการผู้ทรงคุณวุฒิสภามหาวิทยาลัยราชภัฏหมู่บ้านจอมบึง ราชบุรี
: คณะกรรมการสถานศึกษาขั้นพื้นฐาน
: คณะกรรมการ/คณะทำงาน/คณะวิจัยที่เกี่ยวข้องกับการปฏิรูปการศึกษา
กระทรวงศึกษาธิการ
: นักวิจัย
- ตำแหน่งปัจจุบัน : ผู้ช่วยเลขาธิการสภาการศึกษา สำนักงานเลขาธิการสภาการศึกษา

สรุปย่อ

ลักษณะวิชา สังคมจิตวิทยา

เรื่อง แนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย

ผู้วิจัย ดร.สมศักดิ์ ดลประสิทธิ์

หลักสูตร วปอ.57

ตำแหน่ง ผู้ช่วยเลขาธิการสภาการศึกษา

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

จากกระแสการเปลี่ยนแปลงทั้งทางด้านการเมือง เศรษฐกิจ และสังคม รวมทั้งการศึกษา ทำให้เกิดแรงผลักดันจากสังคมให้มีการการปฏิรูปการศึกษา โดยมีเหตุผลสำคัญ คือกระแสสังคมโลกและสังคมไทยยุคใหม่เน้นสังคมคุณภาพ ต้องมีการพัฒนาคุณภาพการศึกษาและให้การศึกษาพัฒนาประเทศ การพัฒนาเศรษฐกิจบนฐานความรู้บนกระแสสังคมแห่งการเรียนรู้ และเน้นการจัดการเรียนรู้ ทิศทางการจัดการศึกษาสังคมโลกเน้นการศึกษาเพื่อให้เกิดความรู้ใหม่ๆ ให้มีชีวิตอยู่อย่างมีความสุข นำความรู้มาใช้ในชีวิตประจำวันได้ และสามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติสุข บทเรียนความสำเร็จของการปฏิรูปการศึกษาในอารยประเทศที่สามารถใช้การศึกษาพัฒนาประเทศ กระแสเรียกร้องการจัดการศึกษาให้มีคุณภาพ การจัดการศึกษาไม่ทั่วถึงและไม่เป็นธรรม คุณภาพการศึกษาตกต่ำไม่เป็นที่พอใจของสังคม การบริหารจัดการศึกษาขาดประสิทธิภาพประชาชนไม่มีส่วนร่วม ระบบการผลิต และการพัฒนาครูไม่สอดคล้องกับการพัฒนาการศึกษา และหลักสูตรและกระบวนการเรียนรู้ไม่เหมาะสม

กระทรวงศึกษาธิการได้กำหนด ยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาตามพระราชบัญญัติการศึกษา มียุทธศาสตร์สำคัญๆ 6 ประการ ดังนี้

1. การปฏิรูปหลักสูตร และการเรียนรู้ ประกอบด้วย การปรับปรุงหลักสูตรใหม่ การจัดทำมีระบบการประเมินผล การเรียนรู้ที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ การพัฒนาคุณภาพทั้งโรงเรียน (Whole School Approach) การพัฒนาแหล่งเรียนรู้ของชุมชน
2. การจัดระบบประกันคุณภาพการศึกษา ทั้งภายในและภายนอก การทดสอบระดับชาติ (National Test) การวัดความถนัดทางการเรียน (Scholastic Aptitudes Test : SAT) การจัดระบบสอบเข้ามหาวิทยาลัย (Admission)
3. การพัฒนาคุณภาพและมาตรฐานวิชาชีพครู โดยการออกพระราชบัญญัติสภาครู และบุคลากรทางการศึกษา มีองค์กรวิชาชีพ จัดระบบการผลิต พัฒนามาตรฐานวิชาชีพครู การออกใบอนุญาตประกอบวิชาชีพ ระบบบริหารงานบุคคลข้าราชการครู วิทยฐานะ และระดับคุณภาพครู ระบบเงินเดือน และค่าตอบแทนอื่น ระบบสวัสดิการ การจัดให้มีครูแห่งชาติ ครูต้นแบบและครูแกนนำ

4. การพัฒนาสื่อและเทคโนโลยีทางการศึกษา โดยกำหนดให้มีการจัดตั้งสถาบันเทคโนโลยีทางการศึกษา วิจัยและพัฒนาสื่อทางการศึกษา การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสารเพื่อการศึกษา การพัฒนาบุคลากรด้านการผลิตและการใช้สื่อเทคโนโลยีทางการศึกษา การจัดตั้งกองทุนเพื่อพัฒนาสื่อเทคโนโลยี

5. การระดมทรัพยากรเพื่อการศึกษา โดยการจัดให้มีระบบเพื่อการระดมทรัพยากรเพื่อใช้ในการจัดการศึกษา การสร้างระบบจูงใจทางภาษีเพื่อการศึกษา การจัดระบบงบประมาณระบบบัญชี และการตรวจสอบให้เอื้อต่อการพัฒนาคุณภาพการศึกษา การบริหารงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลงาน (Performance Based Budgeting: PBB)

6. การปฏิรูปโครงสร้างการบริหารจัดการศึกษา โดยดำเนินการให้มีการจัดโครงสร้างกระทรวงศึกษาธิการใหม่ การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา การกำหนดบทบาทหน้าที่ของหน่วยงาน การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายที่เกี่ยวข้อง การจัดบุคลากรและอัตรากำลังตามโครงสร้างใหม่

การดำเนินการตามยุทธศาสตร์ต่างๆ แม้ว่าจะมีทิศทางที่ชัดเจนตามที่กำหนดในกฎหมาย แต่ในการบริหารจัดการในระยะต่อมาหลังจากประกาศใช้พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 มีความล่าช้า ด้วยเหตุหลายประการ เช่น ต้องจัดตั้งสำนักงานปฏิรูปการศึกษาเป็นองค์กรมหาชนเฉพาะกิจ มาทำหน้าที่จัดทำข้อเสนอการจัดโครงสร้างองค์กร การแบ่งส่วนงาน ร่างกฎหมายต่างๆ ที่กำหนดไว้ใน พ.ร.บ. การศึกษาแห่งชาติที่มีจำนวนมาก การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองทำให้เปลี่ยนนโยบายและแนวปฏิบัติบ่อยครั้ง โดยเฉพาะการปรับเปลี่ยนรัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการบ่อย ทำให้ขาดความต่อเนื่อง และไม่เป็นเอกภาพ ไม่สามารถตัดสินใจในประเด็นสำคัญๆ หลายเรื่อง จนทำให้เป็นปัญหาและอุปสรรคต่อการปฏิรูปการศึกษา เช่น ประเด็นเกี่ยวกับการกระจายอำนาจการจัดการศึกษาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น การจัดโครงสร้างการบริหาร และการจัดการศึกษาของกระทรวงศึกษาธิการ การกำหนดเขตพื้นที่การศึกษา การจัดระบบการบริหารงานบุคคลของข้าราชการครูและบุคลากรทางการศึกษา การกำหนดบัญชีเงินเดือนของข้าราชการครูใหม่ รวมทั้งการจัดอัตรากำลังตามโครงสร้างใหม่

แม้ว่าจะมีแนวทางชัดเจน แต่ด้วยสถานการณ์ทางการเมืองทำให้การดำเนินงานไม่ราบรื่นและต่อเนื่อง และมีวิกฤติทางการเมือง มีการยุบสภาและเปลี่ยนแปลงรัฐบาลใหม่ ข้อเสนอต่างๆ ที่ได้ดำเนินการและกำหนดแนวปฏิบัติไว้ ก็ยุติลงด้วยแนวนโยบายของรัฐบาลที่แตกต่างกัน การปฏิรูปการศึกษาในทศวรรษที่สองจึงสำเร็จเพียงการกำหนดยุทธศาสตร์และมาตรการ ไม่สามารถนำสู่การปฏิบัติได้ อย่างไรก็ตามรัฐบาลใหม่ก็ยังคงมีแนวทางการปฏิรูปการศึกษาที่เน้น คุณภาพ การศึกษา การเพิ่มโอกาสทางการศึกษา และด้านอื่นๆ ที่ปรากฏตามนโยบายของรัฐบาลที่แถลงต่อสภา

จากเหตุผลดังกล่าว ผู้วิจัยจึงมีความสนใจที่จะศึกษาแนวคิด นโยบาย สภาพปัญหาการปฏิรูปการศึกษา เพื่อให้หน่วยงานด้านนโยบายการศึกษาใช้เป็นแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย สามารถนำไปปฏิบัติให้เกิดผลอย่างเป็นรูปธรรมได้ และเป็นข้อมูลสำหรับการปฏิรูปประเทศของสภาปฏิรูปแห่งชาติด้านการศึกษาต่อไป

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อศึกษาวิวัฒนาการแนวคิดการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย
2. เพื่อศึกษาสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปัจจุบันของประเทศไทย
3. เพื่อเสนอแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย

ขอบเขตของการวิจัย

ขอบเขตของเนื้อหา

1. ศึกษาวิวัฒนาการแนวคิดการปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยในระยะที่ผ่านมา จากเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิวัฒนาการการปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทย
2. วิเคราะห์ข้อมูลพื้นฐานเกี่ยวกับสภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปัจจุบันของประเทศไทยจากเอกสาร นโยบาย กฎหมาย และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
3. สังเคราะห์แนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. วิเคราะห์สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาในระยะที่ผ่านมา และแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย โดยมี กลุ่มประชากร ได้แก่ หน่วยงานทางการศึกษาประกอบด้วย สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา จำนวน 225 เขต สำนักงาน กศน.จังหวัด 77 จังหวัด สถาบันอาชีวศึกษา 19 แห่ง และสถาบันอุดมศึกษา จำนวน 170 แห่ง กลุ่มตัวอย่าง ใช้วิธีสุ่มแบบมีชั้นตอน โดยมีผู้ตอบแบบสอบถามประกอบด้วยผู้บริหารการศึกษา ผู้บริหารสถานศึกษา ครู เจ้าหน้าที่ด้านการศึกษา นักการศึกษา ศึกษานิเทศก์ และบุคคลทั่วไปที่สนใจการปฏิรูปการศึกษาเป็นกลุ่มตัวอย่าง
2. การตรวจสอบแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์โดยการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้ทรงคุณวุฒิและผู้เชี่ยวชาญ

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ศึกษา วิเคราะห์ และสังเคราะห์เอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับวิวัฒนาการการปฏิรูปการศึกษาในประเทศไทย
2. ศึกษา และวิเคราะห์ สภาพปัจจุบันและปัญหาการจัดการศึกษาในระยะที่ผ่านมา และแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย โดยใช้แบบสอบถามกลุ่มตัวอย่าง
3. วิเคราะห์ สรุปและจัดทำร่างแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย
4. สัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ และผู้เกี่ยวข้อง เพื่อตรวจสอบความเป็นไปได้ในทางปฏิบัติของแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทยที่ร่างขึ้น และให้ข้อเสนอแนะในการปรับปรุงแก้ไข จำนวน 10 ท่าน

5. ปรับปรุงและนำเสนอแนวทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย

ผลการวิจัย

1. สภาพและปัญหาการจัดการศึกษาปัจจุบันของประเทศไทย มีดังนี้

ด้านบริหารงานบุคคล สภาพปัจจุบันของความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการด้านงานบุคคล เช่น การบรรจุ/แต่งตั้ง ครูและบุคลากรที่ไม่ตรงกับความต้องการ / ค่าจ้าง รวมทั้งไม่สอดคล้องกับสาขาวิชาที่โรงเรียนต้องการในยุคปัจจุบัน หรือวิชาเฉพาะ โรงเรียนได้ครูไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน เนื่องจากสำนักงานเขตไม่เปิดสอบบรรจุ รอแต่ขอใช้บัญชีของสำนักงานเขตอื่น และส่วนใหญ่จะรับโอนจากหน่วยงานอื่นทำให้เกิดความล่าช้า การย้าย โอน ลาออกของบุคลากร โดยตามปกติครูโอนย้าย 5 ปี แต่สถานะโครงการครูลาออกและขาดอัตรากำลังโดยฉับพลัน การพัฒนาบุคลากรที่ไม่ตรงกับความต้องการของโรงเรียน เป็นต้น

ด้านวิชาการ สภาพปัจจุบันของความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการด้านวิชาการ เช่น หลักสูตรขาดความยืดหยุ่น รายวิชาหลักเปลี่ยนแปลงไม่ได้ เกณฑ์การจบหลักสูตรเน้นที่เวลาเรียนรวม แทนที่จะเน้นผลการเรียนรู้เป็นสำคัญ การวัดและประเมินผลในปัจจุบัน เน้นวัดองค์ความรู้ให้สอดคล้องกับการสอบเข้ามหาวิทยาลัย การรับนักเรียนที่กำหนดระยะเวลาไว้เป็นปีปฏิทิน ก่อให้เกิดการปิดโอกาสในการพัฒนาการศึกษา การประเมินผู้เรียนในแต่ละระดับมากเกินไป ทำให้ผู้เรียนขาดโอกาสในการเรียนรู้ และกระบวนการพัฒนาคุณธรรมของผู้เรียนขาดหาย และครูขาดการประเมินผลตามตัวชี้วัดนักเรียนเป็นรายบุคคล เป็นต้น

ด้านงบประมาณ สภาพปัจจุบันของความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการด้านงบประมาณ เช่น การระดมทรัพยากร การใช้และการของบประมาณ/การจัดสรร การจัดหาผล/การบริหารสินทรัพย์ของโรงเรียน เป็นต้น

ด้านบริหารทั่วไป สภาพปัจจุบันของความไม่คล่องตัวในการบริหารจัดการด้านบริหารทั่วไป เช่น โรงเรียนถูกสั่งการให้ปฏิบัติภารกิจอื่นๆ จากเขตพื้นที่ฯ มากเกินไป ขาดบุคลากรสนับสนุนงานบริหารทั่วทุกด้าน ทำให้ครูต้องปฏิบัติหน้าที่อื่นๆ เพิ่มเติมมากเกินไป ระบบฐานข้อมูลของ สพฐ. ซ้ำซ้อนกัน การประเมินมีมากเกินไป(จากหน่วยงานภายนอก) และจำนวนนักเรียนต่อห้องมากเกินไป เป็นต้น

2. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษา แบ่งออกเป็น 3 ด้าน ดังนี้

ด้านการปฏิรูปการเรียน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อด้านการปฏิรูปการเรียนในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นด้วยกับการมุ่งผลลัพธ์ (Learning outcome) เพื่อพัฒนาสมรรถนะผู้เรียน การจัดระบบป้องกันเว็บไซต์อันตรายต่อเยาวชน และการเน้นบทบาทเป็นแหล่งพัฒนาวิชาการและภูมิปัญญาชุมชน

การปฏิรูปการสอน ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อด้านการปฏิรูปการสอนในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นด้วยกับการฝึกทักษะการสร้างแรงจูงใจและแรงบันดาลใจให้กับผู้เรียน (Motivation and Inspiration) การสร้างบทบาทครูเป็นผู้อำนวยการความสะดว (Coaching) และการเป็นแบบอย่างที่ดีทั้งพฤติกรรมและการดำรงชีวิต และการปรับแผนอัตรากำลังครู และจัดทำ Teacher mapping ตามลำดับ

ด้านการปฏิรูปการจัดการ ผู้ตอบแบบสอบถามมีความคิดเห็นต่อด้านการปฏิรูปการจัดการในระดับมาก โดยมีความคิดเห็นว่าการใช้ระบบการบริหารจัดการเรียนรู้เพื่อการบริหารจัดการ และฝึกทักษะการใช้สื่อและเทคโนโลยีที่ทันสมัยและสร้างสรรค์ การปรับค่าใช้จ่ายรายหัวให้เหมาะสมกับสถานะของผู้เรียน และการนำหลักการบริหารแบบมีส่วนร่วม การบริหารโรงเรียนแบบครบวงจร และการบริหารแบบใช้โรงเรียนเป็นฐาน (PM/WSA/SBM) มาใช้อย่างเป็นรูปธรรม และการมีกฎหมายรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษา ตามลำดับ

3. ความคิดเห็นและข้อเสนอแนะเพิ่มเติมของผู้ทรงคุณวุฒิเกี่ยวกับแนวทางการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย มีดังนี้

คุณภาพการศึกษาจะมีองค์ประกอบสำคัญ 3 ประการ ได้แก่ การเรียน การสอน และการจัดการ ซึ่งมีความเชื่อมโยงกัน และด้วยนวัตกรรมและเทคโนโลยีทางการศึกษา และคำนึงถึงระดับและประเภทการศึกษา เช่น การศึกษาปฐมวัย การศึกษาขั้นพื้นฐาน การศึกษาอุดมศึกษา การเรียนรู้ของผู้ใหญ่ การศึกษาอาชีวศึกษา โดยมีข้อเสนอยุทธศาสตร์การขับเคลื่อนสู่การปฏิบัติ เช่น การดำเนินการเชิงยุทธศาสตร์ กระทรวงศึกษาธิการต้องประกาศนโยบายและแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้ชัดเจน โดยมอบหมายให้องค์กรหลักที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแต่ละระดับและประเภทร่วมกันจัดทำยุทธศาสตร์ (Roadmap) ภาพรวมของการปฏิรูปการศึกษาแต่ละหน่วยงานนำไปใช้ในการจัดทำผังมโนทัศน์ (Mindmap) ของแต่ละหน่วยงานที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ การดำเนินงานเชิงการบริหารจัดการ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดตั้งองค์กรรองรับในลักษณะของคณะกรรมการและคณะทำงานเพื่อกำหนดกรอบการปฏิรูปการศึกษาและการจัดทำผังยุทธศาสตร์ และผังมโนทัศน์ โดยยกระดับการปฏิรูปการศึกษานี้ เป็นโครงการขนาดใหญ่ (Mega Project) จัดกลไกการบริหารจัดการที่เป็นอิสระและมีความคล่องตัวในการดำเนินงาน การดำเนินงานเชิงการปฏิบัติการ จัดกิจกรรมการประชาสัมพันธ์และสื่อสารให้ผู้รับผิดชอบระดับปฏิบัติการการดำเนินงานเชิงประจักษ์ผล เป็นการสร้างกลไกการกำกับติดตามและประเมินผลเพื่อให้ทราบความก้าวหน้าและความสำเร็จเป็นระยะ โดยมีทั้งคณะกรรมการกำกับติดตาม (Monitoring) และคณะนิเทศให้คำปรึกษา (Coaching) เพื่อสร้างความมั่นใจในการดำเนินงานให้เกิดผลสำเร็จ

4. ข้อเสนอแนะในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาของประเทศไทย ประกอบด้วยประเด็นต่างๆ ดังนี้

ยุทธศาสตร์ด้านการปฏิรูปการเรียน พัฒนาความรู้ความสามารถของผู้เรียน ทักษะชีวิตของผู้เรียน และการนำความรู้ไปสู่การปฏิบัติ ปรับปรุงคุณภาพและผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน สื่อการเรียนรู้ และแหล่งเรียนรู้ ปฏิรูปหลักสูตร และระบบการวัดและประเมินผล ปฏิวัติบทบาทสถานศึกษา **ยุทธศาสตร์ด้านการสอน** พัฒนาศักยภาพผู้สอน กระบวนการจัดการเรียนรู้ และบทบาทภาระหน้าที่ของผู้สอน ปรับปรุงระบบการจัดสรรผู้สอน ปฏิรูปมาตรฐานวิชาชีพ และวิทยฐานะ ปฏิวัติ

ระบบการผลิตครู ยุทธศาสตร์ด้านการบริหารจัดการ พัฒนาเทคโนโลยีสารสนเทศทางการศึกษา ปรับปรุง ระบบงบประมาณ ปฏิรูปกฎหมาย ระเบียบ และข้อบังคับทางการศึกษา โครงสร้างการบริหาร การประกันคุณภาพ และระบบการบริหารงานบุคคล ปฏิวัติระบบการทดสอบกลาง

ข้อเสนอแนะ

ข้อเสนอแนะทางในการจัดทำยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย

ยุทธศาสตร์ด้านการเรียน (Learning) การพัฒนาสื่อ/ตำรา/นวัตกรรม โดยการผลิตสื่อ online/offline การใช้ Social media เพื่อการศึกษา และจัดระบบป้องกัน web อันตราย ปรับปรุงระบบการประเมินผล O-net Admission โดยงดเก็บค่าธรรมเนียมการสอบ นำผลการสอบมาใช้พัฒนาคุณภาพการศึกษา และใช้เกณฑ์คัดเลือกเน้น Competency based ปฏิรูปหลักสูตรทุกระดับ/สาขา โดยการใช้ Competency based รับผิดชอบต่อสถานศึกษาด้านวิชาการ โดยการใช้ Academic authority ศูนย์การศึกษาชุมชน

ยุทธศาสตร์ด้านการสอน (Teaching) พัฒนาวิธีการจัดการเรียนรู้ (บทบาทครู) โดยเน้นบทบาท Facilitator Motivation and Inspiration Coaching หน่วยงานรับผิดชอบ ได้แก่ หน่วยงานต้นสังกัด ปรับแนวทางการจัดสรรครู และปรับระบบค่าตอบแทน โดยปรับแผนอัตราค่าจ้างครู และจัดทำ Teacher mapping รวมทั้งจัดระบบค่าตอบแทนตามผลงาน ปฏิรูปการเข้าสู่การประกอบวิชาชีพครู (มาตรฐานวิชาชีพ) โดยจัดหลักสูตรพัฒนาเข้มให้ครูมีมาตรฐานวิชาชีพ และปรับปรุง สภาครูฯ ปรับรื้อระบบการผลิตครู โดยจัดระบบการคัดคนเรียนครู ประเมินคุณภาพครูของครู และจัดให้มีโรงเรียนฝึกหัด

ยุทธศาสตร์ด้านการจัดการ (Management) พัฒนา ICT ทางการศึกษา โดยใช้ LMS เพื่อการบริหารจัดการ เน้น E-Learning และ Media Skill ปรับระบบงบประมาณ และการประกันคุณภาพ โดยใช้บัตรคุณภาพชีวิต QL (Quality Life Card) ปรับค่าใช้จ่ายรายหัว และให้ชุมชนมีบทบาทในการประเมินคุณภาพ ปฏิรูประบบการบริหารงานบุคคล โดยปรับให้ครูเป็นข้าราชการ ส่วนภูมิภาค และครูเก่ง/ขาดแคลนสอนได้มากกว่า 1 แห่ง รื้อวิธีการกระจายอำนาจทางการศึกษา โดยมีกฎหมายรองรับการกระจายอำนาจทางการศึกษา และนำหลักการ PM/WSA/SBM มาใช้อย่างเป็นรูปธรรม

กลยุทธ์ในการขับเคลื่อนยุทธศาสตร์การปฏิรูปการศึกษาไทย กระทรวงศึกษาธิการ ควรประกาศนโยบายและแนวทางการปฏิรูปการศึกษาให้ชัดเจน โดยมอบหมายให้องค์กรหลักที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาแต่ละระดับและประเภทร่วมกัน จัดทำยุทธศาสตร์ (Roadmap) ภาพรวมของการปฏิรูปการศึกษาแต่ละหน่วยงานนำไปใช้ในการจัดทำผังมโนทัศน์ (Mindmap) ของแต่ละหน่วยงานที่จะนำไปสู่การปฏิบัติ กำหนดเป้าหมาย/ตัวชี้วัดความสำเร็จที่สัมพันธ์กับการจัดสรรงบประมาณ และกำหนดผู้รับผิดชอบเป็นเจ้าภาพหลักให้ชัดเจน หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการจัดตั้งองค์กรรองรับในลักษณะของคณะกรรมการและคณะทำงาน ประชาสัมพันธ์และสื่อสารให้ผู้รับผิดชอบระดับปฏิบัติการโดยเฉพาะสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาและสถานศึกษาให้มีความเข้าใจในแนวปฏิบัติและนำไปปฏิบัติอย่างจริงจังสร้างกลไกการกำกับติดตามและประเมินผล